

D u h o v n o ž i v l j e n j e

L E T O š E S T O

Š T E V I L K A S T O D V A J S E T O S M A

B U E N O S A I R E S , D N E 1 . A V G U S T A 1 9 3 8 .

Zgoraj jata aeroplanov, in spodaj jata gu-
lebov nad srebrno reko Rio de la Plata.

DUHOVNO ŽIVLJENJE LA VIDA ESPIRITUAL

Registro Nacional de la Propiedad
Intellectual No. 29,775

Director: Jos. Kastelic

Uredništvo in Uprava:

Redacción y Administración

CONDARCO 545 — Buenos Aires

REPUBLICA ARGENTINA

U. T. 63 volta 2435

Izhaja mesečno. — Letna naročnina:

Argentina \$ 2.—, Inozemstvo \$ 3.—

ali en dolar ali Din 40.—

CERKVENI VESTNIK.

7. avgusta: maša na Saavedri ob 10.30, molitve na Paternalu ob štirih popoldne.
14. avgusta: Maša na Avellanedi, molitve na Paternalu.
15. avgust je zapovedan praznik Marijinega Vnebovzetja.
21. avgusta: Maša na Paternalu za Rozalijo in Leopolda Kralj, molitve tudi na Paternalu.
28. avgusta: Maša na Paternalu, molitve na Evellanedi in na Paternalu.

Najglobljo luknjo v zemljo je izvrtala družba Continental Oil Company v Kaliforniji, ki je iskala na nekem tamkajšnjem petrolejskem polju novih virov. Ta luknja gre do globine 3904 metre. Dosedanji rekord so imeli tudi Američani, in sicer z nekim petrolejskim vrelcem v Teksasu, ki je šel v globino 3899 metrov. Na en meter debelem, torej zelo velikem globusu, bi pomenila ta po našem mnenju velika globina, komaj eno dobro tretjino milimetra, torej s prostim očesom komaj še zaznaven vbod v orjaško zemljo, kar je ob vsej čudoviti moderni tehniki naravnost smešno malo. Največja morska globina dosega nekaj nad 10.000 m, kar bi odgovarjalo enemu milimetru na gornjem globusu, dočim bi najvišje gore (Čomulungma), to je Mati sveta, ali Mount Everest) na zgornjem globusu ne dosegla enega milimetra.

Sloveči klavirski igralec in nekdanji poljski ministrski predsednik Ignacij Paderewski je bil po pokliu najprej profesor; kot doktor modroslovja je predaval na univerzi v Lovu. Poleg modroslovca pa je bil Paderewski že takrat godbenik, umetnik, državnik, lingvist, biljardist, gledališki igravec, itd. Govori perfektno: poljsko, rusko, angleško, nemško in francosko. Svoje prste na rokah ima zavarovane za 100.000 dolarjev.

Današnji svet je tak, da novi poklici kar v tal rastejo. Znano je, da je v mestih, kjer so bolnišnice, nastal nov stan tistih, ki prodajajo bolnikom svojo kri. V Londonu pa iščejo sedaj "talent", ki se ga najrajši prime morska bolezen. Kdor ima morsko bolezen, lahko nastopi nov poklic. Ta poklic je kaj preprost. Neprijetnost je pač v morskimi boleznimi, ki človeka hudo zdeluje, dasi sicer ni nevarna. Razen te neprijetnosti pa nudi novi poklic same prijetnosti. Le poslušajte!

Kdor si je torej izvolil ta poklic, bo imel le to nalogo, da bo po širokem morju potoval ali v Indijo ali na Tahiti ali v Ameriko. Potoval bo kar v prvem razredu, živel bo imenitno, postrežen bo kakor baron, pa še plačati mu ne bo treba, pač pa bo sam za vse to imenitno plačan. Njegova edina dolžnost bo, da bo čim večkrat imel morsko bolezen.

Tako nekako je razglasil neki londonski zdravnik, ki se je lotil morske bolezni od znanstvene strani ter hoče o njej spisati debelo znanstveno knjigo. To pa je nemogoče, če nima vedno pri roki človeka, ki ima morsko bolezen. Zato išče človeka, ki ga bo lahko med boleznijo nemoteno opazoval.

Tisti zdravnik je iznašel tudi zdravilo zoper morsko bolezen. Sedaj išče človeka, ki je pripravljen za dobro plačilo novo zdravilo poskusiti, da bo zdravnik vedel, ali kaj zaleže ali nič. Če bi se morda kdo od bralcev hotel ponuditi za to imenitno službo, mu moramo povedati, da bi prišel prepozno, ker je služba že oddana. Komaj je namreč oglas izšel v listih, se je oglasilo kar sto ljudi, ki so se želeli lotiti novega poklica. Zdravnik pa si je izbral le dva, ki sta dokazala, da sta za ta poklic najbolj primerna. Eden izmed obeh je dopovedal zdravniku, da ga prime morska bolezen že kar v kinu, če tam na platnu vidi kako ladjo. Drugi pa ga je posekal ter je zatrdil, da dobi morsko bolezen že, če se mu ponoči sanja, da se z ladjo vozi.

Dva živa vrabca, živo miš in tri krožnike

KORISTNI NASLOVI

Poslanstvo kraljevine Jugoslavije za Argentino, Uruguay in Paraguay: Charcas 1705, Bs. Aires. U. T. 44—6270.

Konzulat kraljevine Jugoslavije v Rosario: San Lorenzo 937, Rosario de Santa Fé. U. T. 22—012.

Izseljenski korespondent za Uruguay: Zabala 1278, Montevideo, Uruguay.

Slovenske usmiljenke delujejo po naslednjih bucnosajreških bolnicah: Alvarez, (Salas 2 y 3), Alvear, (Salas 2, 5, 16 y 20), R. Mejía (Salas 3, 15), Hospital Español, Asilo de los Anzianos.

Provincialat Slovenskih šolskih sester Rosario de Sta. Fé, calle Córdoba 1646, Telefon: 28—083.

Izseljenski duhovnik David Doktorič; Zabala 1278, Montevideo, Rep. Oriental del Uruguay.

Izseljenski duhovnik Jožef Kastelic: Condarco 545, Buenos Aires, Argentina. — U. T. 63—2435.

Izseljenski duhovnik Janez Hladnik: Pasaje Salalá 60, Buenos Aires, Argentina. — U. T. 63—2629.

Salezijanski duhovnik Ludovik Pernišek, Casa parroquial, Junin de los Andes, Neuquén, Argentina.

Slovenska šola na Paternalu: Paz Soldan 4924, Buenos Aires.

Jugoslovanski patronat (posredovalnica za delo): Bolívar, 314, II. nadstropje, U. T. 33—9905.

Slovenski list, General Cesar Diaz 1657, Buenos Aires, Argentina, U. T. 59—3667.

Zavetišče Lipa, Villa Madero FCGBA

golaža je pojedel delavec Jan Sekošan iz Gaja pri Beli Cerkvi. Vse to je storil za stavo — za nekaj kozarcev žganja. Ko je vse spravil pod streho in nato popil še dva litra vina, je šel močno pijan domov. Spotoma mu je spodrsnilo in se je v blatu zadušil.

BANCO GERMANICO prevzame vsako odgovornost za pravilno in brzo dostavljanje Vaših denarnih nakazil.

BANCO GERMANICO jamči za popolno varnost Vaših hranilnih vlog, ter jih obrestuje po tekoči obrestni meri.

BANCO GERMANICO nudi najugodnejše pogoje pri nakupu tako odhodnih, kakor vpoklicnih prevoznih listkov (šifkarte).

Jugoslovanski oddelek

BANCO GERMANICO

DE LA AMERICA DEL SUR

AVENIDA L. N. ALEM 150

BUENOS AIRES

25 DE MAYO 149—59

Naše uradne ure: od 8 1/2 do 7 zvečer. — Ob sobotah do 12 1/2.

VARNOST!

ZAUPNOST

HITROST!

Iseljenska pisma

Že od mojega osmega leta naprej so pisma igrala veliko vlogo v mojem življenju. Ko sem bila namreč stara osem let, so šli naš ate v Ameriko, in tedaj se je začelo v našem domu tisto željno pričakovanje pisma. Ko so ate odšli v Ameriko, smo dnevno molili za njihovo srečno potevanje. Mamica so pred kipom Matere Božje tudi lučko prižigali skozi 9 dni. Ko smo slednjič dobili prvo sporočilo od ateja iz Amerike, da so srečno dospeli na cilj, smo se v molitvi zahvaljevali za to dobroto in mama so pisali atu: kako nas veseli, da si tako popoinoma zdrav dospel na cilj, pa — veš — moja in Tvojih otrok molitev te je spremljala na vsej poti, tudi lučko smo pri Mariji prižigali. — Pa smo dobili odgovor od ateja: lepo se Vam vsem zahvaljujem za Vašo ljubezen. Tudi za lučko se zahvaljujem. Ampak rad bi vedel, če Vas ni bilo tudi malo strah, da bi semi ostali doma in ste malo tudi zato lučko prižigali?

Od tega časa naprej smo imeli v Mohorjevem koledarju vse mesece s križci zaznamovane. Prvi križec je pomenil kdaj da so mama svoje pismo oddali očetu v Ameriko, drugi križec, 14 dni pozneje, je pomenil, da bodo oče pismo sprejeli; potem so dali mati očetu 3—4 dneve za odgovor, križec, in potem čez 14 dni zopet križec — tu bo pa pismo prišlo iz Amerike. Tako se je ponavljalo 7 let. V cerkev in v šolo smo hodili, delali trdo od ranega jutra do pozne noči, pisali in pisma pričakovali.

A — — pisma iz Amerike so se včasih tudi zamudila. Ni ga bilo in ni ga bilo.

Pri tem mi prihaja v spomin dogodek iz časa, ko so bili oče že kako 4 leta v Ameriki. Mati so dobili obvestilo iz njihovega rojstnega doma, da jim je brat zelo obolel. Bili so naprošeni, da bi prišli pomagat, ker je bilo ravno v košnji. Materi je bilo težko nas otroke same pustiti doma, vendar so se odločili po dolgem premišljevanju, da bodo šli, a preje so meni, 12 letnemu dekletu, držali dolgo pridigo, kako skrbno naj varujem 7 letnega brata, 4 letno sestro, kako naj nakrmim živino, prašiče, kokoši, kako naj bom skrbna z ognjem itd. Brala se jim je skrb z obraza in iskreno sem jim obljubovala, da naj ne skrbe, da bo vse prav. S strahom v srečo sem jih opazovala oddaljevati se od našega doma v tri ure oddaljeno vas, morda za dva dni, morda za cel teden, kot so mati rekli. Lotila sem se s podvojeno pozornostjo odkazanega mi dela, pa imela sem tu in tam, jej, kakšne težave. Najbolj še s težkimi svinjskimi lonci. Nisem jih zmogla vzdigniti na ognjišče. Zato sem jih začela zalivati z vodo šele potem, ko sem jih napolnjene z zelenjavo spravila na ognjišče. — Pa spet sem imela smolo. Zaradi večje revščine kot bogastva smo imeli notranjščino peči prav slabo. Opeka je bila že marsikje okrušena in razžgana. Ko sem z burkljami pehala težki lonec v peč in ga prizojem do tiste razpokane opeke, bumf, je šel lonec okrog, voda je ugasnila ogenj in namočila suha drva. Še misliti ni bilo, da bi mogla tisti večer znova zakuriti. Za prašiče za drugo jutro sem še od popreje imela nekaj kuhane, a mi otroci smo se s kislim miekom zadovoljili. Po noči sem premišljevala, kaj naj storim drugo jutro, da se mi z loncem zopet isto ne ponovi. Šele pozno v noč sem jo pogruntala. Ko sem imela zjutraj lonec gotov, sem si pripasala "žakljev firtih", lase si v ruto zavila in se pred loncem spravim v peč. Vlekla sem lonec za seboj in ga spravljala na mesto, kjer bom pozneje zakurila. Bila sem v največjem zaposlenju s tistim loncem, ko nekdo priropota v vežo in zakliče: "Frančiška Z. Pismo iz Amerike!" — Jej ti meni, kar zavrnila sem tam v peči: "Pismo! Jaaa — — od ateta, ja, ja, precej pridem, že grem — —" pa se s tistim "žaklovim" predpasnikom, ki se je tako hitel natikati na trske, kobacam čez drva. — — "Ja, no, kje pa si?" se oglasi pismonoša v veži, jaz pa hitim zatrjevati: "Samo majčkeno potrpite, bom prav precej tam, prosim." "Za zlomka, da ne vem kje si?" se je začel hudovati pismonoša France, a jaz sem tedaj že pomolila glavo ven pri odprtini peči. O Bože ti moj, kako se je tedaj začel ta "poštar" krohotati! Toda misel na pismo od ateja iz Amerike me je tako prevzela, da sem docela pozabila na svoj počoj, in sem debelo gledala pismonošo, kaj se smeji. Šele ko je že odšel, sem ugledala v šipi na kuhinjskih vratih obraz tako črn od saji, da se je samo belina oči svetlikala. Seveda je pismonoša poskrbel, da so pozneje mati in še drugi vse zvedeli o tem, kar mi je dajalo precej preglavie.

Od tu mi prehajajo misli na pisma, ki so nas začela vabiti v Ameriko. Za našo mamco so bila to žalostna pisma. Želeli so, naj bi rajši ate prišli domov, saj dolg, ki jih je gnal po svetu, je bil sedaj že poravnán. Pa po vsakojakih dogovorih v pisnih so se slednjič vendarle tudi mama odločili za Ameriko, in do bodo mene vzeli s seboj.

To je bilo žalostno slovo od brata, sestre, od tete in od ljubih prijateljic — deklet Marijine družbe! Dasi sem bila še mlada med njimi, so me zvolile za pomočnico prednici. Spomini na nedelje, ko sem prižigala sveče v cerkvi pri Marijinem oltarju, da smo potem skupno rožnivenee ali uro molile. Marijine pesmi pele, so pač najsrečnejši spomini. Lepo je bilo v tisti srečni mladosti, pod varstvom nebeške in zemeljske matere, in slovo je bilo še veliko bolj usodepolno kot sem si mogla tedaj predstavljati. Iz vlaka na velikem borovniškem mostu sem se še enkrat ozrla na mojo ljubo rojstno vas; bil je to bogato obdarovan pogled, ker ga imam še danes, po preteku 29 let, prav živo v spominu.

V Ljubljani smo se sešli še z drugimi potniki, namenjenimi v Ameriko; iz Dražče, Padeža, Logatca, iz Presrške fare, in seveda še tudi od drugod. Bila je to kaj vesela družba, med katerimi sem bila jaz najmlajša in zaradi tega tako nekako — na poti. Vsaj — kadar je tej družbi že zmanjkovalo pametnega govorjenja in so začeli kaj neumnega rešetati, pa so mene ugledali — konec je bilo.

Bilo je mislim, v Bruslju, na Belgijskem. Tam so nas spravili v teko poslopje na "golaž". Oh, kako sem se zveselila, ko je nekdo pred me postavil zvrhan krožnik, po mojem mnenju, izvrstnega golaža. Meso je bilo nekaj rudeče, pa to ni meni nič kvarilo lačnega "apetita". Lotila sem se golaža, jej s kakšnim veseljem, in se z zadovoljnim obrazom ozrla na poleg mene sedečo mamco, ki so pa, v moje veliko začudenje, imeli tako kisel obraz, in le samo bolj po kruhu segali. Pa se nekdo na drugem koncu sobe oglasi: bistahor! Tej besedi se je vse zasmejala, razen mene. Jaz sem pa hitela jesti in sama pri sebi sem modrovala: "Oh, to je pa res špaso, le smejte se. Jedli bi jedli, saj ste lačni, kot sem jaz!" Zdaj se pa nekdo izmed sredine oglasi: "Al je kej dober 'ihaha'?" No — kar je temu sledilo, naj pa še za naprej za se obdržim!

Predno so nas spravili na parnik, so nas zaprli v neko veliko čakalnico za celo noč. Bilo nas je toliko, da smo morali zaradi pomanjkanja prostora vso noč na kovčgih presedeti. Z raznimi dovpti in petjem si je družba preganjala spanee. Peli smo in peli, nabožne in narodne. Največkrat pa smo posegli po: "Marija k Tebi, uboge reve." Ta nam je najbolj prijala, pa tudi najbolj primerna je bila za nas uboge iseljenice. Morali smo biti še kaj dobri pevci, ker imeli smo dovolj poslušalcev. Čakalnica je bila že tako polna, pa so nas drugi narodi vsled petja še bolj obkolili in stisnili skupaj. Moja mati so imeli lep, močan sopran. Zmanjkovalo je menda že pesmi in družba je proti jutru udarila na "okrogie". Mama nismo doma nikdar slišali takšnih peti, tu so jo pa kar rezali: "Jaz sem si pa nekaj zmislu". Pa sem jih za rokav pocukala in napol glasno vprašala: "Mama, al' tud' Vi poжете?" — "I — no ja," so odgovorili, "koga pa boš, saj je še Kristus rekel, veselite se z veselimi." No, nato sem pa še jaz pomagala, če mi je bila kakšna znana. In potem, ko smo pa že v Ameriko prišle k očetu, sem pa doma v sobi spet eno tako "zažingala", pa so se takoj mama oglasili: "Glej no glej, kaj pa misliš?" Rekla sem jim: "Kaj ne veste, kako smo jih peli, Vi tudi." Hitro so nekaj zamrmrali kot: "Bež no bež, pa don's ne čakaš na šif", in so hitro odšli iz sobe.

Nekako 4 leta Amerike je bilo mami dovolj, in začela sta se oče in mati odpravljati domov v domovino, mene pa, tedaj že omoženo, sta morala seveda pustiti tu. Na potu domov sem ju do Indiane spremljala na vlak, nakar sem se morala vrniti. Odhajajoči vlak pa, ki mi je starše odpeljal in me prvič v mojem življenju ločil od moje mamice, mi je še danes po 25 letih pred očmi. Tedaj se je spet pričelo pričakovanje pisem, ki se nadaljuje do današnjega dne. Iskrena, pristrčna pisma moje mamice prihajajo v Ameriko danes prav tako redno kakor pred 25 leti. Kajpada ji tudi jaz z največjim veseljem odgovarjam.

S L O V E N S K A P E S E M

Krepkó, glasno se naša pesem glasi,
pozdrav dobrav in naše domače vasi.

Ljubkó, srčno ko smeh je slovenskih deklet,
vriskajoč, izzivajoč ko naših fantov pogled.

In modra naj bo ko očetov beseda možka,
priprosta naj bo ko duša nedolžno otroška.

Kje vzkliła je?
V globinah ljubezni brez dna.
Kje vzevela je?
V kreposti slovenskih žena.

Zato naj krepko se naša pesem glasi,
iz dna naj srea
v ponos in radost nam doni,
da naš spev
bo odmev
slovenskega duha
radosti vzklik,
bolesti krik,
slovenskega srea.

Dvoje domorodnih

B O G

Č U V A J

J U G O S L A V I J O

Bog čuvaj Jugoslavijo našo,
prelepo našo zemljico,
Bog živi ves naš narod trojni,
da služil Tebi bo zvestó.

Bog živi našega vladarja,
njegovi roki daj oblast,
državi modrega krmarja,
da rod naš vodi,
pravično sodi,
da brani dom nam
in Tvojo čast.

*

*

*

D E K L I Š K E P E S M I

I.

Štejem, svetle zvezde štejem,
žalostno mi je srce,
se ob medli lučki grejem,
ki dušijo jo solzé.

Misel roma tja v neznani
tuji in sovražni svet,
se s spomini borne hrani,
išče malo, borne sled...

Ali srea kdaj sklenila,
se pokaže kdaj obraz?
Vse je že tujina spila,
vse, za kar se tresem jaz?

Ah, na vrt je slana pala,
rože vse mi vzel je mraz!
Slutnja se je razvozljala:
Mene v maju stresa mraz!

II.

Nageljček mi noče evesti,
omagaže rožmarin.
Šopka ne bom mogla splesti,
za nobeden več spomin.

Šle so vrste dolge, mračne,
z njimi moja šla ljubav,
zdaj pa iz tujine lačne
ni se vrnil en pozdrav!

III.

Šli so mladi fantje,
kakor rožni cvet,
na njihove prsi
ljubko jim pripeta.

Lahen, prožen, jasen
ja njihov korak.
Kdor jih le pogleda,
rad jih vidi vsak.

Fantje pa so peli
radostno naprej,
ko da vrt prekrasni
nima konca, mej.

Jaz sem se ognila,
skrila za vasjo,
slutnja zla prevzela
mi je dušo vso.

Grenke solze v duhu
zagorele so
in cvetlične grede
zaihte so.

L U Č K A

Na Tvoj vrt, oj mati, In v tej živi lučki
lučko bom poslala Tvoj obraz bom zrla:
ki si nekda meni mrtvo je le truplo,
sama je prižgala. mati ni umrla.

Lučka ta iz groba
me v tujino greje,
mamica z nebes se,
aj, kako se smeje.

M I S E L

M O J A

Misel moja
brez pokoja
tja de doma
zvesto roma
vsaki dan.

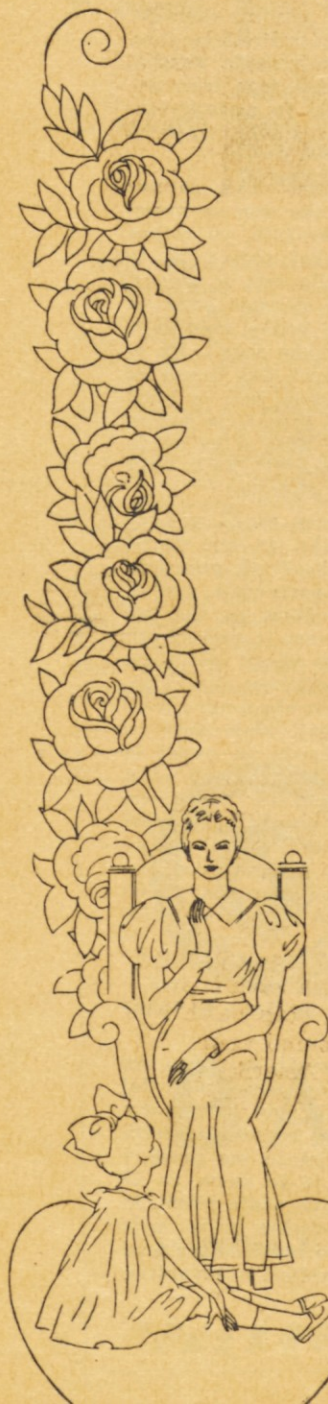
Belo breze,
ozke steze,
nizke hiše
verne riše
mi v spomin...

V oknih cvetje,
v dalji petje,
matj ziata,
zre skoz vrata
— sladek sen!

To so sanje!
Kadar dan je,
vse se zbrige,
razprši se,
razgubi.

Dom podrti,
upr srtri,
vas brez petja,
vrt brez cvetja
čaka me.

A N T O N I J A R O Ž E, T U C Q U E G N I E U X,
F R A N C I J A

"Pozdravi, slike, časopisi, knjige, pisma bi morali neprestano romati od nas med izseljence in vzdrževati živo zvezo z njimi..."

Govor ljubljanskega škofa dr. Gregorja Rožmana na izseljenski akademiji v Ljubljani.

Premalo se zavedamo, kako pomembno je izseljenstvo za naš narod.

V stotisoče gre število onih, ki so zapustili našo lepo slovensko zemljo in odšli na tuje iskat kruha, ne zmerom boljšega, pač pa večji kos kruha, ker zemlja domača nima vedno dovolj kruha za vse svoje otroke.

Vsak izseljenec je kakor kapljica krvi iz žil narodnega telesa. Kaplja za kapljo izteka in se izgublja v tujini. Nepretrgana transfuzija naše krvi v žile tujega telesa. Telo tujega naroda poživlja in pomlaja kri iz naših žil. Ali se tega zavedamo? Ali čutimo bolečine ob vsaki kapljici krvi, ki jo izgubljam?

Udje našega narodnega telesa so izseljenci, ki se trgajo iz živega našega telesa. Ali nas to boli? Ali nam je kaj mar za ude, ki odhajajo in okrnjujejo celotnost našega naroda?

Če smo zdrav narod in živ in samozavesten, moramo čutiti, kako v svojih izseljencih ginevamo. Potem moramo skrbeti, da si člani, ki odhajajo v tujino, ohranimo. Če se za svoje brate in sestre v tujini več ne zmenimo, če nas njihova usoda več ne briga, njihovo trpljenje in zapuščenost več ne boli, je narod bolan, počasni smrti zapisan, ker ne čuti več, kako ud za udom odмира.

Mi hočemo živeti ne samo kot poedinci, ampak kot narod, zato moramo gledati, da se vezi med nami in izseljenci ne trgajo, temveč da vedno močnejše in trdnjše postajajo. Vez, ki nas v življensko ovčestvo veže z vsemi, ki so se izselili, ne sme biti samo denar, ki ga pošiljajo domov; duhovna mora biti ta vez, ki je močnejša od vsake materialne vezi; vez, ki duše druži in sreča veže, ki se izraža v enakosti mišljenja, v izmenjavi narodnih kulturnih dobrin in ki je globoko zasidrana v živi veri naših očetov.

Današnja akademija ima namen, da splete trajnejše vezi med nami in izseljenci, da zlasti mladino opozori na njeno prevažno nalogo, vzdrževati stike z brati in sestrami v tujini.

Trojna je vrsta naših izseljencev:

1. Najprej so taki, ki imajo namen, da se iz tujine po nekaterih letih vrnejo v svojo domovino. Ti že sami nočejo raztrgati vseh vezi s svojo rodno zemljo, saj nosijo s seboj v duši sliko tistega kotička naše zemlje, kjer hočejo ustvariti sebi in svojim skromen domek, da bi potomci njihovi brez prevelikih nručnih skrbi srečni v njem živeli.

Duhovna zveza med njimi in nami je tem bolj potrebna, ker bodo prišli nazaj in prinesli s seboj ali zdravje ali bolezen. Vzdrževati moramo z njimi živahne stike, zato, da si ohranijo vse dobre in plemenite osobine slovenskega naroda, da si ohranijo vero, katera je bistven del sloveiskega človeka, da ne podležejo tistim močnim vplivom tujine, ki v njihovih dušah pogase ogenj verne slovenske osebnosti.

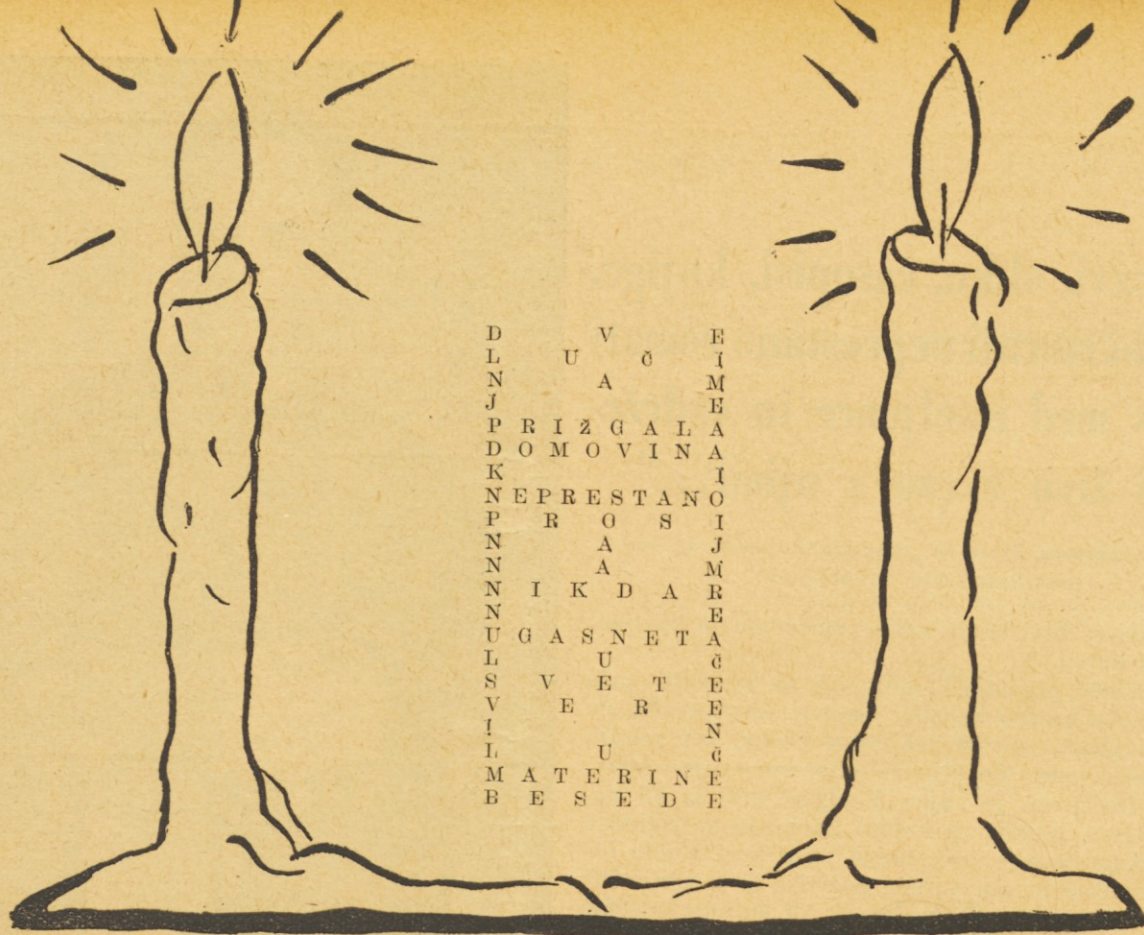

Ni brez pomena, kakšni se vrnejo, kakšne ideje prinesejo s seboj, kakšno mišljenje bodo razširjali okrog sebe, ko se naselijo zopet v svojih domovih. Ako se vrnejo dobri in obogateni z izkušnjami v tujini, so lahko dober kvas, ki blagoslovljeno deluje na okolico. Morejo pa postati strup za svoj domači kraj, če so se odtujili veri, jeziku in miselnosti svoje matere.

Naj torej ti izseljenci vedo in čutijo, da jih ne pozabljam ne v mislih ne v molitvah, ampak da jih imamo za polne in žive ude na skupnem narodnem telesu, da nam je pri sreči njihova usoda, da z njimi trpimo in se z njimi njihove sreče razveselimo — z vsemi našimi po Holandiji in Nemčiji, po Belgiji in Franciji, po Kanadi in Argentini.

2. Potem so taki izseljenci, ki so si v tujini že postavili svoj dom in se ne nameravajo več vrniti na rodno zemljo — razen na kratek obisk, da si obudijo mladostne spomine.

V dušah teh živi neizbrisljiv spomin na domačo rodno zemljo. Vsak pozdrav iz domačega kraja jim je drag, vsako pismo dobrodošlo. Tisoč tihih misli plete vez v domovino. Videti jih je treba in slišati. Videti solze, ki jim orosijo oči, ko jim pripoveduješ o domači zemlji, o ljudeh v domačem kraju, o cerkvicah po gričih, o zvonovih, ki pošiljajo svojo ubrano pesem preko njiv in holmov, o vinogradih in belih zidanicah. — Od kar sem toliko solz videl blesteti v očeh naših ljudi po širni Ameriki, šele razumem, s kakšnimi vezmi vise njih sreča na domovini, pa četudi jim je Amerika postala nova domovina, ki jim reže boljši in večji kos kruha kot jim ga je mogla dati trda slovenska zemlja. Pripovedovali so mi, da ne mine dan brez misli na rodno hišo in zemljo; da vsak dan v duhu prehodijo pota in steze, po katerih so v mladih letih hodili doma. Vsak dan jim romajo misli in želje nazaj. Nikdar ne pozabim otožnosti v očeh premnogih, ki so mi izrazili željo: še enkrat pred smrtjo bi rad videl svoj rojstni kraj, a ni

D V E
L U O I
N A M
J E
P R I Z G A L A
D O M O V I N A
K I
N E P R E S T A N O
P R O S I
N A J
N A M
N I K D A R E
N E
U G A S N E T A
L U G
S V E T E
V E R E N
I U G
L M A T E R I N E
B E S E D E

sredstev za tako dolgo pot. Ostane jim v duši le neizpolnjena želja.

Brezsrčnost bi bila, če bi mi tem našim rojakom ne pošiljali iz domače zemlje prav tako vročih pozdravov, kakor je njih hrepenenje po domovini vroče. Pozdravi, slike, časopisi, knjige, pisma bi omrali neprestano romati od nas k njim in vzdrževati živo zvezo z njimi, ki tako hitro izumirajo. Dnevno se njih število krči. Vsak dnevnik iz Amerike prinaša poročila o novih smrtnih slučajih. Še nekaj desetletij, pa ne bo nobenega več v Združenih državah severne Ameriké. Ne bodimo brezsrčni, pozlatimo jim zadnja leta z zlatimi spomini iz domovine!

3. Kmalu bo, zlasti v Severni Ameriki, ostala le tretja vrsta naših ljudi, to so potomci naših izseljencev, ki so že v tujini rojeni in vzgojeni, ki so že ondotni državljani. Našo zemljo poznajo samo iz pripovedovanja svojih staršev. Niso videli naših lepih krajev, ne poznajo nas, jezik naš le za silo razumejo. Vsa izobrazba jim je dana v tujem jeziku, ki jim je postal materni.

Ti potomci naše krvi nam ne smejo postati duhovno tuji. Zavedajo naj se, da je slovenska kri v njih, da smo po krvi in materini besedi isti rod. Res, s svojim delom bodo materialno in duhovno drug narod, a vedo naj, katere so krvi in kakšnega porekla. Spoštujejo naj rod, iz katerega so izšli, jezik svojih prednikov naj vsaj nekoliko poznajo in ohranijo kot dragocen ostavek svojih prednikov.

Da bo tako, moramo mi vzdrževati z njimi stalne in živohne zveze. Naša dolžnost je, da jim kažemo lepoto naše zemlje, ki ji ni para na vsem širnem svetu; da jim posredujemo bogastvo našega duha v delih umetnosti, in kulturo našo, ki je tolikšna, da ni treba biti sram ne nas, ne naših izseljencev med velikimi in visoko kulturnimi narodi. Naša dolžnost je, da jim svetimo z gledom našega iskrenega verskega življenja, da bo vez iste vere tem čvrstejša, čim bolj se rahlja vez jezika.

Mladina, ti si poklicana, da navežeš stike, pismene in ustmene, z mladim rodом naših izseljencev. Mlada srea najdejo v mladih srcih najlepši odmev, najživah-

nejši odziv! Mladina, ti ne pozabi izseljencev, da oni ne pozabijo na nas.

Zgled je naši mladini dala šola v Ljutomeru. Šolarji so poslali v Ameriko (v Chicago in v Buenos Aires, pa tudi v Francijo, Belgijo in na Holandsko) albume slik iz raznih krajev naše domovine; nekaj slik so sami naslikali; napisali so pristrčna pisma, odkrita in ljubezniva, da so do solz ganila stare izseljence. In še žaro domače rodne prsti so dodali.

Takole pišejo iz Amerike o vtisu te pošiljke: "Ko smo slišali pozdrav, mar bi komu zamerili, če so mu ob tem pridrsle solze ljubezni do domače grude iz oči in spolzele tiho po licu... Kaj vam bom še nadalje razkladal naša čustva, saj se vsi razveselimo že samo pisma, ki ga dobimo iz domovine, ki je šlo skozi roke teh, ki trpe na domači grudi. Koliko bolj smo pač pozdravili zemljo, ki nas je redila, ko smo bili še doma, ki je pila naš znoj, ki je z nami vriskala, kadar smo bili veseli, in z nami žalovala ter pila naše solze, kadar smo se žalostili. Kako radi bi bili tedaj te otroke objeli in jih pritiskali na svoja srca. Za zdaj pa, otroci ljutomerske šole, ki smo bili deležni vaših pozdravov, najlepša hvala in Bog plačaj! jo vaši zaslugi je prišel med nas tisti večer — koček drage nam domovine." (Ave Maria, febr. 1938, str. 21.)

Ali ne bi mogla vsaka šola napraviti izseljencem od časa do časa istega veselja? Ali bi ne mogli od povsod, od koder so izseljenci, poslati jim včasih košček drage jim domovine.

Tako važno je to, da se mora organizirati redno dopisovanje naših šol — posebno srednjih šol — z našimi izseljenci, posebno z njihovimi v tujini rojenimi otroki. Veliko stvar je to, vredna, da se je lotimo. In sveta dolžnost naša je, da vzdržujemo vezi z vsemi širrom zemlje, ki so kri naše krvi. Od dela do dela sveta naj se pletejo duhovne vezi med nami in vsemi, ki so naši, da ostanemo povezani v eno duhovno občestvo z ljubljeno in nikdar pozabljeno domovino, da ne pojdejo v izgubo naši bratje in sestre v tujini, katere od tu danes iz dna srea in duš pozdravljamo.

Moja ljuba hčerka!

Tvoje zadnje pismo sem dobila. Zelo me je razveselilo, ker mi pripoveduje, da se Ti dobro godi in da si vesela. Še posebej naj se Ti zahvalim za lepi dar. Lahko sem vesela hčerke, ki mi lajša težave življenja s svojo toplo hvaležnostjo! Vesela sem daru, še bolj pa sem vesela Tebe, ker vidim, da si ostala moj dobri otrok!

Sedaj pa naj Ti še nekaj napišem, kar sem zanemarila, kar bi bila morala že davno storiti, pa sem vedno odlašala, najbolj seveda zato, ker nisem mogla najti besed, s katerimi bi ti tako povedala, da bi prav razumela. Naj zamujeno s temle pismom nekoliko popravim.

Nekoč si me spraševala, zakaj nisem jaz "kupila" tudi Primoževe Anice, ker bi bilo tako lepo, če bi si bili z njo seestri... Danes bi me gotovo več ne vprašala kaj takega, ker Ti je ta uganka življenja pač že rešena in veš, da je otrok sad ljubezni dveh človeških bitij, očeta in matere. Naj Ti pojasnim še povod, zakaj Ti o teh rečeh pišem: Govori se, da je tam v Ameriki življenje čudno. Da se malo zmenijo za Boga. Da se mnogi poročajo samo civilno ali pa še civilno ne. Da je štritofova Franeka samo civilno poročena... In Balantova Pepca... In Fištrovo Lojz. Pa se bojim, da bi se tudi Tebi moji miljenki, ne pripetilo kaj takega, in bi verjela besedi, s katero zaničujejo sveti zakrament, ki družji v zakonsko zvezo tiste, kateri naj postanejo očetje in matere.

To veš, ljuba moja hčerka, da je Bog gospodar življenja in smrti. On je tisti, kateri ustvarja nove ljudi, kakor tudi samo On kliče ob svojem času vse na odgovor.

Težki so križi družinskega življenja. Kako boš prenašala moža, če bo siten, če se bo pijači vdal, če bo pomanjkanje trkalo na vrata... Povej, draga hčerka, kako bi mogla v času bridkosti vsemogočnega Boga z zaupanjem klicati: Oče naš... da naj vidi On Tvoje bridkost, da naj Ti pomaga, če bo kot debel zid stala med Bogom in Teboj krivda, ker si se zvezala z možem brez blagoslova božjega proti Njegovi volji, ki bi Ti mogel pošiljati celo lastne otroke le v kazen in za pokoro...

In otroci! O kako odgovorna je vendar vzgoja otrok, in kako težko jih je dobro vzgojiti. Močna mora biti mati, da more otroka tudi kaznovati, kadar bi bilo treba, razumna mora biti, da vzgojno delo vršiti zna, a spet mora biti polna tople ljubezni, ker je prava ljubezen koncem vendarle največ. In kjer ni božjega blagoslova, kjer ni milosti svetega zakramenta, od kod naj mati dobi darove Svetega Duha, ki jih potrebuje, da svoje materinske naloge prav vrši. Samo tista mati, ki ima svojo zakonsko zvezo od Boga potrjeno, ki v prijateljstvu z Bogom živi, more pričakovati, da ji bo breme zakonskega jarma postalo nekoč vir sreče in veselja in plačila.

Pa še na eno stvar naj Te spomnim, moja ljuba Anica!

Nekateri se jemljejo le zato, da zakonske prijetnosti uživajo. Nočejo otrok, nočejo bremena... O, kako daleč od prave sreče hodijo! Mnogo sem trpela z Vami, mojimi ljubimi otroci, samo Bor ve, koliko sem žrtvovala, koliko se zatajevala, in danes, o kako sem vesela, da sem tako delala! Polno mi je sree hvaležnosti do dobrega Boga, ki mi je tako spoznanje in potrebno potrepljivost dal.

Hči moja! Zelo se motijo tisti, kateri menijo, da je življenje samo za zabavo in za nasladi! Ne moja ljuba! Niso nam sojena nebesa na zemlji, temveč v večnosti nas čakajo, če si jih bomo zaslužili. Zasluži si jih pa tisti, ki s svojim življenjem Bogu služi. Tisti, ki v zakonski stan stopijo, brezpogojno sprejmejo dolžnosti staršev! Otroci bodo njihova sreča ali nesreča, kazen ali plačilo. O tistih, ki na svetu samo svoje zabave iščejo, bo obveljala božja beseda, da so že prejeli svoje plačilo. Praznih rok bodo ostali pred božjih sodnikom, kateri so živeli le za nasladi; ki skrbni za družino niso hoteli nositi.

Tele misli, ljuba moja hčerka, sem Ti napisala zato, da jih prevdariš sedaj, ko si mi namignila, da misliš na možitev.

Pristavim naj še to, da ne pozabi, da je izdatnost božje milosti, božje pomoči v družinskem življenju, v mnogem odvisno od vredne priprave na poroko, ki obstoji najprej v tem, da si svojo nedolžnost neomadeževano čuvaš in kot cvetoča roža dehtiš v Stvarnikovem vrtu, da znaš dobro brzdati svoja čustva in ne razsipati tistega, čemur ljubezen pravi, temveč skrbno varjuj s svojo ljubeznijo do njega, ki je Tvoj izvor ljubezni. Da ne boš kakor tisti, kateri v poljubih in objemih nobene mere ne poznajo... nekaj dni po poroki so pa že siti drug drugega...

Da boš mogla biti dovolj trdna, da boš svojo nedolžnost, mir in veselje svojega sreča ohraniti mogla, in s krepko voljo prinašala žrtve z brzdanjem nizkih želja, ne pozabi Nje, kateri si bila doma zvesta hči v Marijini družbi: Naj ti bo ona

vzor in tudi pomočnica v Tvojih bojih in Te vodi k Jezusu!

Tožiš, da je težko vstajati tako zgodaj, da k maši lahko prideš v nedeljo. Verjamem, moja ljubljenica Anica! Pa vseeno naj Ti ponovim, da boš imela prav tista dobra dela najbolj bogato plačana. Zato naj te ljubezen do Jezusa vsako nedeljo in vsak praznik dvigne in v cerkev pelje. Verjemi, dekle, da si boš s tem izprosila srečno življenje in še srečnejšo večnost.

Kar dolga sem postala s svojim pismom, pa vseeno naj se pristavim par novic. Oče so še dosti dobri. Toplo spomladansko sonce jih je dvignilo iz postelje in iz sobe. France je imel meseca majnika že tretji krst. Tako da si že trikrat teta. Marjetka se prav dobro ima, in so njeni otroci zelo pridni. Janezek je bil najboljši v razredu. Minka in Janezek sta bila letos pri birmi. Škoda, da nisi mogla biti za botro. Stara Lucija je umrla. Sirota je pač zaslužila nebasa, kar je pretrpela na tem svetu. Zelo lepo so jo pokopali! S tremi gospodi.

Še se boš spomnila, kolikokrat si se jezila radi svinjaka. Lenos je France vse predelal in je sedaj v hlevu tako kot v hiši. Tako snažno je vse... Prasica je imela 10 pujskov. En sirotek je bil kilav, druge so pa tako raznesli, da smo si komaj enega mogli obdržati.

Tudi v štali je bilo prirastka. Liska je imela lepo telico.

Pa saj Te take male novice ne zanimajo, zato naj končam in naj Te prosim, da mi oprostiš, ker sem načekala toliko stvtari in vse križem. Prav lepo Te prosim, da s tako dobrim srecem prevdariš, kar sem Ti napisala, kakor sem Ti jaz z dobrim srecem hotela pokazati, kako se pripravi, da boš vredna dobrega moža in hvaležnih in pridnih otrok.

Te pozdravlja Tvoja mati in oče in vsi bratje in sestre, pa tudi sosedje mi vedno naročajo, naj Te pozdravim, kadar Ti bom pisala.

Tvoja ljubeča Te mati

V K... , 15. junija 1938.

Terezija.

Ljubljanskim meščanom!

Srečen sem se vrnil iz Združenih držav ameriških, ker so naši rojaki ter predstavniki mest, ustanov in organizacij sprejeli vaše pozdrave in darila Ljubljane z velikim zadovoljstvom in hvaležnostjo.

Z veseljem izpolnjujem častno naročilo, da vam sporočim najtoplejšo zahvalo župana mesta Clevelanda g. Harolda, H. Burtona in mestnega sveta ter izraze njihovega občudovanja svečano v City Hallu sprejetih daril mesta Ljubljane in zagotovilo iskrenih simpatij ter pristrčne pozdrave Clevelanda — ameriške Ljubljane prebivalstvu naše stare Ljubljane.

Hkrati vam sporočam enake pozdrave in zagotovila županov in mestnih svetov Chicage, Millwaukeea, Jolietta, Pittsburgha, New Yorka in manjših mest, ki so mi povsod kot predstavniku glavnega mesta Slovenije izkazovali največje časti.

Vsi uradni predstavniki vlade Unije, države Ohio in mest, ustanov in organizacij, so mi zagotavljali, da so ponosni na Slovence in Jugoslovane, ker so zavedni in dobri, delavni, marljivi in poštteni državljani Združenih držav ameriških ter uspešni organizatorji javnega življenja, ki še vedno zelo ljubijo staro domovino.

S posebnim zadovoljstvom sporočam tudi vsem slovenskim mestom pozdrave in zahvalo univerze v Pittsburghu za veličastno sprejeti sliki Jurija Vege in Franceta Prežerna za Jugoslovansko dvorano grandiozne Katedrale znanosti.

Najsrečnejše pozdrave in zahvalo mestu Ljubljani ter deželi in vsem sorodnikom in prijateljem ter najtoplejšje želje za srečo stare domovine in vse Jugoslavije pa prinašam iz plamtečih src naših rojakov onkraj morja.

Slavnosti ob otvoritvi Jugoslovanskega kulturnega vrta v Clevelandu so bile mogočna manifestacija za trajne vezi med stare in novo domovino!

Vrnil sem se s trdno vero, da je moj obisk zelo poživil in utrdil vezi med nami in našimi izseljenci ter da sem pri uradnih predstavnikih in pri vsej ameriški javnosti zbudil mnogo zanimanja za naše kraje ter je zlasti naša Ljubljana mnogo pridobila na ugledu, zakaj vsi so mi že s svojo gostoljubnostjo in s pečaščeni zagotavljali, da ob prvi primerni priliki vrnejo obisk Ljubljani. Razkazali so mi najraznovrstnejše mestne institucije, zlasti pa socialne zavode, kjer sem našel toliko lepega za posnemanje v manjšem obsegu, da bo od teh močnih pobud imelo korist tudi ljubljansko prebivalstvo.

Naj bi ta obisk navezal nove, še trdnjše vezi med nami v stari domovini in našimi rojaki, brati vsega naroda to in onkraj Atlantika ter za srečo našega mesta, vse Slovenije in Jugoslavije.

Ljubljana, dne 15. junija 1938.

Predsednik mestne občine ljubljanske
dr. Juro Adlešič l. r.

Kaj je sveto pismo

Sveto pismo imenujemo tiste knjige, ki so napisane po navdihnenju Svetega Duha. Delo se v staro in novo zavezo. Stara zaveza ima 45 knjig, ki so bile napisane že pred Kristusovim rojstvom. Nova zaveza ima 27 knjig, napisanih po Kristusu.

Knjige stare zaveze so pisali preroki in očaki. Najstarejše so Mozesove knjige, ki pišejo o stvarjenju sveta in o zgodovini izraelskega naroda do tedaj, ko so se iz Egipta vrnili v Palestino, v Obljubljeno deželo. V teh in v poznejših svetopisemskih knjigah najdemo mnoge prerokbe, ki so napovedovale prihodnje reči, posebno Odrešenika, ki ga je Bog že v raju obljubil in potem vedno bolj določno napovedoval njegov bližajeci se prihod.

Natančno tako kakor je bil Odrešenik napovedan, je tudi prišel in je s svojim prihodom končal "staro" in otvoril "novo zavezo".

V knjigah stare zaveze najde lahko vsak človek neizčrpno zakladnico modrosti. Preroki, kakor Izaija, Jeremija, Ezehiel, Daniel in še mnogi drugi — 12 je samo tistih, ki so napisali bolj drobne knjižice in jim pravimo zato "mali preroki". Čeprav so tudi njihove knjige polne globoke modrosti — bi lahko s svojimi govori tudi danes nastopili, bičali krivice in grajali mehkužnost in posvetnost ter neverjetno brezbriznost za večne in božje stvari. In kaj naj rečem o življenjski modrosti "Knjige modrosti" in "Pregovorov" in "Pridigarja"?

Da, to so res neizčrpne zakladnice modrosti. Le žal, da moderni človek običajno nima smisla za te vrste branja.

In vemo zakaj ne! Zato ker je vseskozi vodilna misel svetega pisma to, naj človek ne išče sreče v tleh, po katerih hodi, in ne v uživanju zemeljskih dobrin, temveč naj si raje pripravljaja srečo za večnost. A sedanjí človek hoče nebes na zemlji! In se noče izmodriti, čeprav je že nešteto človeških rodov po isti poti prišlo do spoznanja, ki ga je zapisal Salomon: "Prazno in ničevno je vse, razen Boga ljubiti in njemu samemu služiti."

Nova zaveza.

so tiste svete knjige, ki so jih napisali Jezusovi učenci. Najprej štirje evangelijski, ki pripovedujejo o Jezusovem življenju in njegovem nauku, potem pa apostolska dela, ki opisujejo, kako so apostoli evangelijsko oznanjali. To so zgodovinske knjige nove zaveze. Nadalje imamo v zbirki svetega pisma nove zaveze takozvana apostolska pisma, kjer beremo navodila, ki so jih apostoli pismeno pošiljali svojim vernikom. Znamenita so posebno pisma sv. Pavla, ki je bil dvakrat učen. Bil je namreč mož globoke svetne izobrazbe, pa tudi poln Svetega Duha, in je zato tudi božji duh govoril iz njega in ga vodil, ko je pisal svoja znamenita apostolska pisma.

V Skrivnem razodetju pa je evangelist Janez napovedal bodoče stvari, izmed katerih so se mnoge že uresničile, nekatere se sedaj uresničujejo, druge pa uresničenja še čakajo. Janezovo skrivno razodetje tudi najobširnejše ponisuje, kakšno plačilo da je Bog pripravil njim, kateri mu v življenju zvesti ostanejo.

Najdragocenejši del nove zaveze in svetega pisma snloh so štirje evangelijski, ki so jih napisali evangelisti Matej, Marko, Luka in Janez. Te knjige nam popisujejo Jezusovo življenje, njegove čudeže, prerokbe, njegove pridige, njegov nauk, in nazadnje njegovo trpljenje in smrt.

Kaj pa, če so si sveto pismo duhovniki izmislili?

Pred kakimi 70 leti je neki Gottlieb na Nemškem izzivalno zapisal, da so vsa evangeliska poročila pobožna pravljica, ki so si jo izmislili menihi. Ni jih bilo malo, ki so se kar odahnil, ko so to brali, in kakšen zakoten pisunček morda še danes piše učene brošure, članke in knjige, ki ponavljajo originalno Gottliebovo zamisel. Ne morda zato, ker bi bili prepričani, da tako tudi je — saj je treba za tako prepričanje danes že kar nekoliko preveč lahkovernosti — marveč le zato, ker si želi na ta način pač utešiti svojo vest, in pa zato, ker mnogi plitvi ljudje take knjige raje kupujejo in pisateljem denar dajejo zanič, kot pa za knjige, ki pišejo resnico o "Križu Kristusovem", ki se zli posvetnjakom nesmiselna, poniževalna in nalaga dožnost zatajevanja... Zato je malo tistih, katerim diši resnica, mnogo pa tistih, kateri se z veseljem uspravajo v lažniivo modrost, ki jim dovoljuje vse, ker jim prepoveduje zvesti nauk Kristusov.

Kako moremo vedeti, da je sveto pismo res božja beseda?

Saj so pretekla že tolika stoletja. Izvirnih knjig ni več. Kdo ve, kako se je prvotna beseda predelala? Ko bi le človek za gotovo vedel, da evangelijski poročajo resnico, da je Jezus res

živel in sicer takrat, tam in tako živel, kakor poročajo evangelisti! Potem bi bila seveda vsa stvar veliko enostavnejša.

Bogotajci kot Gottlieb, Renan in mnogi drugi so nehoti storili veliko uslugo resnici. Ko so namreč oni z vso nesramnostjo vrgli v svet kar lepo enostavno izmišljene trditve o izmišljotinah in bajkah v sv. pismu in tudi v evangelijskih, so se dvignili mnogi resni in učeni ljudje in se lotili dela, da ugotove, kaj da je prav za prav s svetim pismom. Ali je res le bajka? Med njimi je bilo mnogo vernih katoliških mož, pa tudi mnogo protestantov in brezvercev, ki jim je bilo le do tega, da kolikor mogoče zanesljivo doženo, ali je mogoče sveto pismo znanstveno kritično sprejeti, ali ne.

Da bi točno proučili vse, o čemer govori sveto pismo, so šli na delo v vzhodne dežele, kjer se je odigravala judovska zgodovina, o kateri sveto pismo večkrat in obširneje govori. Pa, čim bolj so kopali po starih razvalinah, tem več dokazov so našli, da je sveto pismo res nastalo že v stari davnini, da se svetopisemske trditve popolnoma skladajo s strogo znanstvenimi dognanji arheoloških raziskavanj. Zgodilo se je, kakor je napovedal gospod Jezus tedaj, ko so mu na evetno nedeljo klicali slavo, farizeji pa so jim branili: "Če bodo ti molčali, bodo kamni vpili". Zakaj ti stari častitljivi kamni so s svojimi starodavnimi napisi res dali sijajno pričevanje Jezusu.

Nekateri so tudi trdili, da Mozes pač ni znal pisati, da ljudje v njegovem času sploh še niso poznali pisanja, in da zato tudi svete knjige, ki jih Mozesu pripisujemo, pač niso mogle nastati že v tako starih časih.

Leta 1905 pa je odkopal Flinders Petrie v Wadi Marara na Sinajskem polotoku kamenite napise iz leta 1500 pred Kristusom — primerjaj obe Mozesovi tabli — ki po svoji obliki pričajo, da je obstajala njim podobna pisava že davno prej. Razvozljali so pisma v egiptovskih mumijah, naučili so se čitati klinopise. Tako so oni stari napisi, kateri so nemo povedali to, kar je vanje zapisala človeška roka pred tisočletji, z neizprosno odločnostjo pobili "učenost" sovražnikov svetega pisma in potrdili poročila svetega pisma, ker poročajo pogosto o dogodkih, kateri so bili do tlej znani le iz svetega pisma.

Na žalost so se res izgubili originali svetih knjig, to se pravi tiste knjige, ki so jih lastnoročno pisali tisti, ki jih imenujemo kot pisce. Prav to je dalo bogotajcem povod za njihove drzne trditve, da so imenovali sveto pismo kar enostavno za "bajko". Na žalost so najstarejše ohranjene rokopisne svetopisemske knjige šele iz stoletij po Kristusu. In zato je bilo res težavno delo, kako brezdvomno ugotoviti pravo resnico.

Kako so ugotovili pravo svetopisemsko besedilo?

Stara zaveza je bila pisana po hebrejsko, razen nekaterih knjig, ki so bile že v originalu napisane po grško, na primer Knjige Makabejcev in Sirahove bukve. Res je, da je hebrejski tekst v najstarejšem ohranjenem rokopisu šele iz 9. stoletja po Kristusu. Vse starejše se je izgubilo. Toda: leta 250 pred Kristusom je bilo hebrejsko sveto pismo že predstavljeno na grški jezik. Par stoletij pozneje so nastale tri nove grške prestave stare zaveze. Učenjak Origenes, kristjan, je v tretjem stoletju po Kristusu spisal ogromno knjigo, v kateri je vse obstoječe grške prestave med seboj primerjal. V istem času je že obstajala sirnska prestava svetega pisma stare in nove zaveze. Priblizu istočasno je nastala etiopska in armenska prestava. Kmalu za temi gotška, že preje dve latinski, med katerimi je posebno pomembna prestava našega rojaka Dalmatineca sv. Hieronima. Tudi staroslovenska prestava sv. Cirila je zelo važna.

Te najstarejše prevode in najstarejše hebrejske rokopise so učenjaki med seboj primerjali in so nazadnje ugotovili:

Za staro zavezo je gotovo, kakšno da je bilo besedilo sv. pisma v Kristusovem času in 200 let prej. Bilo je namreč popolnoma dobesedno tako, kakor je danes. Le za nekatera redka mesta doslej še ni bilo mogoče dokazati popolne točnosti, zato ker se doslej še ni posrečilo odkriti nobenih zadevnih rokopisov iz tistih časov, in ker tistih mest tudi pisatelji iz tedanje dobe niso navajali. Toda med temi mesti ni nobenega takega, ki bi govorilo o kaki važni verski zadevi. Nova raziskavanja in nove najdbe starih pergamentov in pisanih ploščic pa prinašajo svetemu pismu vedno nova koristna odkritja.

Za novo zavezo je pa ugotovil protestantovski raziskovalec sv. pisma dr. Herman von Soden: "Sedem osmin nove zaveze je popolnoma nesporno ugotovljenih." Do zadnje vejice in pike. Ona še ne povsem dognana osmina je pa za svetopisemsko zgodovinsko vrednost in vsebino povsem nepomembna, ker so stvari, katere bi bile iz onih mest kaj negotove, čisto jasno razvidne

iz že kritično dognanih delov nove zaveze. Tako da je dejansko od vse nove zaveze komaj ena tisočinka še problematična'', to se pravi, da komaj za tisoči del doslej še ni znanstveno dokazano, da je bil z ostalimi devetstodevetindevetdesetimi tisočinkami res napisan v apostolskih časih.

Harnack, protestant, velik pisatelj in učenjak svetovnega slovesa, ki je bil tudi od kraja pristaž trditve, da je evangelij bajka, je napisal globokoumne razprave, v katerih je dokazal, da so štirje evangelisti, kakor je pač katoliška Cerkev vedno trdila, res pravi pisatelji štirih evangelijskih. Učenjak Deissmann je podobne ugotovitve utemeljil v prekrivni knjigi ''Luč iz Vzhoda''.

Danes je na delu biblična komisija na Nemškem, druga na Angleškem, a tretjo tvorijo benediktinski menihi. Dve protestantski in ena katoliška znanstvena komisija neprestano študirajo originalni tekst sv. pisma, da znanstveno in povsem brezdvomno ugotove izvirno besedilo še tistih redkih doslej znanstveno še ne povsem dognanih mest, to se pravi tistih stavkov iz svetega pisma, za katere doslej še ni bilo mogoče dokazati, da so se že v apostolskih časih prav tako glasile kakor se danes.

Med resnico in zmoto in lažjo je bil v vseh časih hud boj. In je bilo vedno tako, da je resnica zahtevala od človeka žrtve, laž pa je človeku vedno dovoljevala vsakršne razvratnosti. Zato so resnico željno iskali in našli le plemeniti in močni ljudje, slabiči so pa sledili zapeljivi laži. Tako je bilo in tako bo do tedaj, ko bo ob koncu časa laž za veke popolnoma razkrinkana. Vendar se lahko reče, da ni danes na vsem božjem svetu niti enega kolikor toliko resnega učenjaka, ki bi bil mnenja, da svetopisemske knjige niso bile napisane takrat, kakor je ves čas trdila katoliška Cerkev, varuhinja božjega razodetja, ali ki bi trdil, da so se od tedaj pa do danes količjak bistveno izpremenile.

In razlagalci sv. pisma?

To so tisti, ki pravijo, da je zanje edina modrost sveto pismo. Na duhovnike in škofe in papeža ne dajo nič.

Kaj naj rečem o njih?

Naj le pridno prebirajo sveto pismo in naj njegove nauke tudi spolnjujejo. Naj vedo, da je v svetem pismu prva postava ljubezni do bližnjega. In naj vedo, da ni dovolj za nebesa, da kdo sveto pismo ima. Niti ne, če ga na pamet zna. Treba je po njegovem nauku tudi živeti. In kdor le eno postavbo pisma božjega prestopa, je vseh zapovedi skrunilec, pravi Gospod Jezus sam. In če se v tisti novi veri svetopisemskih bralcev,

ki vedno od konca sveta govore, zbirajo zlasti taki, ki bi se radi na novo poročili... že vemo, kje smo! Ne rečem, da ni med njimi tudi dobrih ljudi, vendar je glede tistih, ki so zapustili katoliško Cerkev gotovo, da se je moglo to zgoditi samo za ceno velikega, smrtnega greha.

Čitanje sv. pisma je brez dvoma zelo koristno. Seveda pametno branje in čitanje. Veliko škoda je, da slovenski izseljenci na splošno tako malo poznamo sveto pismo.

Ncuwmann, anglikanski škof, je začel sveto pismo zato temeljito študirati, da bi neki osebi pojasnil, kdo da je Sveti Duh, pa je iz protestantovskega škofa postal katoličan in nazadnje nadškof in kardinal, in je napisal čudovito knjigo o svojem spreobrnjenju.

Če pa bere sveto pismo človek, ki nima zadostne izobrazbe, da bi je prav razumel, kar ni vedno tako enostavno, se mu pa res lahko zmede in zaide na krivo pot. Zato Cerkev naroča, da naj bi preprosti verniki, ki svetega pisma ne študirajo poklicno, brali samo izdaje, ki jih je potrdila Cerkev, in ki so opremljene s primerno razlago za lažje razumevanje. Zato je nemoder tisti, kateri čita ali brani sveto pismo, ki so ga izdali drugoverci, in naj si vsak veren katoličan preskrbi primerno, od pristojne oblasti odobreno knjigo svetega pisma, ki naj je čim bolj pridno čita.

Pred kratkim je izšla prav primerna slovenska izdaja svetega pisma nove zaveze v žepni obliki. Če bi kdo ta najpopolnejši slovenski prevod želel, naj se kar na naše uredništvo obrne ali pa na katerega izmed slovenskih duhovnikov ob priliki službe božje. Knjiga bo stala le kaj malega več kot 1 pesec.

Tudi je umestno omeniti ob tej priliki, da imamo v Argentini posebno katoliško bratovščino prijateljev svetega pisma, v katero lahko vstopi tudi vsak slovenski izseljenec. Bratje imajo dve glavni nalogi: 1. da bodo v svoji hiši na častnem mestu hranili sveto pismo, 2. da bodo prebrali iz njega vsak dan vsaj en kratek odlomek.

Božje pismo je sveto pismo. Sam božji Duh je vodil pero njim, kateri so ga pisali, Bog jih je navdihnil in je zato v tem pismu dan odgovor na vsa tista vprašanja, na katera si ljudje sami niso znali odgovoriti. V tem pismu zvemo, zakaj so na svetu bogati in revni, zakaj je trpljenje in bolezen in smrt, zakaj se prevzetni povišujejo, zloba ponaša, dobrota je pa sirota, zakaj se človek rodi, kako naj živi, kako naj v Boga verje in upa in ga ljubi, kako naj mu služi, da bo kdaj dosegel srečo, po kateri naše srce kopni.

Hladnik Janez, Buenos Aires.

Pismo apostola Pavla Filemonu

Pismo Filemonu je edino svetopisemsko, rekel bi, strogo zasebno pismo brez posebnih splošnoveljavnih moralnih naukov in naročil, pismo, katero je pisal Pavel iz ječe v Rimu svojemu bogatemu prijatelju Filemonu.

Vredno je spomniti, da so to kratko Pavlovo pismo vedno smatrali kot dovršen vzorec za pisanje zasebnih pisem. Naravnost ganljivo pa je, kako že postarani in utrujeni apostol, ki mora skrbeti za svojo Cerkev, najde dovolj časa za rekel bi neznatne zadeve zadnjega izmed njegovih bratov v veri, sužnja Onezima, kako ljubezljivo se zavzema zanj, in ga imenuje svojega sina, ki ga je rodil v vezeh, to je: v ječi ga je pridobil za krščanstvo.

Posebno važno pa je to kratko Pavlovo pismo za razumevanje krščanskega pojmovanja o tedanjem strahotnem suženjstvu, pa tudi o vseh perečih poznejših in modernih socialnih problemih. Saj je splošno znano, da so poganski sužnji, katerih usoda je bila dostikrat res neznosna, često in na vse načine poizkušali, da bi se osvobodili svojega gorja, pa so bili vsi njihovi naporji in oboroženi upori brezuspešni. Šele krščanstvo je končnoveljavno rešilo vprašanje suženjstva. Ne na enkrat in ne s silo, pač pa počasi in potem krščanske ljubezni. Tega mnenja niso samo krščanski, marveč tudi nekrščanski zgodovinarji in sociologi.

Povod za Pavlovo pismo pa je bil ta:

Filemonu, premožnemu kristjani iz maloazijskega mesta Kolose, je pobegnil suženj Onezim, ki je bil povzročil svojemu gospodarju veliko škodo, in ki ga je Pavel slučajno našel v Rimu, za časa svojega prvega rimskega ujetništva. To dveletno Pavlovo ujetništvo ni bilo prehudo, soj je mogel živeti v najetem stanovanju, samo da je bil priklenjen na rimskega vojaka, ki ga je stražil. V to stanovanje je poklical Pavel ob svojem prihodu v Rim najprej judovske starešine, potem pa so se pri njem pogosto zbirali kristjani. Tako je mogel tudi poučiti in krstiti Onezima.

Iz Rima je pisal apostol Pavel daljše pismo cerkveni občini v Kolosah, kjer so se bile začele širiti pagubne verske zmote. To priliko je porabil in izročil Tihiku, ki je nesel pismo cerkveni občini, tudi spodnje pismo Filemonu.

Pavel, jétnik Kristusa Jezusa, in brat Timotej — našemu ljubemu sodelavcu Filemonu, (1) sestri Apiji, našemu sobojevniku Arhipu, (2) in cerkvi, ki je v tvoji hiši: Milost vam in mir od Boga, Očeta našega, in Gospoda Jezusa Kristusa.

Zahvaljujem Boga in se te vedno spominjam v svojih molitvah, ker slišim o tvoji ljubezni in zvestobi,

1) Filemon je bil premožen kristjan v Kolosah, ki je sodeloval pri ustanovitvi ondotne krščanske občine. V njegovi hiši so se zbirali verniki k božji službi. ''Sestra Apija'' (v. 2) je bila Filemonova žena.

ki jo imaš do Gospoda Jezusa in do vseh svetih. Naj se skupnost tvoje vere (3) skaže delavna v spoznanju vsega dobrega, kar je med nami v Kristusu Jezusu. (4) Zakaj velika radost in tolažba me je navdala zaradi tvoje ljubezni, ker so se po tebi, brat, srea svetih poživila.

2) O Arhipu vemo iz Kol 4, 17, da je bil v cerkveni službi in je v odsotnosti škofa Epafra v Kolosah vodil cerkveno občino.

3) Tvoja vera, ki jo imaš z nami skupno.

4) Pavel z nagibom sv. vere, pripravlja Filemona, da ga bo potem prosil za sužnja.

Zaradi tega, dasi imam v Kristusu veliko zaupanje, da ti morem zapovedovati, kar se spodobi, te rajši iz ljubezni prosim; tak, kakršen sem stari Pavel, zdaj še jetnik Jezusa Kristusa, te prosim za svojega sina, ki sem ga rodil v vezeh, za Onezima, ki ti je bil nekdaj neporaben, zdaj pa je tebi in meni zelo poraben; nazaj sem ti ga poslal, ti pa ga sprejmi kakor moje srce. Rad bi ga obdržal pri sebi, da bi mi namesto tebe stregel, ko sem v vezeh zaradi evangelija; todo brez tvoje privolitve nisem hotel nič storiti, da bi tvoja dobrota ne bila nekako prisiljena, marveč radovoljna. Morda se je bil namreč za nekaj časa zato ločil, da ga obdržiš za vedno, ne več kot sužnja, ampak več kot sužnja: kot brata, prav ljubega meni, koliko bolj še tebi, po mesu in v Gospodu. (6) Ako me torej imaš za tovariša, ga sprejmi kakor mene. Ako ti je pa storil kako krivico ali ti je kaj dolžan, to meni vračuni. Jaz, Pavel, pišem lastno-

Rotim vas torej, bratje, pri usmiljenju božjem, dajte svoja telesa v živo, sveto, Bogu prijetno daritev; tako bo vaše bogoslužje po pameti, (ne bo gola zunanost). In ne ravnajte se po tem svetu, amjak preobrazujte se z obnovo mišljenja; (greh je človekovo mišljenje in hotenje izkvaril; treba ga je prenoviti), da boste preskušali, kaj je volja božja, kaj je dobro in njemu všeč in popolno. ((Rim 12, 1-2).

Vaša ljubezen bodi brez hinavščine. Sovražite hudo, držite se dobrega; bratovsko se med seboj ljubite; v spoštovanju drug drugemu prvuje; v go-rečnosti ne bodite počasni; v duhu bodite goreči; Gospodu služite; v upanju se veselite; v nadlogi potrpite; v molitvi vztrajajte; s svetimi v potrebah delite; gostoljubje gojite. Blagoslavlajte tiste, ki vas preganjajo, blagoslavlajte jih in ne kolnite! Veselite se z veselimi, jokajte z jokajočimi; bodite med seboj ene misli; ne hrepenite po visokih stvareh, ampak se držite nizkih. Ne bodite sami pri sebi modri. Nikomur ne povračujte hudega s hudim; prizadevajte si za dobro pred vsemi ljudmi. Ako je mogoče, živite kolikor je na vas, z vsemi ljudmi v miru. Ne delajte si, preljubi, sami pravice, ampak dajte prostora božji jezi; zakaj pisano je: "Meni gre maščevanje, jaz bom povrnil, govori Gospod." Marveč, "ako je tvoj sovražnik lačen, mu daj jesti; ako je žejen, mu daj piti; kajti če to delaš mu boš žerjavico zbiral na glavo." Ne daj se premagati hudemu, ampak premaguj hudo z dobrim. (Rim 12, 9-21).

Kdor bližnjega ljubi, je postavlo izpolnil. Zakaj to: "Ne prežustvuj, ne ubijaj, ne kradi, ne poželi", in če je kaka druga zapoved, je obseženo v tej besedi: "Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe". Ljubezen bližnjemu ne dela hudega. Spolnitev postave je torej ljubezen. (Rim 13, 9-10).

Ali pa ti, kaj svojega brata zaničuješ? Saj bomo vsi stopili pred sodnji stol božji. (Rim 13, 9-10).

Opominjam vas, bratje, pazite na tiste, ki delajo spore in pohujšanje proti nauku, ki ste se ga vi naučili, in izogibljite se jih. Zakaj taki ne služijo našemu Gospodu Kristusu, ampak svojemu trebuhu in s priliznjeno govoricco ter lepimi besedami varajo sra nedolžnih. (Rim 16, 17-18).

ročno: jaz bom povrnil — da ti ne rečem, da si mi celo samega sebe dolžan. (7) Dá, brat, naj imam od tebe korist v Gospodu. Poživi moje srce v Gospodu.

Z zaupanjem v tvojo poslušnost sem ti pisal, vedoč, da boš storil še več, kakor pravim. Obenem mi tudi pripravi stanovanje. Upam namreč, da bom po vaših prošnjah vam podarjen. (8)

Pozdravlja te Epafra, moj sojetnik v Kristusu Jezusu, in Marko, Aristarh, Dema in Luka, moji sodelavci.

Milost Gospoda našega Jezusa Kristusa z vašim duhom. Amen.

5) Krstil. Pri sv. krstu se človek rodi za novo življenje.

6) Pavlu je Onezim ljub, ker mu je brat v Gospodu; Filemonu mora biti še ljubši, ker mu je brat tudi po mesu, t. j. ker biva z njim v isti hiši in v isti družini.

7) Zaradi sv. krsta in sv. vere je Filemon neizmerno več dolžan Pavlu, kakor more biti dolžan ubegli sužnj Filemonu.

8) Izpuščen iz ječe.

S. JUAN EVANGELISTA

*Nekateri kratki odlomki
iz apostolskih pisem*

Nihče naj se ne vara, če misli kdo med vami, da je moder na tem svetu, naj postane nespameten, da bo moder (I. Kor 3, 18). Ponižno naj sprejme nauk o Križanem; pred svetom bo veljal za nespametnega, pred Bogom pa za modrega. Zakaj modrost tega sveta je nespamet pred Bogom; (I. Kor 3, 19).

Ali torej jeste ali pijete ali kaj delate, vse delajte v božjo slavo. Brez spotike bodite Judom in Grkom in Cerkvi božji, kakor skušam tudi jaz v vseh rečeh ugoditi vsem, in pri tem ne iščem tega, kar meni koristi, ampak to, kar množici, da bi se zveličali. (I. Kor 10, 31-33).

Pa poreče kdo: "Kako vstajajo mrtvi? S kakšnim telesom pridejo? Nespametni, kar ti seješ ne oživi, če preje ne umrje. (Seme ne vzkali, če prej v zemlji ne razpade. Tako mora tudi človeško telo razpasti, preden bo vstalo k novemu življenju). In kar seješ: ne seješ telesa, ki bo nastalo, ampak zrno, na primer pšenično ali katero drugo. (Telo, ki bo povečevano vstalo, bo popolnejše, kot telo položeno v zemljo, ki je kakor seme, iz katerega bo vzkliko popolnejše, povečevano telo). Bog mu pa daje telo, kakor je hotel, in sicer vsakemu izmed semen lastno telo". Tako je tudi z vstajenjem mrtvih. Seje se v minljivosti, vstaja v neminljivosti. Seje se v nečasti, vstaja v časti. Seje se v slabosti, vstaja v moči. Seje se duševno telo, (čutno telo, ki potrebuje hrane in pijače ter je duhovnemu delovanju duše mnogokrat v oviro), vstaja pa duhovno telo, (ki ga bo oživiljal povečani duh). (I. Kor 15, 35-44).

Zatorej to pravim in vas rotim v Gospodu: Ne živite več, kakor živé pogani, v ničemurnosti svojih misli; razum jim je otemnel in božjemu življenju so odtujeni zaradi nevednosti, v kateri so zaradi zakrknjenosti svojega srca; ti so otopeli in so se vdali razbrzdanosti, da počenjajo vsakršno nesramnost z nenasitnostjo. Vi se pa niste tako učili Kristusa; seveda če ste slišali o njem in ste bili o njem tako poučeni, kakor je resnica v Jezusu: da vam je treba odložiti, kar zadeva prejšnje življenje, starega človeka, ki se kvari po varljivih strasteh, da se pa prenavljate po duhu svojega mišljenja in si oblecite novega človeka, ki je po Bogu ustvarjen v resnični pravici in svetosti. (Ef 4, 17-24).

Posnemajte mene, bratje, in glejte na tiste, ki tako žive, kakor imate zgled v nas. Zakaj mnogi, o katerih sem vam že večkrat rekel, zdaj pa celo jokaše pravim, živé kot sovražniki križa Kristusovega; njih konec je pogubljenje, njih bog trehuh in slava v njih osramočenju; oni mislijo posvetno. Naša domovina pa je v nebesih. (Fil 3, 17—20).

Prenašajte drug drugega in si odpustajte, če ima kdo na kom kaj grajati; kakor je Gospod vam odpustil, tako tudi vi; na vse to pa oblecite ljubezen, ki je vez popolnosti. In mir Kristusov naj kraljuje v vaših srcih. (Kol 3, 13—14).

Nič namreč nismo prinesli na svet; tudi odnesti ne moremo nič. Ako imamo živež in obleko, bodimo s tem zadovoljni. Kateri pa hočejo obogateti, padejo v skušnjavo in zanko in v mnogo nespametne in škodljive želje, ki pogrežajo ljudi v pogubo in pokončanje. Zakaj, korenina vsega zla je lakomnost njej so se nekateri vdali, pa so zašli od vere in sami sebe prebodli z mnogimi bolečinami. (I. Tim 6, 7—10).

Ako pa kdo izmed vas nima modrosti, naj je prosi od Boga, ki vsem daje iskreno in brez oponašanja, in mu bo dana. Prosi naj pa v veri in naj nič ne dvomi. (Jak 1, 5—6).

Blagor človeku, kateri pretrpi izkušnjo, zakaj preizkušen bo prejel krono življenja, ki jo je Gospod obljubil tistim, ki ga ljubijo. Nihče pa naj v skušnjavi ne govori: "Bog me skuša." Zakaj Bog ne more biti skušan k hudemu in on ne skuša nikogar, (da bi ga zapeljal v greh. Pač pa skušnjave, ki so od drugod, Bog dopušča, da bi človeka utrdil v kreposti in mu dal večje plačilo). Vsak pa je skušan po lastnem poželenju, ki ga vleče in vabi; ko potlej poželenje spočne, rodi greh, storjeni greh pa rodi smrt. (Jak 1, 12—16).

Bodite torej pametni in trezni, da boste mogli moliti. Pred vsem imejte močno ljubezen med seboj, ker ljubezen pokrije množico grehov. Bodite drug do drugega gostoljubni, brez godrnjanja. Strezite drug drugemu kot dobri oskrbniki mnogotere božje milosti, vsak 4, 7—10).

Zatorej vas bom vedno tega spominjal, čeprav veste in ste v tej resnici utr-

jeni. Mislim pa, da je prav, da vas z opomini dramim, dokler sem v tem šotoru (v telesu), ker vem, da se bo moj šotor skoro razdril, kakor mi je naznanil naš Gospod Jezus Kristus. Potruditi se hočem tudi, da se boste po mojem odhodu vedno mogli tega spominjati. (II. Pet 1, 12—15).

Nismo se oprijeli izmišljenih bajk, ko smo vam oznanili moč in prihod Gospoda našega Jezusa Kristusa, ampak smo na lastne oči videli njegovo veličino. (II. Pet 1, 16).

Nastopili so pa med ljudstvom tudi 'ažni preroki, kakor bodo tudi med vami lažni učitelji, kateri bodo uvažali pogubne ločine; celo Gospoda, ki jih je odkupil, bodo tajili in si nakopavali naglo pogubo. Oprijeli se bodo njih razbrzdanosti mnogi, po katerih se bo sramotila pot resnice. (II. Pet 2, 1—3).

Ne čudite se bratje, ako vas svet sovraži. (Zgledno življenje dobrih vernikov hudobnim vznemirja vest; zanje je pa milost, da bi se spreobrnili; ako pa se k temu ne odločijo, jim dober zgled zbuja mržnjo in sovraštvo). (I. Jan 3, 13).

Kdor ima premoženje in vidi brata v pomanjkanju, pa svoje srce pred njim zapre, kako more biti božja ljubezen v njem? Otročiči moji, ne ljubimo z besedo, tudi ne z jezikom, ampak v dejanju in resnici. (I. Jan 3, 17—18).

Preljubi, ljubimo se med seboj, ker je ljubezen iz Boga; in vsakdo, ki ljubi, je iz Boga rojen in Boga pozna. Kdor ne ljubi, Boga ne pozna, zakaj Bog je ljubezen. (I. Jan 4, 7—8).

Ako kdo pravi: "Ljubim Boga", pa sovraži svojega brata, ki ga je videl, kako more ljubiti Boga, ki ga ni videl? In to zapoved imamo od njega, da naj, kdor ljubi Boga, ljubi tudi svojega brata. (I. Jan 4, 20—21).

Spomniti vas hočem, ki sicer že vse veste, da je Gospod, ki je ljudstvo iz Egipta rešil, potem tiste, ki niso verovali, pokončal; in angele, kateri niso ohranili svojega dostojanstva, ampak zapustili svoje bivališče, je prihranil v večnih vezeh pod temo za sodbo velikega dne. (Juda 5—6).

To so godrnjači, ki tožijo nad svojo usodo; žive po svojem poželenju; njih usta govore bahato; občudujejo ljudi

zaradi koristi. Vi pa, preljubi, se spomnite besed, napovedanih po apostolih Gospoda našega Jezusa Kristusa, ki so vam rekli: "V poslednjem času nastopijo zasmehovalci, ki bodo živeli po svojem brezbožnem poželenju. Ti so tisti, ki napravljajo razkole, ki so čutni, ki nimajo Duha." Vi pa, preljubi, se zidajte na svoji presveti veri, molite v Svetem Duhu in se ohranite v božji ljubezni, pričakujoč usmiljenja Gospoda našega Jezusa Kristusa za večno življenje. Ene prepričajte, ker so v dvomih, rešujte jih, otemajote jih iz ognja, z drugimi pa imejte usmiljenje s strahom, in sovražite tudi obleko, ki je po mesenosti omadeževana. (Juda 16—23).

Ne ljubite sveta, ne tega kar je na svetu. Če kdo ljubi svet, ni v njem Očetove ljubezni. Zakaj karkoli je na svetu, poželenje mesa in poželenje oči in napuh življenja, ni od Očeta, ampak od sveta. In svet preide in njegovo poželenje; kdor pa vrši voljo božjo, ostane vekomaj. (I. Jan 2, 15—17).

Ako rečemo, da nimamo greha, sami se ho varamo in v nas ni resnice. Ako svoje grehe priznavamo, je zvest in pravičen, da nam naše grehe odpusti in nas očisti vse krivičnosti. Ako rečemo, da nismo grešili, ga postavljamo na laž in njegove besede ni v nas. (I. Jan 1, 8—10).

Nujte zdaj, bogatini, razjokajte se in najte nad stiskami, ki pridejo nad vas... Glejte, plačilo, ki ste ga utrgali delavcem, kateri so poželi vašo polja, vpije; in kliši ženjecev so prišli do ušes Gospoda nebesnih čet. Gastili ste se na zemlji in naslajali, napasli ste svoja srca na klavni dan; (živali se brezskrbno pasejo tudi tisti dan, ko jih zakoljejo. Tako nespametni so bogatini: brez skrbi uživajo svet, čeprav je božja sodba tako blizu)... Potrpite torej bratje, do prihoda Gospodovega. Glejte, poljedelec pričakuje dragočene ga sadu zemlje in voljno potrpi, dokler ne prejme zgodnjega in poznega dežja. Potrpite tudi vi, okrepite svoja srca, zakaj Gospodov prihod je blizu... Za zgled trpljenja in potrpežljivosti, bratje si vzemite preroke, ki so govorili v imenu Gospodovem. Glejte, blagrujemo jih, kateri se vztrajali. O Jobovi potrpežljivosti ste slišali, in videli ste konec Gospodov, (srečni Jobov donec, ki mu ga je pripravil Gospod); zakaj zelo milosrčen je Gospod in usmiljen. (Jak 5, 1—11).

Ali veste kje je Saavedra?

Tisto, katero mislim jaz, najdeš, če sedeš na omnibus 49 ali 40 ali 71. Tudi kolektiva 31 in 67 te peljeta v Saavedro. Če greš z vlakom, izstopiš na postaji Luis M. Saavedra.

Kaj pa je tam?

Marsikaj. V Villa Cerini živi blizu skupaj kakih 50 slovenskih družin. Celo svoje društvo so si ustanovili, in se imenuje po slovenskem pisatelju "Ivan Cankar".

Morda si že videl zaboje s firmo slovenskega sodavičarja Badaliča. Ali slovensko "tovarno" koles, ki popravlja vsake vrste biciklov. Na križišču ulic Arias in Acha Pri Oskreci lahko po slovensko ješ in piješ. Na ulici Correa najdeš edino čisto slovensko kvadro v celi argentinski deželi...

Tudi cerkev imajo na Saavedri. Cerkev, v kateri je vsak mesec na prvo nedeljo sveta maša za Slovence. Tam na Avenidi del Tejar, na višini 4200, Pa je nekoliko čudna ta cerkev,

Cerkev, ki do teh dni ni imela vrat.

Dve leti bo že, odkar se tam vrši slovenska služba božja. Gospod župnik nam je vedno z vsem na razpolago. Redno domačo nedeljsko božjo službo skrči zato, da dobi za nas časa.

Zato bo za drugo obletnico cerkev pač do kraja polna in bomo doživeli prav lep in vesel praznik, katerega bo poživilo za to priliko posebno skrbno pripravljeno petje.

Le povabite si za oni dan v goste svoje znance in prijatelje, naj pridejo gledat, kje da živi največ tistih slovenskih umetnikov, ki mrtvim nagrobne spomenike delajo, živim pa svetle tlače zlagajo in stene z marmorjem oblagajo. Iz Nabrežine, od Trsta, iz Komna, iz Vipavskega, iz Krasa, od Gorice, iz Tolminskega... od vseh krajev slovenske zemlje žive rojaki na Saavedri in v bližji Villa Marteli, in na Floridi. Malo jih je, ki bi tam gori ne imeli svojega rojaka ali znanca. Če ga že dolgo nisi videl, kar dne 7. avgusta stopi tja gori, morda ga boš pa na cerkvenem pragu srečal. Saj je res nerodno iskati po hišah, če ne veš prav čisto natančneje naslova.

Torej na svidenje na Saavedri! Maša bo ob 10. uri in pol

Sto novih cerkva pariškega kardinala Verdiera

Pariz je v sto letih narasel od polmilijskega mesta v ogromno velemesto, ki šteje z okolico vred okoli 5 milijonov prebivalcev. Iz vse Francije, pa tudi iz kolonij, iz inozemstva, iz vsega sveta se vane vedno novi in novi valovi ljudstva, ki ga žene v prestolnico ob Seini ali skrb za kruh ali želja po doživetjih. Nekaj jih vzame mesto, drugi udarjajo ob njegova obzidja, dokler jih naposled ne potisne nazaj in jih nalik besnemu morju odloži zunaj na velikih obronkih, vse razočarane, zapuščene in zgladovane. K njim je najprej prišel gostilničar. Prišel je trgovec, prišel je kinopodjetnik, prišli so trgovci z nemoralo, prišel je tudi komunistični agitator, ki je med te razočarane dihnil srd proti družbi in mu vsadil željo po socialnem maščevanju. Le Cerkve dolgo časa v te kraje ni bilo.

Takrat je na prestolu pariške nadškofije zavlada kardinal Verdier. To je bilo pred osmimi leti. Do takrat je v zatišju bogoslovnega seminarja Carmes, ki mu je bil čudovit predstojnik, vzgajal duhovnike za veliko socialno delo v pariškem okolju, ki je vpilo po ljubezni. Bil je ves vdan in ves zatopljen v to vzgojno delo. Iz Carmesa je odhajala nepretrgana četa mladih duhovnikov, ki so se porazgubili po milijonskih predmestjih ter se spustili v boj z bedo in duševno revščino. Vedno več jih je bilo. Vedno dalje so prodirali v vse globine zapuščenosti, in trebši stezice, po katerih je prihajala za njimi dejanska krščanska ljubezen do bližnjega. Vedno več jih je pošiljal ven iz Carmesa predstojnik Verdier, vedno bolj jih je s svojim zgledom in s svojo besedo podžigal, da so delali čudeže, da, čudeže v "rdečem pasu" okrog Pariza. Na tisoče akademikov, ki so iz Verdierovih ust pili resnico o potrebi žrtev v borbi za človeške duše, se je nedeljo za nedeljo zapodilo po zanemarjenih predmestjih, da bi tamkaj stali ob strani dušnih pastirjev, ki so v milijonih oblegali stari Pariz in od njega zahtevali — kruha prinagali glas o nesebični ljubezni med moderne pogane, ki so

in veselja, Verdier sicer ni vedel, da je božja previdnost tako namenila, da bo delo, ki ga je opravil kot predstojnik bogoslovnega zavoda Carmes, samo pripravljajno delo za ono veliko revolucijarno obnovo, ki jo bo osebno vodil kot pariški nadškof.

67 let je bil star, ko ga je papež iz tihega vrta Katoliškega instituta poklical v razburkani okoliš, kjer stolujejo pariški kardinali. In osem let je poteklo od takrat. Osem let komaj.

Novi kardinal, ki je bil tako rekoč nepoznan široki javnosti, je začel delati s prvim dnem. Najprej za one milijone, ki se se naselili okrog Pariza in so ostali brez verskega življenja. Če so ga kaj s seboj prinesli, je utonilo v vrišču potreb in zapeljevanja. Kardinal je sklenil, da je temu delovnemu ljudstvu dati verskega življenja. Iz spoznanja se je rodil sklep, da bo v najkrajšem času postavil 100 novih cerkva, 100 novih središč farnega verskega življenja.

Toda v trenutku, ko je Verdier zasedel prestol pariških nadškofov, je zamajala gospodarska stiska vse temelje socialnega življenja. Potrebe delovnega ljudstva pariške okolice, ki so že itak bile neznosne, so postale strašne. Brezposelnost je nametala čedalje več družinskih očetov na ulico in zaprla čedalje več mladim ljudem dostop do dela in kruha. Iz tega drugega spoznanja se je v kardinalovem srcu rodil sklep, da bo z graditvami cerkva dal zaposlitve tisočem in tisočem brezposelnim delavcem, a okrog cerkva zgradil verigo karitativnih ustanov, ki bodo blažile rane, ki jih sproti seka samoljubje, grdo, brezčutno samoljubje naše dobe.

Delavec zasluži, da je obdan z lepoto. To ga dviga in mu vrača samozavest. Torej morajo biti cerkve, ki mu bodo nudile dejansko telesno pomoč, lepe tudi z umetnostnega vidika, spomeniki lepote, in ne samo kot z zaničljivo roko tja vržena darila, češ za delovno ljudstvo je vse dobro. In kardinal je sklenil, da bo za

svoje cerkve in ustanove zaprosil za sodelovanje najbolj priznane umetnike, tako, da bo njegovo delo razveseljevalo srca delavcev in njihovih družin še dolgo do poznih rodov.

Kardinalov načrt je torej nosil tri značilne oznake: verska obnova, socialna pomoč, v službi lepe upetnosti, kajti delovno ljudstvo potrebuje Boga, kruha in lepote. V tem pravcu se je delo tudi takoj začelo.

Takoj prve dni po svojem nastopu je kardinal Verdier izdal nalog, da naj mu predložijo načrt in stroškovnik za zgradbo toliko cerkva, da bo vsaj na 10.000 duš prišlo eno oskrbovano svetišče. Kardinalovi sodniki so se spravili na delo in mu čez nekaj časa predložili, vsi obupani in potrti, načrt, da je treba zgraditi 60 cerkva, 40 drugih pa v razdobju hodočij 25 do 30 let, a v blagajni — nič. V nadškofiji je zavladala nervoznost. Malodušje in nezaupanje. Kdaj bo mogoče to izpeljati in kako. Ali bi ne bilo boljše, če bi šli bolj previdno in bolj počasi. Brezposeinost je takrat začela divje razsajati po predmetjih. Iz globin so prihajali prvi divji vzkliki in prve pesti so se grozeče dvignile proti velikim, slavnim svetiščem ter proti duhovnikom. Kardinal je zaukazal: Na delo in brez odloga! Prijatelji so mu še odsvetovali, češ kaj bo to razbesnelo ljudstvo dejalo, če bomo zidali cerkve, ko nimajo kruha. Kardinal se je otresel teh svetovalec in na veliko presenečenje Pariza izdal na Božič l. 1931 pastirsko pismo, v katerem razglša, da se je namenil takoj zgraditi 100 cerkva in da v ta namen prosi vse vernike, naj mu pri tem ogromnem delu pomagajo z vsem sreem. Treba je delati hitro. Brez odlašanja. Ljudstvo vpije po veri. Dvanajsta ura je, da kristjani napnejo vse sile, da prihajajoči val zajamejo. Na 60 mestih hoče takoj začeti graditi cerkve, na najbolj zapuščenih mestih, da bodo imeli brezposelni zaslužka. Kristjani so to dolgi svojim bratom, ki so v bedi. Pariški nadškof kliče! Vsi za njim!

Odmev kardinalovega pisma je bil čudovit. Kakor da bi se bili odprli nepoznani zakladi, je od povsod zažuborelo navdušenje in nepoznana darežljivost, čeprav je Parižan znan po svoji dobrotljivosti. Delo se je začelo z bliskovito naglico. Nadškof je takoj dobil sredstva, da je kupil 53 gradilišč v pariški okolici, druga je najel za dobo 99 let. Vse mu je šlo na roko. O činu

je darežljivo pomagala, bogati zasebniki so priskočili na pomoč. Vlada sama je ponudila sodelovanje. V treh mesecih so že gradili cerkve na 17 krajih. Na koncu l. 1932 jih je bilo že 45. Na koncu l. 1933 ya je bila blagoslovljena 60. stavba. Kar je kardinal hotel doseči v 10 letih, je dosegel v — dveh. Ker brezposelnost še ni odnehala in ker tudi darežljivost kristjanov ni usahnila, je kardinal poslal po Parizu svoje drugo pastirsko pismo, v katerem je povedal vernikom: Nadaljujem in bom z vašo pomočjo nadaljeval, dokler ne dosežemo sto novih cerkva. Tako je šlo dalje z nezmanjšanim navdušenjem, in na koncu l. 1937, torej po šestih letih, je kardinal Verdier imel svojih 100 novih cerkva, ter se v l. 1938 zagnal v vrsto drugih 100. V aprilu je blagoslovil namreč že 104. stavbo.

Kardinal Verdier, ki je spočel tako ogromno delo, ga je tudi osebno nadzoroval. Skoraj vsak dan je obiskoval stavbišča, govoril z delavci, oblečen v kardinalski škrlat, in posedal pri njih, kadar so počivali. Vso pariško "rdečo cono" je prehodil. Sprva so ga ponekod malo po strani gledali, na kaj takšnega niso bili navajeni. Kaj hoče ta stari gospod v rdeči halji? Ali ni to kakšen nevaren buržuj. Pesti proti njemu. Pesti nanj! Toda, ko so videli, kako se jim svetniški obraz tega visokega, v molitvi posušenega moža prijateljsko smehlja, kako jih boža njegova poštena krščanska beseda, vsa prežeta s srčno toploto in dobroto, so se mu približali, mu segali v roko, ga nagovarjali, se k njemu stiskali in mu pošiljali trume otrok na njegovo pot. "Bolj rdeč sem kot vi..." jim je klical in oni so ga krstili — naš kardinal! A on je odgovarjal: "Da, vaš sem, a želim in mojim, da bi bili — Vi moji." Kardinal Verdier je postal najbolj popularen mož pariških predmestij in če ga par dni ni bilo med delavstvo, so se spraševali, kaj da so se mu zamerili, da ga ni. Tako je zidal in gradil pariški kardinal 100 cerkva,

Nove, mnoge nove cerkve niso bile potrebne samo v Parizu, marveč so neobhodno potrebne po vseh naglo rastočih modernih mestih. In res beremo, kako povsod zidajo številne nove cerkve. Tudi po naših slovenskih mestih, v Ljubljani in v Mariboru. Tudi v Gorici so prav te dni posvetili veliko novo cerkev v čast presvetemu Sreč Jezusovemu. Kako so se v Argentini in zlasti v Buenos Airesu lotili te velike naloge, je nekoliko podrobneje omenila št. 126 naše revije na straneh 25 in 26. V Argentini je vendar morda še bolj važen problem podeželske dušnopastirske oskrbe. Zaradi redke naseljenosti so namreč argentinske župnije po svojem obsegu navadno zelo velike. Morda na splošno približno tako velike, kakor pri nas dekanije, mnoge, pre-mnoge pa so tudi večje, kakor je na primer vsa ljubljanska škofija. Nič prav posebnega ni, če imajo kod verniki po 150 ali več kilometrov do najbližje cerkve. Da niso ti ljudje povsem sami sebi prepuščeni, jih od časa do časa, po enkrat ali dvakrat na leto, obiskujejo misijonarji, ki mašujejo v hiši kakega dobrega vernika, spovedujejo, obhajajo, poročajo, krščujejo itd. Tako duhovniško službo opravlja na primer naš rojak Ludovik Pernišek, ki je skoro vedno na potu. Doslej je jahal, zadnje dni pa si je nabavil avtomobil. Verniki, ki žive v tako pozabljenih krajih, so običajno sila veseli duhovniških obiskov, za katere zvedo pravočasno, in se od vseh strani pripeljejo ali prijezdijo na slavnost. Ponekod so si zgradili zadnji čas tudi majhne pa lične kapelice, kakor kaže slika na prejšnji strani.

od katerih jih je 62, v katerih je prostora za 1000 do 1200 ljudi, v treh prostora za 3500 ljudi, v ostalih 13 pa za najmanj 500

Sporodno za gradnjo cerkve je kardinal Verdier razvil čudovito dušnopastirsko delavnost. Duhovniški poklici so se množili, število mlade, na vse pripravljene duhovščine je vidno narasčalo. Vse je pošiljal ven k novim božjim hramom, da okrog njih razvijajo novo duševno rast. A dal jim je s seboj nalogo, da prvenstveno ljubijo duše, da najbolj ljubijo tiste, ki so najbolj daleč od Boga, da naj odprejo svoja srca revnim, najbolj siromašnim, naj bodo reveži med revnimi, naj stegnijo svoje roke proti vsem, naj bo kdorkoli hoče. In žetev je bila čudovita. V eni izmed novih župnij, ki stoji sredi ostudnih barak "rdečega pasu", je število krstov od 10 olo v treh letih naraslo na 75 olo, cerkvene poroke od 8 na 60 olo, verski pogrebi od 22 na 80 olo. Pred tremi leti je prihajalo v župnijsko zavetišče po 62 otrok dnevno, danes jih je 487, ki so počitnice preživeli v počitniški koloniji ob morju, kamor jih je spravil novi apostolski župnik tega prej tako strašno zanemarjenega kraja. In slike novega, svežega verskega življenja, ki polje po "rdečem pasu" je povsodi ista. Ob 100 novih cerkvah je našlo Boga na stotisoče duš, lahko rečemo, da je to kardinalovo dejanje, ki je zapisano v božjih knjigah, še večje od tistega, ki bo ostalo vidno očem še dolga stoletja.

Ko je kardinal Verdier začel delati, je bil brez denarja. "Bog ima frankov za dosti," je dejal, "če je njegova volja, da uspem, mi jih bo že dal, da svoj cilj dosežem". In Bog mu je dal frankov v izobilju. Sveda je bilo treba prositi in zopet prositi. Treba je bilo iznajti sto in sto načinov, da je razgibal javno zanimanje in omehčal srca vernikov. Številne mladinske organizacije so se mu stavile na razpolago za pobiranje prispevkov. Katoliški skavti so mu prinesli prvih 80.000 frankov, ki so jih nabrali ob nedeljah pred cerkvenimi vhodi. Po 6 mesecih so skavti znosili h kardinalu že pol milijona frankov. Zveza krščanskih žena je delala svoje. Bog ve, kako jih je nabrala, toda že po četrtem mesecu je kardinala razveselila s prvim milijonom frankov, nabranih po raznih krščanskih družinah. A treba je bilo več. Mnogo več. Stavbišča so rasla, brezposelni so se zgrinjali okrog njih. Še več, še več, je prosil kardinal in srca so se mu odpirala. Kardinal je razpisal posojilo 20 milijonov frankov. Ljudje so zmajevali z glavami, češ, Bog ve, kam nas bo zapeljal. V štirih urah je bilo posojilo podpisano in že je bilo ponudb za nadaljnjih 20 milijonov, ki jih je kardinal za enkrat odklonil. Pozneje, je dejal, ko bodo prvi milijoni prinesli blagoslov.

Da bi ohranil darežljivost svežo, je kardinal nedeljo za nedeljo sporočal po vseh cerkvah Pariza, kaj je bilo storjenega, koliko brezposelnih je bilo zaposlenih, koliko karitativnih ustanov je že zraslo, koliko družin je bilo podprtih in koliko otrokom pomagano. Ljudje so pa dajali, dajali... Duhovščina nadškofijskega ordinarijata, kanoniki in profesorji verouka pa so morali nedeljo za nedeljo po vseh cerkvah pridigovati o socialnem delu, ki se razvija, o notranji revoluciji, ki veje po predmestjih, o prodiranju vere in krščanske ljubezni v teme "rdečega pasu".

Krščanske žene in dekleta so nato na svojo pest organizirale 20 odborov, ki so vsak na svoj način zbirali prispevke. V 6 letih so kardinalu nabrale 4 milijone frankov. Vsako leto pa so še posebej organizirale karitativne sejmice, ki so skupno v 6 letih prinesli kardinalu 2 milijona frankov.

Posamezniki, katerih imena načejo biti znana, so kardinalu izročili velike zneske. Koliko bolj dragocena so bila mala, skromna darila, ki se jih je držala žrtev siromašnih rok, a ki so pričala, da je kardinalovo delo, namenjeno najbolj revnim, zares blagoslovljeno od božje previdnosti. Morda so zneski, ki so jih žrtvovali skromni ljudje, ki so si jih pritrkali od svojih ust, najlepše poglavje "zlate pravljice", ki bi jo lahko samo največji in najbolj plemeniti pisatelj mogel pravilno opisati, tako ganljiva je v vsej svoji plemeniti veličini.

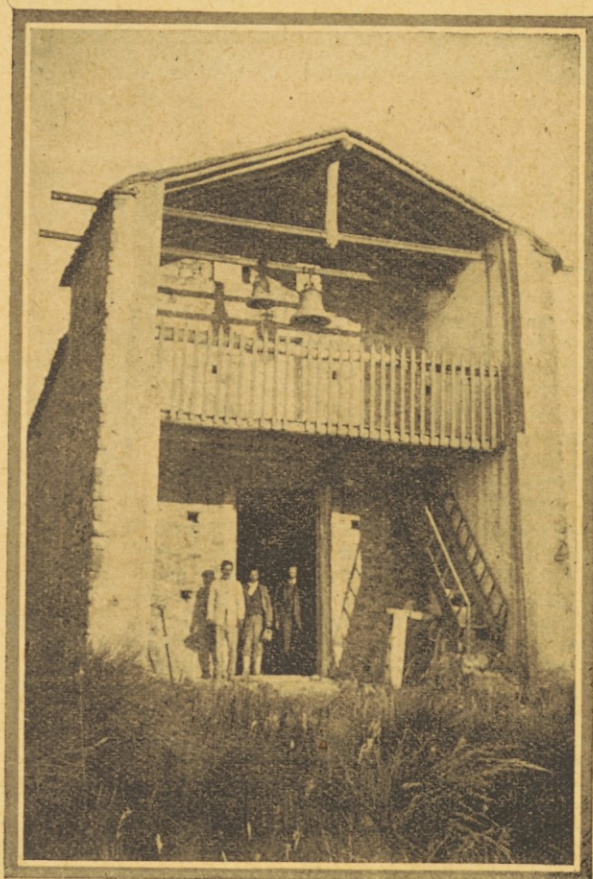
Največja pomoč je prišla od ljudstva samega v krajih, kjer je kardinal gradil cerkve. Zgodovina njihove darežljivosti se bo šele pisala. Ljudstvo je bilo hvaležno in je napelo vse sile, da je doprineslo svoje k lepoti svojega svetišča. Pisalo se bo o revnih predmestjih, kjer so verniki navzlic brezposelnosti nabrali po pol milijona frankov ter jih darovali za okras božjega hrama. Prinažali so svojo zlatnino, svoje drago kamenje, svoj bišni okras. In tako je mogel kardinal v šestih letih zbrati na samih darilih — 80 milijonov frankov, ki so vsi pritekli iz radodarnih sre Parižanov. Da, čudovita, dvakrat čudovita je "zлата pravljica" o krščanski ljubezni, ki jo je znala priklicati na dan beseda siromašnega, a svetega kardinala.

S tem denarjem je dobilo dela in zaslužka na desetine tisocev delavcev in delavskih družinskih članov. Vsi delavci, ki so bili sprejeti na delo brez razlike njihovega svetovnega na-

zora, so vsi bili plačani po predpisih strokovne organizacije. 1000 delavcev je delalo vsak dan. Kardinalova stavbišča so pripomogla, da je delavstvo delalo in služilo skupno nad milijon delovnih dni. A poleg vsega so s tem denarjem zrasle socialne ustanove, ki so se naslonile na novo ustanovljene župnije — zavetišča, Vincencijeve konference, sirotišnice, zdravilišča itd. itd.

Za vse denarno vodstvo tega ogromnega kapitala, ki ga je kardinal poklonil delovnemu ljudstvu in rešitvi njihovih duš, je potreboval svetniški mož enega samega kanonika, enega tajnika in enega stavbenika kot svetovaleca. Tudi to je treba omeniti. Kardinalovega dela niso vodili ljudje, vodil ga je Bog.

Če govorimo o sto cerkvah, zgrajenih v kratkih šestih letih, bi na prvi hip mislili, da gre za kakšne površne zgradbe, v hitrici postavljene, za zasilne cerkve iz lesa in lepenke, ki služijo najnujnejšim potrebam. Ne! kajti kardinal je hotel, da ima delavce najlepši božji hram. Delavce mora biti obdan z lepoto, je bilo njegovo geslo. In njegov klic ni ostal brez odgovora. Okrog njega se je zbrala skupina emetnikov vseh strok, graditeljev, stavbenikov, slikarjev, rezbarjev, kiparjev, ki so vsi bili pripravljene delati zastoj ali le za najmanjšo nagrado. Stavbeniki so dobili nalogo, da napravijo proračun, ki ne prekaša 900 frankov za zazidani kvadratni meter. Požrtvovalnost umetnikov je delala čudeže. Požrtvovalnost obrtnikov, ki so dela prevzeli, je nepopisljiva. Dela so porazdelili med čim več obrtnikov. Vsak obrtnik je dobil samo po eno delo. A vsak se je potrudil, da je dal od sebe umetnino, čeprav ni nič zaslužil. "Cerkvena umetnost se je morala prilagoditi socialnim razmeram. Med revnimi pariškimi okoličani nismo mogli in nismo smeli zidati katedral. Ljudstvo bi se jih balo. Bile bi mu tuje, hladne. Dati smo mu morali cerkve, v katerih se čuti domače, v katerih mu je toplo. A tudi te morajo biti umetniško dovršene." Tako je poučeval kardinal stavbenike in umetnike. In res, iz 100 cerkvenih stavbišč je zrasla popolnoma nova cerkvena umetnost, ki bo brez dvoma postala zgled za vso dobo, v katero prihajamo, ker je pomerjena po ljudski duši. Delavstvo samo se je z neverjetnim umetniškim čutom oprijelo dela, ko da bi vedelo, da sodeluje pri delu, ki je namenjeno za stoletja in ki mora biti lepo, ker služi češčenju Boga. Vse cerkve so vsaka zase umetnina, tako v celi stavbni zasnovi kakor v izdelavi posameznih podrobnosti in uporabi gradiva.

Svojevrstno cerkvico so zgradili v argentinski provinci San Luis. Vsa je iz dragocenega kamna oniksa, ki ga je po tistih krajih zelo veliko, pa zaradi velike oddaljenosti nima prave vrednosti. Cerkvica je posvečena sveti Elizabeti.

Veliko posvetovanje za dvig slovenskega kmeta

Z veliko pozornostjo smo sledili kmetijskim razgovorjem, ki jih je sklicala na pobudo Kmetijske zbornice v Ljubljani banska uprava in ki so se po otvoritvenem govoru g. bana dr. Natačena v ponedeljek 30. maja vršila v Ljubljani pet dni. Povod tem razgovorom je dalo splošno znano in priznано slabo stanje našega kmetijstva, ki je zlasti v tistih krajih, kateri so oddaljeni od mest in industrijskih središč, skrajno težko. Ni sicer bilo kmetu nikdar z življenjskim potu in to, kar se z modernim izrazom imenuje kriza, mu ni bilo po bistvu in vsebini nikdar neznano. Razdobje, ki obsega 2. polovico 19. stoletja, in čas pred svetovno vojno, je zgodovinski dokaz za to. Po svetovni vojni so težave zlasti malokmetijstva v mnogočem narastle. Naša zemlja je skopa ter daje v primeru z drugimi zemljami malo sadežev, plodov in sadov. Otroci kmečkih hiš ne morejo najti doma možnosti obstoja in človeka-vrednega življenja. Beg z dežele v mesta, industrijske kraje in žal tudi v tujino, je vedno večji. Dohodki našega kmetijstva so skromni, davki in razne dajatve pa osobito v Sloveniji visoki. Tako se je začela bližati katastrofa. Eno izmed znamenj prave gospodarske katastrofe slovenskega kmeta smo tudi prav mi izseljenci. Saj je naša revija že ob drugi priliki ugotovila, da imamo slovenske župnije, ki štejejo računajoč tudi sinove izseljencev, več svojih faranov na tujem, kakor doma. Naravnost porazno je tudi dejstvo, da dajemo Slovenci, ki niti od daleč štejemo 10 olo jugoslovanskega prebivalstva, letno po celi 45 olo jugoslovanskih izseljencev, ki so skoro v celoti gospodarji ali sinovi danes nerentabilnih slovenskih kmečkih posestev.

Da zavro na usodepolni razvoj, je bil namen razgovorov in posvetovanj, ki so bila prejšnji teden v Ljubljani, in so natanko proučila vse vzroke, ki so dovedli do propadanja našega kmetijstva osobito v zadnjem desetletju, in vsa sredstva, ki bi mogla to propadanje zajezi, ter kmečki stan dvigniti do večjega blagostanja. Razgovori in predlogi so obsegali vsa tozadevna prečja vprašanja, tudi velevažno vprašanje davkov, osobito potrebno preosnovo zemljiškega davka. Ker je kmetijsko proizvodnjo v Sloveniji nedostatna ter z daleka ne zadostuje za prehrano prebivalstva naše ožje domovine, se je ljubljanska anketa (preiskovalni in posvetovalni zbor) tudi obširno pečala z vprašanjem, kako povečati in razširiti kmetijsko proizvodnjo, kako dvigniti kmetijske pridelke po količini in kakovosti. Niti ene panoge našega kmetijstva niso prezrli, povsod se je poudarilo, kaj more k temu dvigu doprinesti posameznik, kaj združna organizacija, kaj občina, okraj, dežela, država, katera vprašanja so najbolj prečja in ne dopuščajo nobenega odlašanja in s katerimi se morda lahko še nekoliko počeka.

Ker je tehnični in v obče gospodarski napredek mogoč samo ob rastoči ljudski izobrazbi in ljudski kulturi, se je tudi tej posvečala pri ljubljanskih razgovorih posebna pozornost ter so se poudarile v tem oziru prosvetne naloge državne uprave, pa tudi ljudskih prosvetnih organizacij.

Povdarjamo, da so predavali in poročali o teh važnih in naravnost življenjskih vprašanjih slovenskega kmeta naši prvi strokovnjaki, ki pa so hoteli ugotoviti za enkrat samo dejansko stanje, in niso bili sprejeti še nobeni končnoveljavni zaključki, ki bodo mogoči šele takrat, ko bo skrbno obdelan ves ta ogradni material. Delovali pa so posamezni strokovnjaki samostojno in študirali predložena jim vprašanja vsak iz svojih posebnih vidikov, vsled česar ni čudno, če včasih navidezno nasprotujejo.

Ko poročamo o vsebini in poteku ljubljanskih kmetijskih razgovorov, želimo, da bi dosegla popoln uspeh. V to svrhu bo potrebno, da se naš kmet podrobneje pouči o načelih, ki so bila poudarjena, in o navodilih, ki so bila zanj izdana. Česar namreč kdo ne ve, tega tudi ne more izvršiti.

Pa tudi izseljence to posvetovanje mora zanimati, saj smo skoro v celoti doma iz kmečkih krajev in prav mnogi izseljenci imajo doma svoje kmetije, s katerimi pa niso mogli preživeti sebe in svoje družine in so prav vsled tega morali po svetu, omenjeno zborovanje pa je bilo doslej najvažnejše in najskrbnejše pripravljenost posvetovanje, kako bi bilo mogoče čimprej in čim bolj temeljito pomagati resnično ogroženemu slovenskemu kmetu. Seveda moremo mi navesti samo kratke izvlečke iz nekaterih najpoglavitejših razprav, iz katerih po bo vendar dovolj razvidno splošno gospodarsko stanje naših malih slovenskih domov, in tudi njihova bodočnost.

Dr. Lavrič, tajnik Kmetijske zbornice v Ljubljani, je obširno obravnaval vprašanje "Svetovno gospodarstvo in naše kmetijstvo". Podrobno je raziskal proizvodnjo in porabo pšenice in mesa, ki tvorita osrednji točki svetovnega kmetijskega gospodarstva, dalje vprašanje cen, ter vzroke in posledice zadnje velike gospodarske krize in globoke izpremembe, ki so se po vojni pojavile skoro po vsem svetu. V svojem temeljitim referatu je prišel do zaključkov, da so izgledi za naš izvoz vedno manjši in težji, zaradi česar se bo seveda moralo naše kmetijstvo prilagoditi novim razmeram, to je proizvajati pridelke, ki bi jih mogli prodati doma.

Tajnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. dr. Iv. Ples je govoril o "Naši zunanji trgovinski politiki". Ugotovil je, da smo pred vojno lahko vse prodajali na Dunaj, v Trst in v Reko, kar je jako ugodno vplivalo na naše gospodarstvo, a po vojni smo bili postavljeni pred čisto nove razmere. Doma je šla naša gospodarska, zlasti carinska politika za industrializacijo države, izgubili smo velik del nekdanjih trgov, trgovinske pogodbe se sklepajo na jako kratak rok. Večina našega izvoza, ki ga tvorijo po treh četrtinah kmetijski proizvodi, gre na zapad in na sever, a največja ovira pri tem so kliringi. Vsa zunanja trgovina je le od danes do jutri, zaradi česar je vsak večji program sploh nemogoč.

Za dr. Plesom je govoril g. A. Besednjak, ravnatelj Gospodarske zveze, o "Trgovini z deželniimi pridelki v Sloveniji". Naslikal je tozadevni položaj v posameznih poveljnih dobah ter ugotovil, da moramo uvoziti nad 10.000 vagonov žita, izvozili bi pa razen lesa in živine lahko 1000 vagonov krompirja, 2000 vagonov sadja, 100 vagonov hmelja, 1000 vagonov fižola, 1500 vagonov sena. Svoobodna trgovina vlada samo v notranjem prometu, dočim je inozemski popolnoma vezan z raznimi meddržavnimi pogodbami. Ta trgovina se bo razvijala le, če bomo konkurenčni v cenah in kakovosti, zato je treba preorganizirati vso našo kmetijsko proizvodnjo, proizvode je pa treba standardizirati in uvesti zanje potrebne skladiščne naprave.

O "Kmetijskem kreditu" je temeljito referiral ravnatelj Zdržne zveze, g. Fr. Gabrovšek. Podal je

kratek, a temeljit in velezanimiv pregled tozadevnega položaja v preteklosti, opisal naglo naraščanje kmečkih dolgov po letu 1848, in izmозgavanje našega ljudstva po oderuhih, dokler ni začelo konec preteklega stoletja tega vprašanja nad vse uspešno reševati združništvo. Prva poveljna leta so kmečke dolgove skoro izbrisala, a kmalu nato je začel kmet iz raznih vzrokov vnovič lesti v dolgove, ki so postali spričo velike gospodarske krize nevzdržni, in je morala vlada končno l. 1936. z znanimi ukrepi to vprašanje deloma rešiti, ker bi bil sicer kmečki polom popoln. S tem pa seveda še ni odpadla potreba po novih kreditih za kmeta. Poskušali so najti že marsikake oblike, a doslej se je še vedno in povsod obneslo združništvo kot najboljša organizacija kmečkega kredita. Sama beseda "kmečki ali kmetijski kredit" pomeni način, kako nuditi našemu malemu kmetu dovolj prilike za ceneno posojilo, ki ne bo zahtevalo previsokih obresti, in katero za svoje gospodarstvo od časa do časa brez dvoma potrebuje.

Prezanimiv je bil tudi referat J. Božiča, višjega finančnega svetnika, o "Javnih dajatah in kmetijstvu". Navedel je, da znašajo državni davki v Sloveniji na enega prebivalca po okroglo 800 Din, po drugih banovinah pa povprečno po 450 Din, banovski pri nas 107 Din, po drugih 44 Din, občinski (na kmetih) pri nas tudi 128, po drugih banovinah 50 Din. Celotna obremenitev znaša torej pri nas na glavo 907 Din, po drugih banovinah pa 586 Din. Na 1 ha obdelane zemlje pride pri nas 31 Din zemljarine, v vsej državi pa povprečno 32 Din. Zemljarina sama bi torej še ne bila visoka, a jako jo obremenjuje sistem zemljiškega davka in način finansiranja samouprav, kar povzroča, da pride v Sloveniji na 1 ha obdelane zemlje dejansko 75 Din zemljarine. Nujno bi bilo potrebno za polovico znižati katastrski čisti donos, uvesti eksistenčni minimum in prepustiti vso zemljarino samoupravam.

85 olo državnih dohodkov tvorijo indirektni davki, carine, monopoli itd., pri katerih je delež kmeta skoro nemogoče ugotoviti, vendar ga nekateri zadevajo prav hudo.

Šol. nadzornik g. Fr. Erjavec je najprej na kratko očrtal "Zgodovino dosedanjega dela za povzdigo kmetijstva", takoj za njim je

pa govoril g. tajnik Martelane o "Zavarovanju zoper škodo po toči". V svojih temeljnih izvajanjih je najprej naslikal vse velike težave izvedbe tega zavarovanja po drugih državah in banovinah, nato je pa obravnaval vse tozadevno delo, ki je bilo v tem pogledu izvršeno že tudi pri nas v Sloveniji ter vzroke, zakaj še vedno ni izvedeno. Škoda, ki jo povzroča toča v Sloveniji, znaša letno povprečno 20—25 milj. dinarjev. Zbrati bi bilo treba najprej rezervni sklad približno v tej višini, nato pa uvesti premije v višini 2—3 o/o, kar pomenja 100—150 o/o doklado k zemljarini na obdelano zemljo, a tega bi naš kmet najbrže ne zmogel. Treba bo zato še mnogo študija, preden bomo mogli priti do tega zavarovanja, ki pa je vsekakor neobhodno potrebno.

Za g. Martelancem je govoril živinozdravniški inšpektor g. dr. L. Hribar o "Zavarovanju živine", ki je izvedljivo mnogo lažje nego zavarovanje zoper točo. Samo razne živinske bolezni narede našim živinorejcem letno okoli 6 milijonov Din škode, kar samo dovolj govori o potrebi zavarovanja že. Pri nas so nekateri okraji uvedli to zavarovanje že sami, vzorno deluje na združni podlagi na Hrvaškem, v predvojni Srbiji je pa državno zavarovanje propadlo. Pri uvedbi takega zavarovanja je treba dobro premisliti, upoštevati in oceniti vse rizike, odškodnina bi morala znašati le 60—80 o/o škode, zavarovalne družbe se morajo raztežati na majhne okoliše, a te zadrage naj bi bile povezane v večje zveze, treba je zbrati zadostne rezerve in voditi natančno statistiko. Letni prispevek za to zavarovanje znaša okoli 15 o/o vrednosti živali. Ni pravnoblenih ovir, da bi se taka zavarovanja ne izvedla tudi pri nas čim prej, inicijativno naj pa prevzame morda Kmečka zbornica.

Agrarni inšpektor dr. Šapla A. je govoril o "Agrarni reformi", ki je postala pri nas aktualna takoj po vojni, in so bili že l. 1919 izdani prvi tozadevni ukrepi. Že tedaj je prišlo v Sloveniji pod agrarno reformo 208 veleposestev v korist siromašnih okoliških kmetov. Najvažnejša poznejša ukrepa sta bila naredba iz l. 1925. o določitvi objektov in subjektov agr. reforme ter zakon iz l. 1931. o likvidaciji agrarne reforme, ki bo najbrže zaključena že prihodnje leto. L. 1931. je bilo pod agrarno reformo pri nas 77 veleposestev s 143.447 ha površine, od česar je bilo določenih za razdelitev 15.000 ha (od tega dve tretjini v Prekmurju) obdelane površine, 32 tisoč hektarjev gozdov in 3.700 ha pašnikov. Razdeljena je bila obdelana zemlja med 22.000 kmečkih družin, pašniki so bili dodeljeni pašniškim zadrugam, gozdovi pa deloma v korist občin, a deloma jih je obdržala drž. uprava. Čeprav je bila pri nas (razen v Prekmurju) razmeroma malo zemlje, ki bi prišla v poštev za agrarno reformo, je bilo vendarle mnogim z njo precej pomagano.

Prokurist dr. Vl. Valenčič je razpravljal o vprašanju, ki vse kmete nedvomno najbolj neposredno zanima t. j. o "Ceni in agrarnih pridelkov in agrarni politiki", ker je to vprašanje pač že od nekdanj odločilno za njegovo gospodarstvo. Ugotovil je, da tu nista vedno odločilna ponudba in povpraševanje, temveč da vpliva na cene cela vrsta činiteljev in da je vprašanje reguliranja cen eno najtežjih vprašanj gospodarske, zlasti pa še agrarne politike. Najobičajnejši ukrepi v to svrhu so danes varstvene carine, prodajne organizacije, standardiziranje pridelkov, regulacija proizvodnje, izvozne premije, prisilne državne tržne organizacije, razvrednotenje denarja itd. Skoro vse države so se že poslužile raznih ukrepov, tako da o svobodni trgovini že dolgo sploh ne more biti več govora. Pri nas je posegala država posebno močno v cene pšenice, oljnatih semen, domačega bombaža in svilenih mešičkov. Uspešni so bili razni ukrepi lahko zlasti v državah, ki so bile za dotično vrsto pridelkov pasivni, a jako težavni za agrarne države, kjer je sloj, ki naj bi nosil posledice takih ukrepov, navadno prešibak in se sistem umetnega vzdrževanja visokih cen ni mogel splošno obnesti, slovenskemu kmetu pa še nobeden ukrep, ki je bil doslej izvršen pri nas, ni bil v korist in državno reguliranje cen za našega kmeta v sedanjih razmerah ni glavno vprašanje, ker je navezano na notranji trg. Tu pa prihaja v poštev v prvi vrsti dvig kupne moči konzumentov. Zadnji čas je bilo Slovencem na sploh pa tudi slovenskemu kmetu posebno škodljivo umetno zvišanje cen pšenice, ko moramo Slovenci vendar vsako leto uvoziti svojih 16.000 vagonov žita.

Inž. B. Pahor je referiral o "Tehničnih in proizvodnih napredkih kmetijske proizvodnje in njih ekonomskih mejah". Iz njegovega obširnega in temeljitega referata moremo podati le par misli: Ugotoviti moramo zlasti klimatske in talne razmere ter gospodarske sposobnosti obdelovane zemlje, kar je pri nas še komaj v povojih. Dalje je treba skrbeti za smotreno prehrano kulturnih rastlin in pravilno gospodarstvo z gnojili, kar je pa seveda odvisno od rentabilnosti. Važno je tudi vprašanje melioracije in komasacije zemljišč. Pri pridelkih, ki jih uvažamo, moramo skrbeti za povečanje proizvodnje, a one, ki jih izvažamo, mo-

ramo izboljšati, kar je oboje izvedljivo. Eden glavnih vzrokov majhne donosnosti zemlje naše so številne rastlinske bolezni in škodljivci, a prav znatno bi jo povečali z moderno industrijsko pridelavo pridelkov. V posredni zvezi s tem je tudi vprašanje domače proizvodnje ametnih gnojil in kmetijskih strojev.

Za inž. Pahorjem je govoril inž. St. Sotošek o "Kmetičkem gozdarstvu v Sloveniji". Njegov referat ni bil obsežen, zato pa tem tehtnejši. Ugotovil je, da imamo v Sloveniji okoli 700.000 ha gozda, ki preživlja okoli 250.000 ali nad eno petino vsega prebivalstva Slovenije. V rokah kmetov je okoli tri četrtine vseh naših gozdov, v katerih bo kakih 70 milij. m3 lesa, a biti bi ga moralo vsaj 100 milij. m3, kar kaže, da je naš gozd že preveč izsckan. Letni prirastek znaša okoli poldruhi milijon m3. Zaradi jako slabe gojitve naših kmečkih gozdov jako trpi tudi njih donos. Precej škode naredijo požari in divjad, največ pa mrčes. Posekamo letno okoli pol milijona m3 preveč, s čemer že kar nevarno ogrožamo našo gozdno glavnico. Predelujejo les pri nas največini še jako zastarele venečianke, s čimer izgubimo letno kakih 100.000 m3 lesa, a velike izgube trpi kmet tudi zaradi preurejene lesne trgovine. Nujno je, da se začne tudi kmečki gozdovi strokovnjaško upravljati. Zato bi bilo treba gozdni zakon iz l. 1929. popraviti in jako dvigniti gozdarsko izobrazbo kmetov.

E. Fugina je govoril o "Kmetijskih melioracijah v splošnem". V Sloveniji so bila izvršena izboljševalna dela tal doslej komaj na kakih 8000 ha, započeta so na 45.000 ha, a na nujne izboljšave, melioracije čaka še 75.000 ha. Pri nas imamo marsikje preveč padavin in zlasti še v času, ki je za kmetijstvo neugoden, drugod pa zopet primanjkuje vode, potrebnih je vse polno regulacij, osušitev, sanacij plazov itd. Lahko bi rekli, da je skoro četrtina naše kmečke zemlje potrebna izboljšanja, če hočemo naše kmetijstvo res dvigniti, obenem pa izboljšati tudi higijeno prebivalstva in živinoreje. Rentabilnost kmetovanja je najmanjša na nemelioriranih tleh. Zelo ovira hitrejši napredek izboljševanja pri nas pomanjkanje kapitala. Vse potrebne melioracije pri nas so proračunane na 314 milijonov Din, a sredstva za njih izvršitev so tako majhna, da se tozadevna dela ne premaknejo nikamor naprej. edino veliko delo, ki je bilo doslej izvršeno v Sloveniji, je osuševanje Ljubljanskega barja, ki se vrši že poldrugo stoletje, kolikor toliko se je pa naredilo potem še za melioracijo kraških polj, a posebno nujna bi bila še regulacija Pesnice, melioracija velikega dela Prekmurja, ureditev Dravinje, Pšate itd. Nešteto je potem tudi manjših parcel, ki so potrebne izboljšanj, zlasti drenaž. Tozadevni stroški se gibljejo od 4—500 Din za 1 ha in so navadno jako rentabilni. Najpripravnější oblika za izvrševanje melioracij so vodne zadrage, ki jih imamo v Sloveniji že 26, a izvajala naj bi se zlasti s pomočjo melioracijskega fonda, ki se pripravlja pri nas že od l. 1927. a načrt tozadevnega zakona boleha na znani — centralistični bolezni.

Nadalje je ing. Pire Alfonz razpravljal o "Agrarnih operacijah", to je tistih ukrepah, ki na novo urejajo porazdelitev lastnine in užitkov kmečke zemlje. Sem spada zložitve preveč razkosanih zemljišč (okoli pol milij. ha), razdelitev skupnih pašnikov in planin (nad 200.000 ha) in ureditev pašnih pravic v tujih gozdovih (231.000 ha). Zlasti zadnji dve vrsti imata seveda tudi velik vpliv na naše živinorejo sploh. Reševanje vseh teh pogosto zelo starih in zamašanih vprašanj je agrarno pravna in agrarno tehnična zadeva, s katerim je potem večkrat v zvezi še melioracija dotičnih zemljišč. Delo na teh poljih napreduje pri nas prepočasi. Po vojni so bile izvedene komaj 4 komasacije na 350 ha in 2 sta v delu na 422 ha, dalje se je izvedlo 78 uredb pašnih pravic na 8635 ha in razdelilo 20.191 ha skupnih zemljišč na 8816 udeležencev. Izvršilo se je pa vzporedno s tem tudi precej izboljšanj in izvedlo 599 agrarno pravnih razsodb.

Končno je v tem odseku referiral ing. Vl. Remec o "Vlogi elektrike v kmetijstvu". Poudaril je najprej veliko važnost strojev sploh, ki so kmetu dostopni zlasti potom strojnih zadrug, nato je pa prešel na vlogo elektrike v kmečkem gospodarstvu. Opozarjal je na električne kuhalnike in likalnike, zlasti pa na male motorje, ki nam lahko danes že zelo poceni vrtilo razne gospodarske stroje (slamorenice, domače mline, čistilnike itd.) in dovažajo čisto vodo v kuhinje, hleve in na vrtove. Pri uvajanju elektrike pa igrajo odločilno vlogo seveda stroški. Vsak izpust toka stane danes 100—200 Din, a poraba toka stane za vsak KW na kmetih okoli 5 Din za razsvetljavo (petrolejska luč je danes še enkrat dražja), a za pogon stane 1 KWH od 1—2,25 Din (čim večja je uporaba, tem cenejši je tok). Poraba toka je v našem poljedelstvu še izredno majhna, komaj 6 KWH na 1 ha letno, dočim ga porabijo kmetijsko napredne dežele že po 30—50 KWH. Jako podražujejo in s tem ovirajo elektrifikacijo pri nas davščine in

— premajhna poraba toka, V. Nemčiji ima električni tok že 85 o/o kmetij in v Franciji 60 o/o, a od 3 milij. nemških kmetij jih je imelo l. 1933 že 1.170.000 motorje!

Inž. Simončič Pr. je govoril o našem "Žitarstvu". Ugotovil je, da igra v slovenskem poljedelstvu žitarstvo mnogo manjšo vlogo nego druge vrste kulture, vendar je moka še slej ko prej najvažnejši del človeške hrane. Za prehrano rabi Slovenija letno 1.6 milij. meterskih stotov krušnega žita, a za seme 217.000 stotov (če bi sejali s stroji, bi ga prihranili 70 tisač q), za pitanje raznih živali 360.000 q; kar znese torej okoli 2.2 milij. q. in ga moramo torej letno uvažati 5—8000 vagonov. Ječmena pridelamo nekaj malega čez svojo porabo, ovsu nekaj manj. Za pridelovanje ozimnih žit so pri nas ugodni tisti kraji, ki nimajo dolgih in ostrih zim, ter so tudi tla prikladna (novomeški okraj, nekatere doline na Štajerskem in Mursko polje ter Prekmurje). Ostrejšje podnebje pa prenaša rž, oves in ječmen pa uspevata pri nas povsod dobro. Ovira našo živinorejo tudi veliko razkosanost kmetij, ki otežuje delo s stroji. Jara žita so pri nas čisto nerentabilna. Pri nas ne gre za razširitev žitoreje, temveč le za povečanjem pridelka. V to svrhu je treba dobiti zlasti primerno semenje, ker je sedanje zelo slabo. Nujno rabimo zato dobro in gibko blagovno centralo. Skrajno zaostal je naš način obdelovanja zemlje, ki nujno rodi izredno majhen pridelek. Treba je zato izpremeniti način oranja, izboljšati gnojenje in uvesti v žitorejo čim več strojev. Zelo so pri nas razširjeni razni škodljivci. Če bi vse to izboljšali, bi bila tudi naša žitoreja mnogo donosnejša.

O "Strojništvu in okopavinah" je govoril g. ing. Fr. Mikuž. Poudaril je, da je naš najvažnejši pridelek krompir. Z njim je zasajena šestina naših njiv, na katerih pridelamo okoli 34.000 vagonov krompirja, to je komaj 62 q na 1 ha in smo v tem pogledu med zadnjimi kulturnimi deželami, zato ga izvozimo lahko komaj kakih 8000 vagonov. Produkcijo bi morali torej vsaj podvojiti. V to svrhu je treba zlasti globoko orati, dobro gnojiti s hlevskim in zelenim gnojem, dobro okopavati in osipati, predvsem pa gledati na izbrano

seme in dajati prednost dobrim sortam (ranemu, oneidovcu tresniku in rožniku). Važna naša okopavina je korenje, ki je tudi donosnejše, a drago pridelovanje bi znatno pocenili s sejanjem v vrste. Pridelovanje bele repe naj bi se pa čim bolj umaknilo zeleni koruzi, ker je njena hranilna vrednost izredno majhna. Za dvig mlekarstva je zelo važno pridelovanje krmne pese, ki daje izmed vseh okopavin sploh najboljši pridelek, a z ensilazno krmno bi jo lahko precej nadomestili v prid krušnemu žitu. — Izmed naših strošnic je najvažnejši fižol, ki ga pridelamo 4—500 vagonov letno in ga skoro polovico izvažamo v inozemstvo. Zato je njegovo pridelovanje prilagoditi zahtevam inozemstva. Afrika povprašuje po barvastem fižolu, a tamošnji trg je nezanesljiv, severne dežele pa hočejo beli fižol. Zato naj bi se omejilo pridelovanje "ribenčena" in pospeševalo bele sorte. Tudi bi donos tega važnega pridelka lahko dvignili vsaj za polovico. Silno so pa pri nas razširjeni fižolovi škodljivci, katerim se posveča premalo pažnje. Ostale strošnice igrajo pri nas še majhno vlogo, a uvesti bi bilo treba zlasti sojo, ki je ena najboljših krmnih rastlin, enako tudi bela lupina.

O "Važnosti in pomenu produkcije lanu" je govoril g. M. Zupančič. Ta vrsta pridelkov je tekom prejšnjega stoletja pri nas skoro izginila, a po vojni so ga začeli nekateri zopet forsirati in kaže prav lepe uspehe ter že danes vnovič pridelamo okoli 2000 ton lanene slame in 330 ton semena. Naše solnčno gričevje je za pridelovanje lanu zelo pripravnost in donaja na 1 ha nad 5000 dinarjev. Rabimo zlasti dobro seme. Lanu se rabi veliko, saj ga uvažujemo celo iz Argentine.

Za tem je razpravljal g. J. Dolinar iz Celja o "Hmeljarstvu", ki je za nekatere predele Slovenije tako zelo važno, zlasti za Savinjsko dolino. V naše hmeljarstvo je investiranih kakih 80 milijonov. Skoro ves pridelek izvažamo in nam donaja letno povprečno kakih 40 milijonov Din. Revno prebivalstvo zasluži samo z obiranjem letno okoli 5 milijonov. Dobro uspeva hmeljarstvo le v strnjjenih okoljih, a tu bi ga bilo treba jako umno pospeševati in gledati na ugled našega hmelja v inozemstvu. (Nadaljevanje sledi.)

Po polju bela cesta gre...

Naše ceste nekdanj

Celo v narodno pesem so prišle bele ceste, ki preprežajo našo prelepo zemljo in po kateri so vodile že v davnini najvažnejše prometne smeri s severa na jug in z vzhoda na zahod. Tako so že Rimljani, pravi umetniki v graditvi cest, speljali po našem ozemlju svoje vojaške ceste, po katerih temeljih vozimo ponekod še danes. V vseh dolгих stoletjih srednjega veka je bila naša zemlja prehodna dežela, ne samo poedinec, ampak tudi celim narodom. V novem veku so se začele izražati važnejše prometne žile in ko je morská plovba odprla Evropi vrata v širni svet, je lega Slovenije še pridobila na pomenu. Pot do Jadranskega morja, ki v vsem Sredozemlju sega še najbolj na sever in priteguje nase vso Evropo, je vodila čez nas. Tedaj se je razvilo tovarjenje na Trst in lahko trdimo, da je slovensko ozemlje v precejšnji meri živelo v minulih stoletjih od prehodnega prometa, ki se je usmerjalo od severa in vzhoda na jug proti Jadranskemu morju. Vozovnemu prometu so služile tedanje ceste še dokaj dobro, kljub mnogim svojim klancem in ostrim ovinkom.

Furmanska cesta.

Če danes strmimo nad prav neverjetno nerodno speljanimi cestami, ki so nam ostale iz prejšnjih stoletij, zanje skoraj ne najdemo razlage. Če pa upoštevamo, da so tedanji "furmani" za svoje težke parizarte najemali pod klanci konjsko priprepo, ki jim je pomagala potegniti vozove čez strmine, potem bomo razumeli, da je prebivalstvo imelo na klancih prav posebne gospodarske interese. Klanci so omogočali zaslužek in so bili nekakšna milejša oblika mitnine, ki je bila sicer prostovoljna, a glede na razmere nujna. Od bogastva, ki se je prevažalo po naših cestah, je vedno ostal drobec pri nas in tako lajšal življenje prebivalstvu. Prav zaradi tega je razumljiv tudi silni odpor proti železnicam, ki se je pojavil v prejšnjem stoletju pri nas, za kar nam pričajo številna mesta, ki imajo danes le slabo železniško zvezo, n. pr. Skofja Loka, Novo mesto, Vrhnika itd. "Furmani" in gostilničarji ob prometnih žilah v našem ozemlju so bili najbogatejši ljudje med tedanjim prebivalstvom in zato tudi najvplivnejši. Zato so se deloma upravičeno bali železnice in če je niso mogli preprečiti, so jo vsaj odrinili čimbolj v stran.

Doba železnic.

In v resnici je tovarni promet na cestah vedno bolj upadal, železnica je v mnogo večji meri prevzela nalogo prehodnih cest, ki so ostale prazne in brez življenja. Tranzitni promet na naših cestah je izginil, z njim vred vir zaslužka. Začenjala se je nova

doba. Ceste so ostale, kakršne so bile, ter so se v prejšnjem stoletju gradile nove cestne zveze le tam, kjer so to zahtevale krajevne razmere. Glavne cestne žile niso spremenile svoje smeri, pač pa so v veliki meri izgubile na pomenu. Zaradi tega se je zgodilo, da so za današnje razmere manj pomembne razmere nove ceste, zgrajene šele tekom in koncem prejšnjega stoletja, kakor pa ceste, ki so za nas zdaj spet najvažnejše, in so že zgodovinsko utemeljene. V predvojni dobi je na slovenskem in zlasti kranjskem ozemlju tedanji deželni odbor začel in izvršil važna in pomembna nova cestna dela, ki so še bolj zgostila cestno mrežo, ki prepleta naše ozemlje. Pred izbruhom svetovne vojne smo imeli prav gotovo lepe bele ceste s skromnim prometom, ki je služil krajevnim potrebam na kratke razdalje. Le redkokdaj se je priplačil po naši cesti kak avtomobil, prava senzacija za sleherno vas, strah za živino in ljudi.

Naše ceste med vojsko.

Po izbruhu svetovne vojne in zlasti vojne napovedi Italije pa je postala slovensko ozemlje vojna pokrajina. Promet proti mejam je narastel v nedogled, po cestah so škripali težko obloženi vozovi in bobnele kočine tovornih avtomobilov s polnimi gumami. Velike prehodne cestne žile so doživele promet, kakršnega še nikdar ni bilo. Stranske ceste pa so bile premajhne in preozke. Tedaj se je v Sloveniji za silo popravilo in razširilo nekaj cest, ki so bile vojaškega pomena, in ostanke teh popravil najdemo ponekod še danes. V zadnjih letih svetovne vojne je sila razmer zahtevala graditev novih cest in tako so nastale izrazite vojaške ceste, zgrajene z velikimi žrtvami in naporom. Naj omenim le vojaško cesto na Vrščici, ki so jo v naglici in ob stradanju morali graditi številni ruski ujetniki.

Kljub popravilu, ki pa je obsegalo le najnujnejše, so ceste v slovenskem ozemlju trpele v zadnjih vojnih letih tako, da so bile marsikje izrabljene do temeljev. Ob koncu svetovne vojne so bile vse ceste nujno potrebne popravil, ki so zahtevala veličanske izdatke. Hkrati pa je na vseh koncih in krajih bilo še nešteto nujnijših in važnejših potreb, saj je vojna izčrpala prav vse do skrajnosti. Razumljivo je, da bi se naše ceste popravile in uredile. Le počasi so se izboljšavali posamezni odseki. S smotrnim načrtom in večjimi investicijami, tako za nove cestne zgradbe, kakor tudi za temeljita popravila cestnega omrežja sta začela šele oba oblastna odbora po svojih okrajnih zastopih. Njihovo delo je prevzela banovina, ki zlasti v zadnjih letih z vso naglico in veličanskimi žrtvami ureja in popravlja cestno (Konec na strani 20)

 mnogim zdelo naravnost, da se na odpor. Posledice
 splošnega poraza španskih vojsk pa bi bile seveda
 nedogledne. Vendar je bila to pot vseskozi na strani
 španskih vladnih čet.

V boje je posegel tudi
 novani pobožni in preudarni

Inca originalno pismo, katerega besedilo je ohranjeno do današnjih dni. Najbrže se je treba njemu zahvaliti, da so ti težki boji preje končali, kakor bi sicer, kakor tudi, da je bil za enkrat vjeti indijanski kralj Huallapa Inca pomiloščen.

Toda žalostno izkušnja ni izučila gospoda Petra Chumija, imenovanega tudi Bohorquéz, in končno Njegovo Veličanstva Huallapa Inca. Znova je začel pošiljati svoje poslance do najrazličnejših indijanskih poglavarjev v današnji Argentini, Boliviji, Chile in Peru, in se razgovarjal z njimi o ponovnem spletnem uporu. Ko so mu njegove ponovne izdajalske zveze dokazali, je bil seveda obsojen in takoj usmrčen.

ele-
zani-
miva, poučna in
zgodovinsko izpriča-
na pustolovska zgod-
ba iz prvih desetletij
osvojevanja južnoameri-
ških dežel, ki pripoveduje o
slavnem gospodu Petru Cha-
mijo, imenovanem tudi Bohor-
quez, in še pozneje proglašenem
za Njegovo Veličanstvo Hualla-
pa Inca, kralja vseh Indijancev,
ki pa je čez vse nesrečno končal.

(Pride iz strani 17)

omrežje v banovini, ki ga je prehitela motorizacija prometa, ki se je medtem razvila v sosednjih državah in ki se počasi uva-
ja tudi pri nas.

Nova doba.

V zadnjem desetletju so ceste zopet dobile pomen, ki so ga imele pred graditvijo železnice. Najvažnejše cestne zveze so postale zopet prehodne žile za motorizirani promet s severa na jug in z vzhoda na zahod. Skoraj čez noč se je zgodilo, da ne morejo slediti ceste vedno bolj naraščajočemu krajevnemu prometu z vprežnimi vozili in pa vedno živahnemu domačemu, tovrstnemu in osebnemu motornemu. Naše slovenske ceste, ki so še nedavno slovele, so postale ne samo prava narodna nesreča zaradi njihove neuporabnosti za kolikor toliko hitri moderni promet, marveč že tudi prava narodna sramota, če pomislimo na prehodni značaj naše dežele, ki je zarinjena globoko notri med Romane in Germane, ki so se oboji že zdavnaj zavedli važnosti modernih cest in so svoje ceste novim razmeram primerno preuredili.

Če tudi le površno opazujemo naše ozemlje, vidimo, da v prvi vrsti potrebujemo moderno urejeno cestno zvezo od državne meje v Št. Ilju čez Maribor, Celje, Ljubljano do Rakeka in drugo od severa na jug, od Korenskega sedla mimo Jesenic in Kranja do Ljubljane in Zagreba. Obe ti dve prometni žili zahtevata nujne modernizacije, ostali pa bosta nepopolni, če se jima ne priključi prav tako važna cestna zveza Slovenije z morjem: Jadranska cesta, ki bi skrajšala vse dosežanje zveze z morjem, je prav tako važna, za tujski promet našega Primorja

pa prav življenskega pomena.

Če smatramo sedanja gradbena dela na drž. cestah kot prvi začetekboljšanja prometnih razmer pri nas, potem nam ostane popolnoma jasen načrt za nadaljnje delo v bodočnosti. Obe glavni cesti bo treba na sličen način urediti po vsej dolžini, pri čemer bo treba izhodne dele cest v bližini večjih prometnih središč utrditi posebno močno, ker bi sicer v teh predelih cesta mnogo bolj gostega prometa ne zdržala.

Glasom izjave gradbenega ministra dr. Stoševiča na zadnji ljubljanski cestni razstavi dne 5. junija 1938 se bosta porabili za razne nove cestne zveze še dve milijardi, in sicer v dobi naslednjih šestih let. V Sloveniji pridejo več ali manj v poštev: 1. direktna zveza Beograd—Zagreb—Ljubljana; 2. direktna zveza Ljubljana—Logatec—italijanska meja; 3. zgraditev ceste Ljubljana—Celje—Maribor; 4. Ljubljana—Sušak in dalje od Sušaka ob morju skozi Novi, Senj, Split, Metković, Dubrovnik, Kotor in Bar do albanske meje.

Minister Stoševič je ob tej priliki tudi izjavil, da se od zedinjenja do leta 1935 ni za ceste skoraj nič storilo. Od leta 1935 do konca 1937 pa je bilo izdelanih 540 kilometrov novih cest, dela pa se še na 445 km, ki bodo večinoma do konca leta 1938 dovršeni in tako bo prvih 1000 km naših cest sposobnih za neprestan, udoben in gospodarstvu koristen promet, dočim imamo 9.827 km vseh državnih cest, ki so v celoti potrebne temeljite preureditve, ne vključivši v te številke še mnogo daljših banovinskih, okrajnih in ovčinskih cest, za katerih izboljšanje in vzdrževanje so bili ustanovljeni posebni in prav znatni javni fondii.

Mednarodna letalska razstava v Beogradu

V vseh paviljonih beogradskega velesejma je 146 domačih in inozemskih tovarn in tvrdk razstavilo letala, motorje in njihove dele. Nemčija, Italija, Pojska in Češkoslovaška so se razstave udeležile kolektivno. Italija je razstavila v lastnem paviljonu motorje, poleg tega je najela še velesejmski paviljon št. 5, v katerem je razstavila 12 vojaških in civilnih letal. Med drugimi je Italija razstavila aparat "Breda 88", t. j. lovsko letalo za dolge lete in istočasno bombardier za hitra bombardiranja. To letalo drži 2 svetovna hitrostna rekorda in sicer s 524 km na uro za progo 1000 km in s 554 km na uro za progo 100 km. Veliko zanimanje vzbuja v italijanskem paviljonu letalski aparat tipa "Macci št. 200", čigar podatke držijo v tajnosti. Dalje je bilo v italijanskem paviljonu razstavljeno Gsedežno potniško letalo "C Z 506", ki je izdelano v "Cantieri riuniti dell' Adriatico" v Tržiču (Monfalcone) in ki ima 21 svetovnih hitrostnih rekordov. Izven paviljona je Italija postavila poseben stolpič z aparati za metanje bomb. Ti aparati merijo veter, višino in hitrost ter točno naznačijo letalcu, kdaj naj spusti bombo, da čim boljše zadene cilj.

Nemčija je najela za svojo kolektivno razstavo paviljon št. 4 ter je razstavila skupno 9 letal. V paviljonu kraljuje ogromno poštno letalo Dornier "Do 18", čigar močna konstrukcija vzbuja vsestransko občudovanje. To letalo je doseglo na progi Anglija—Brazilija daljinski rekord 7000 km.

Veliko zanimanje je vzbudilo med obiskovalci letalo Arado "Ar 95", ki se lahko spušča na kopnem i na vodi ter ima tri mesta: za pilota, opazovalca in streleca. Vsi napisi v notranjosti so v španščini, kar vzbuja med gledalci mnenje, da je letalo pripravljeno za Španijo. Vendar dobimo na tozadevno vprašanje od predstavnikov tvrdke "Arado" odgovor, da je to eno izmed letal, ki jih je tvrdka izdelala za državo Chile, kar je razvidno tudi iz tega, da je na repu in krilih naslikana bela zvezda v modrem, znak republike Chile. Eno nemško letalo "Dornier" je razstavljeno tudi na prostem.

Vsa ta letala dozdaj niso bila nikjer razstavljena, niti v domačih državah. Isto velja za poljsko letalo "P. Z. L. 37", ki nosi ime "Losj". To je zelo hiter bombardier, ki razvija 465 km hitrosti na uro ter nosi s seboj 2200 kg bomb, to je isto veliko, kolikor tehta samo letalo, vendar tovor malo vpliva na njegovo gibčnost in brzino. Poljska je razstavila skupno tri letala in en balon.

Češkoslovaška je razstavila 6 letal, toda v nasprotju z ostalimi državami ni navedla nobenih podatkov o najnovejših izdelkih svoje aeronavtične tehnike.

Anglija, Francija, Nizozemska, Egipt in Amerika se razstave niso kolektivno udeležile, pač pa so se je v velikem številu udeležile poedine tovarne iz gornjih držav, ki so razstavile predvsem motorje, Anglija se kolektivna razstave ni udeležila zaradi tega, ker je razstavila na letalski razstavi, ki se vrši zdaj na Finskem.

Jugoslavija je v dveh paviljonih in v enem hangarskem šotoru razstavila 22 letal. Od teh jih je 8 razstavil "Aeroklub", 14 pa naše vojno letalstvo. Tu je razstavljen tudi mali "ruler" Nj. Vel. kralja Petra II., ki so ga izdelali in poklonili Nj. Vel.

mehaniki 6. letalskega polka. Dalje je bilo razstavljeno letalo tipo "Bleriot", ki ga je srbska vojska uporabljala leta 1912-13 pri obleganju Skadra ter je še v svetovni vojni 1914-15 pri rudniški protiofenzivi bilo srbski vojski v največjo korist. S sličnim letalom je Bleriot v pol ure preletel 43 km široki Rokavski preliv ter vzbudil s tem takó veliko senzacijo kakor L. 1927 Lindberg s svojim prekoceananskim letom.

Bilo je razstavljeno tudi letalo "Potez 25", s katerim sta Sondernayer in Bajdak izvršila leta 1927 let Pariz—Bombay in nazaj do Novega Sada. Zato je dobilo ime "Bombajec". Poleg več ali manj zgodovinskih letal je naše vojno letalstvo razstavilo najmodernejša lovška letala in bombardierje, ki so izdelani večinoma v naših domačih tovarnah na osnovi pridobljene licence. V posebnem oddelku vojaškega paviljona so razstavile ne bombe in strojnice, ki jih uporabljajo naša letala. V sredini paviljona je postavljen stolpič, izpod katerega se premika platno z raznimi geografskimi slikami. Stolp služi za vojaške vaje za bombardiranje. Zanimiv je v tem paviljonu tudi oddelek za zdravniško preiskavo sposobnosti letalskih kandidatov. Kandidat mora na posebnem stolu, ki ga zdravnik vrta na vse strani, dokazati sposobnost orientacije v prostoru, mora imeti odličen sluh in vid, dobre živce, sploh ne sme imeti najmanjše napake, ker je sicer takoj "škarta". Oddelek nosi ime "vojna psihotehnika v službi letalstva".

Pred paviljonom vojnega letalstva je bil razstavljen tako imenovani "Giroplan", ki nima kril, temveč se njegovi propelerji vrtijo horizontalno tako, da se letalo dviga vertikalno.

V paviljonu št. 4 se nahaja razstava "Zveze aeronavtične industrije kraljevine Jugoslavije". To so tovarne "Ikarus" in "Zmaj" v Zemunu, Rogožarski v Beogradu in "Industrija motorjev v Rakovici". Vse te tovarne so razstavile najmodernejšie tipe letal in motorjev, ki jih izdelujejo te naše domače tovarne.

V centralnem paviljonu sta "Aeroklub" in "Inspekcija za državno obrambo" spretno aranžirala razstavo pasivne obrambe prebivalstva v primeru letalskega napada. Razstavljeni so modeli hiš s prostori, varnimi pred bombami in strupenimi plini, razne vrste mask itd.

Na prostorih med paviljoni so bili razstavljeni protiletalski topovi, reflektorji, slušala, da se čuje prihod letal, ko so še v veliki daljavi, daljnogledi itd. Obiskovalcem je bilo dovoljeno vrteti na vseh teh kompliciranih aparatih razne ročaje in kolesa. Tega dovoljenja se je občinstvo v obilni meri posluževalo. V bližini savske obale je bil postavljen 74 metrov visok železni stolp za skakanje s padobranci. Da bi bila vsaka nevarnost ali nesreča izključena, je bilo vsako padalo privezano za žico, ki ublaži pad zadnjih treh metrov, ki bi bil sicer navzlic padalu precej trd. Navzlic temu se je le malo junakov dalo obesiti na padobran. Padee ni preveč hiter in skoraj, da je lift, ki vozi do vrha stolpa, hitrejši. V toku razstave je prispelo v Beograd 38 nemških bombardierjev z 200 letali, nato pa sta prileteli dve italijanski eskadrili Prispela so tekom razstave še rumunska in poljska vojaška letala.

Madžarski paviljon je stalno kazal film o protiletalski obrambi.

P i s m o

slovenskim izseljencem v Južni Ameriki

Slovenska katoliška misija v Buenos Airesu želi izkoristiti ugodno priliko, ko posveča Duhovno življenje posebno številko medsebojnim pismenim zvezam, in objaviti posebno pismo slovenskim izseljencem v Južni Ameriki, jih v kratkih besedah spomniti nekaterih najvažnejših, najbolj vsakdanjih in posebno aktualnih pravic in dolžnosti, in prav posebno še enkrat poudariti, kako bi jim mogli zadostiti na najlažji, najbolj praktičen način in čim bolj temeljito.

I. Krst.

Kadar je otrok rojen na svet, je ena izmed prvih dolžnosti njegovih staršev, da ga čim prej pošljejo h krstu.

Krst je prvi in najpotrebnejši zakrament, ki človeka z vodo in božjo besedo očisti izvirnega greha in vseh morda pred krstom storjenih grehov, ki ga prerodi v nadnaravno življenje.

Sveti krst je zaukazal Jezus z besedami, ki jih je govoril apostolom, ki pa veljajo tudi za njihove naslednike: "Pojdite po vsem svetu in poučite vse narode; in kršćinite jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha." (Mt 28, 19).

Da pa nam sveti krst te milosti: 1. Izbriše nam izvirni greh in vse pred svetim krstom storjene grehe, ter nam oprosti vse kazni, ki smo jih za grehe zaslužili; dostikrat kršćujejo namreč tudi odrasle; 2. Podeli nam posvečujočo milost, po kateri postanemo otroci božji; 3. naredi nas ude svete Cerkve; 4. duši vtisne neizbrisno znamenje kristjana.

Starši so strogo dolžni poskrbeti, da prejmejo otroci o pravem času sveti krst. Greše, če brez zadostnega razloga odlašajo s krstom. Če brez zadostnega razloga odlašajo s krstom več kakor en mesec dni, grešijo smrtno. Zlasti hudo pa grešijo, če otrok po njihovi krivdi umrje brez svetega krsta.

Kršćene otroke je treba kršćansko vzgajati. Prvo dolžnost imajo starši. Ako pa ti umrjejo ali svojo dolžnost zanemarijajo, sta dolžna za otroke v tem oziru skrbeti boter in botra. Zato morajo biti krstni botri katoličani in v primernih letih. Kdor sprejme botrstvo, a v resnici ne mara sprejeti botrske dolžnosti, greši hudo.

Botri ne smejo biti starši, dalje tisti, ki ne morejo prevzeti dolžnosti botrstva, na primer redovniki in redovnice, in tisti, ki jih nočejo ali ne morejo spolnjevati, kakor neverniki, nekatoliški kristjani, izobčenci, očitni grešniki, brezverci.

Vsled svetega krsta nastopi duhovno sorodstvo med krstiteljem in kršćencem, in med botrom in kršćencem.

Od odraslega, ki hoče sprejeti sveti krst, se zahteva, da se odpove hudemu duhu in grehu, in da veruje, kar uči sveta Cerkve. To oboje imenujemo krstno obljubo. Odrasli kršćenec mora biti tudi zadostno poučen v sveti veri.

Pri krstu otrok naredi mesto kršćenca obljubo njihovi botri. Obljubo, ki so jo botri za nas naredili, smo dolžni spolnjevati: kajti botri so obljubili samo to, kar je za naše zveličanje potrebno in kar zapoveduje sam Bog.

Kako pa bi to stvar tukaj v Argentini najboljše naredili?

Redni delivec svetega krsta je otrokov župnik, to-

rej župnik župnije, v kateri stanuješ. Vendar se na primer v Buenos Airesu lahko obrneš za krst v katerokoli župnijo.

Ob času, ki si ga bosta dogovorila z g. župnikom, naj prideta oba botra z otrokom spet v župnijsko pisarno. S seboj nesite cerkveno poročno knjižico otrokovih staršev, in tudi ono iz civilnega registra, in prosite, naj vpišejo otroka v cerkveno knjižico. To vam bo prej ali slej zelo koristilo.

Kaj pa strošek? V mestu Buenos Aires je določila škofija 3 pesose takse, v provinci pa 4 pesose. Prav je, če daste tudi zakristanu kaj napitnine. Ta znesek je določen za župnikovo blagajno. Če krsti otroka kak drug duhovnik, tudi on odda te pesose župniku. Kdor more, je znesek v vesti plačati dolžan, ker so te vrste darila edini dohodki duhovnikov in cerkva (vedno je treba spet znova poudariti, da ne daje argentinska vlada župnikom ali cerkvam nobenega vinarja podpore, marveč plačuje samo škofo in njihove škofijske urade), če pa kdo ne more plačati, je vsak župnik spet v vesti dolžan krstiti otroka brez vsake takse.

Še hočete, da krsti otroka slovenski duhovnik, se preje dogovorite z njim bodisi osebno bodisi po telefonu. Za krste v nedeljo popoldne je napripravnější cerkev svete Neže na Paternalu, Avalos 250, za krste ob drugih dneh, tudi v soboto po tretji uri popoldne, pa bazilika sv. Jožefa na Plaza Flores. Vhod v župnišče: Pasaje Salalá 60.

II. Sveti zakon.

Sveti zakon je zakrament, ki posveti življenjsko zvezo med možem in ženo.

Zakon skleneta prav za prav neporočeni mož in ženska. Duhovnik, ki poroča, je v resnici samo službena priča sklenjene zveze.

Bog je postavil zakon že v raju. Da pa moreta zakonska vedno vestno spolnjevati dolžnosti, ki jima jih nalaga ta zveza, je Jezus Kristus obdaril zakon med kristjani z nadnaravnimi milostmi in ga povišal v zakrament.

Nekršćeni morejo skleniti veljaven zakon, ki ni zakrament; kristjani pa ne morejo skleniti zakona, ki bi ne bil zakrament. Ako bi kristjan ne hotel prejeti zakramenta, bi ne sklenil veljavnega zakona.

Zakon je milosti polna podoba Kristusove zveze s Cerkvijo. Sveti apostol Pavel piše: "Ta skrivnost je velika; jaz pa vam pravim: v Kristusu in v Cerkvi." (Ef 5, 32.)

Zakrament svetega zakona poveča posvečujočo milost in da posebno milost, da moreta poročenca zvesto spolnjevati dolžnosti zakonskega stanu.

Ker je zakon zakrament in je Jezus izročil zakramente Cerkvi, ima samo Cerkve oblast določevati glede svetega zakona. Veljavno zakonsko zvezo sklene torej samo tisti vernik, ki jo sklene kot dosmrtno zvezo z eno osebo in po določenih Cerkve.

Veljavno sklenjen in dovršen zakon je nerazdružljiv. Ne more se drugače razvezati, ko s smrtno enega zakonskih. Jezus je rekel: "Kar je Bog združil, tega naj človek ne loči. Vsak, kdor se loči od svoje žene in se oženi z drugo, preuštvuje; in kdor se oženi z ločeno od moža, preuštvuje." (Mt 19, 6. Lk 16, 18.)

Nerazdružnost zakonske zveze je največjega pomena za družino in sploh za človeško družbo.

Ovira namreč lahkomišelnost sklepanje zakona, potrjuje ljubezen in edinost med zakonskima, ter pospešuje dobro vzgojo otrok. Kdor se zaveda, da je zakon nerazdružljiv, bo dobro premislil, preden stopi v zakon, o katerem ve, da ga bo morda vezal za vse življenje. Tudi prenaša lažje morebitne neprilike v zakonu in skrbi uspešneje za rodino. Tako pospešuje nerazdružnost zakona blaginjo družine in s tem tudi blaginjo človeške družbe.

So sicer slučajji, v katerih zakonska težko prenašata skupno življenje. Vendar to ne more nikakor razveljaviti božje postave o nerazdružnosti. Božja postava je namreč dana v blagor človeške družbe. Ta blaginja pa zahteva nerazdružnost, čeprav mora eden ali drugi posameznik zaradi tega trpeti, in sicer največkrat po lastni krivdi.

Zakon je sicer nerazdružljiv, vendar pa smeta zakonska ločeno drug od drugega živeti, ako se skupno življenje izkaže pretežko, kar pa mora ugotoviti postavna cerkvena oblast. To pa ni razporeka ali razdružitev, marveč le ločitev od skupnega življenja. Zakon se namreč tudi v tem slučaju razveže samo s smrtjo enega zakonskih.

Zakon smejo redno skleniti le osebe, med katerimi ni zakonskih zadržkov.

Zakonski zadržki so take okoliščine, zaradi katerih se zakonska zveza ne sme skleniti, ali celo ne more skleniti. Prvi se imenujejo oviravni, drugi pa razdiravni zakonski zadržki.

Razdiralni zadržki so na primer: razlika v veri, kadar je eden katoliški kristjan ali je bil katoliški kristjan, drugi pa ni krščen; bližnje sorodstvo; zakonska vez s kom drugim; redovne zaobljube; višji redovi; nezadostna starost; če kdo v zakon privoli zaradi sile ali strahu i. dr.

Od tistih zadržkov, ki jih je postavila Cerkev, more Cerkev iz tehtnih razlogov dati spregled, tako da se zakon vkljub zadržkom more veljavno in dopustno skleniti. Kdor sklene zakon vkljub razdiravnemu zadržku, ne sklene veljavnega zakona, ampak samo grešno zvezo, če pa kdo sklene zakon navzlic oviravnemu zadržku, je sicer njegov zakon veljaven, ni pa dopusten, in zato greši.

Sveti zakon se sklene tako, da zaročenca pred župnikom ali od njega pooblaščenim mašnikom in pred dvema pričama izjavita, da se vzameta v zakon.

Ta določba velja za vsakega, ki je katoličan ali je kdaj bil katoličan. Katoliški kristjan ne more proti cerkvenim določilom skleniti veljavnega zakona, tudi če od katoliške vere odpade.

Veljavno more poročati župnik v svoji župniji, škof pa v svoji škofiji. Drugi duhovniki morejo le s posebnim škofovim ali župnikovim dovoljenjem veljavno poročati.

Čas, kdaj se sme poroka vršiti, določa peta cerkvena zapoved. Slovesna ženitev ali poroka s slovesnim blagoslovom je prepovedana v adventu in postu, torej od prve adventne nedelje do vštete božiča, in od pepelnice srede do vštete velike nedelje. Iz važnega vzroka pa morejo škofje dati spregled.

Civilna poroka je sklepanje zakonske zveze pred državnim zastopnikom. Za tiste, ki so, ali so bili kdaj udje katoliške Cerkve, je samo tako zveza neveljavna. Kdor je ne razdere ali po cerkvenih določbah ne poveljavi, mu Cerkev ne dovoljuje svetih zakramentov.

Če svetna oblast priznava le civilno poroko, se sme katoličan tudi civilno poročiti. Ne sme pa imeti pri civilni poroki volje, da bi sklenil zakon, ampak sme le

izreči, da je pripravljen skleniti zakon. Sklene pa ga prej ali pozneje po cerkvenih določbah.

Ker je zakonska zveza velikega pomena tudi za časno blaginjo, ima tudi država pravico, dajati svoje predpise. Kar pa država določuje o bistvu in bistvenih učinkih zakona med kristjani, se mora strinjati z veljavnimi cerkvenimi postavami.

Tisti, ki hočejo stopiti v zakonski stan, morajo dobro premisliti, ali bodo mogli živeti v edinosti in ljubezni z izbrano osebo, ter skrbeti za blaginjo družine in za lastno zveličanje.

Mešani zakon povzroča navadno versko vmemarnost pri katoliškem zakoncu in pri otrocih. Katoliški zakonci je navadno v nevarnosti, da privoli v nekatoliško vzgojo otrok, da postane polagoma glede vere brezbrizen in tako svojo dušo pogubi. Katoliška vzgoja otrok je celo v ugodnih razmerah jako obtežena, ker se roditelja ne strinjata v veri, ki je najimunitnejše vzgojno sredstvo. Zgled drugoverskega roditelja tudi lahko otroke zavede, da začno dvomiti o resničnosti katoliške vere, in da zajdejo polagoma v versko malomarnost ali celo v nevero. Zato Cerkev mešan zakon prepoveduje.

Dovoli ga le iz važnega razloga, če je zagotovljeno, da bodo vsi otroci katoliško krščeni in vzgojeni, in če so odstranjene vse nevarnosti za zveličanje.

V zaročenem stanju morata zaročenca čisto živeti in se zato ogibati vsake prostovoljne bližnje priložnosti za greh.

Zaročenca morata znati najpotrebnejše verske resnice, poznati zakonske dolžnosti in biti po potrebi poučena o zadržkih. Zato morata pred poroko iti k župniku, da ju izpraša in kolikor treba, pouči. (Izpraševanje.) Na poroko se pripravita z dobro spovedjo in pobožnim svetim obhajilom.

Zaročenca morata biti pri poroki v posvečujoči milosti. Kdor je torej v smrtnem grehu, si mora pred poroko pri spovedi očistiti vest, ali obuditi popolno kesanje, če ni prilike, da bi se spovedal.

Kdor prejme zakrament svetega zakona v smrtnem grehu, stori božji rop, vendar je zakon veljaven. Milosti, ki jih deli ta zakrament, sme pričakovati šele tedaj, kadar se spravi z Bogom.

Zakonska sta si dolžna:

da živita v ljubezni in zvestobi, dokler ju smrt ne loči;

da vzgajata otroke v božjem strahu;

da skrbita za njihovo srečo.

Prostovoljno izvoljen deviški stan je boljši od zakonskega; kajti v deviškem stanu človek lažje skrbi za zveličanje in lažje doseže višjo stopnjo popolnosti.

Kadar se torej hočeš poročiti, se zglašiš pri župniku župnije v kateri stanuješ. Ker predpisuje cerkvena oblast tozadevne oklice, se je treba zglašiti vsaj štiri tedne pred poroko. Iz važnih vzrokov je mogoče sicer izpregledati oklice, vendar pristojna sodba, kdaj da so dani dovolj važni vzroki za izpregled škofu oz. župniku, ne pa zaročencem. Za izpregled oklicev je treba plačati škofiji posebno takso.

Iz raznih vzrokov je primerno, da izvrši poroko kateri izmed slovenskih izseljenskih duhovnikov, s katerim se je treba pravočasno vse dogovoriti. Najpripravnější cerkvi za poroko sta kapela Kraljice apostolov v Hogar Sacerdotal, Condarco 545, ali pa bazilika sv. Jožefa na Plaza Flores.

V mestu Buenos Aires je določena poročna pristojbina na 15 pesov, velja pa o nji vse isto, kar je napisano za krstno takso. Kdor tega zneska ne more plačati, naj prosi za izpregled.

Za poroko predpisane listine so zlasti rojstni in

krstni list in samski list. Samski list ne sme biti starejši kakor 6 mesecev. Ravno tako so samo po sebi potrebni oklici ne samo v župnijah, kjer stanujeta ženin in nevesta, marveč tudi v župnijah, po katerih sta od 14 leta dalje živela ženin in nevesta vsaj po šest mesecev. Ker pa bi bila ta določila v Argentini marsikdaj neizpolnjiva, združena z mnogimi stroški in veliko izgubo časa, se je z odobrenjem pristojne cerkvene oblasti uveljavila v Argentini praksa, da se ženinov in nevestin samski stan ugotovi na drugačen način, in sicer potom vsaj dveh prič, ki ženina in nevesto že dolgo poznata, če le mogoče tudi njune starše in družine, ki morejo s prisego potrditi, da sta ženin in nevesta še samska in da ni med njima nobenega zadržka, ki bi nasprotoval nameravanemu zakonu. Obe priči morata podpisati poseben zapisnik, ki se sestavi še pred oklici. So pa lahko ti dve priči drugi, kakor prič pri poročnem obredu. Za pričo poročnega obreda je lahko vsak, kdor je pri pameti in more o sklenjenem zakonu pričati. Seveda mora biti pri poročnem obredu sam osebno navzoč, in ne more imenovati namestnika, kakor ga lahko imenujejo na primer botri.

Nikomur ne bo poročni obred odrečen, če ne more plačati takse. Seveda pa potem ne more zahtevati kakih posebnih slovesnosti, okrasitve oltarja z dragim evetjem, čezmerne razsvetljave, preprog itd., kar vse župnika stane, pa za veljavnost poroko nikakor ni potrebno. Tudi ni v redu, če se elegantno oblečena poročenca s svati vred pripeljeta k poroki v mnogih razkošnih avtomobilih, potem pa izjavita, da sta uboga in da nikakor ne moreta plačati poročne pristojbine. Primerjaj v teh zadevah tudi številko 126 Duhovnega življenja na straneh 25 in 26.

III. Sveta pokora ali spoved.

Sveto pokora je zakrament, ki odpušča grešniku po svetem krstu storjene grehe.

Sveto znamenje: Grešnik se svojih grehov skesano obtoži, pooblaščen mašnik pa nad njim izgovori Jezusove besede odpuščanja: "Jaz te odvežem od tvojih grehov v imenu Očeta, Sina in Svetega Duha. Amen."

Jezus je zakrament svete pokore postavil takole: Prišel je na dan vstajenja k apostolom in je vanje dahn timer jim rekel: "Prejmite Svetega Duha; katerim grehe odpustite, so jim odpuščeni, in katerim jih zadržite, so jim zadržani." (Jan 20, 23.)

S temi besedami je Jezus tudi zapovedal, da se morajo verniki grehov spovedati. Da so namreč mogli apostoli grešniku grehe odpustiti ali zadržati, so jih morali vedeti, zato se jih je moral grešnik obtožiti. Samo Jezus je lahko grehe odpuščal (mrtvoudnemu, Mariji Magdalen) brez spovedi, ker pozna kot Bog vse tajnosti srea.

Apostoli so oblast, odpuščati grehe, v Cerkvi izvrševali in jo izročili škofom in mašnikom. Ko je bil sv. Pavel v Efezu, je "mnogo vernikov prihajalo, da so se spovedovali in odkrivali svoja dejanja." (Apd 19, 18). Sv. Jonez piše v prvem listu: "Ako svoje grehe priznavamo, je (Bog) zvest in pravičen, da nam naše grehe odpusti." (1 Jan 1, 9.)

Tudi cerkveni očetje nam soglasno sporačajo o spovedi in njeni potrebnosti. Sveti Ciprijan (-/- 258) je opominjal vernike takole: "Spove naj se, prosim vas, preljubljeni bratje, vsak svojega greha, dokler je še na svetu, dokler se spoved dopušča, dokler je zadoščenje in odpuščanje vsečno pred Gospodom." (O padlih 29.)

V prvih krščanskih stoletjih je bila v navadi za očitne grehe tudi očitna spoved. Spokornik se je moral grehov obtožiti javno pred duhovščino ali pa tudi pred vso cerkveno občino. Očitne spovedi ni zapovedal Jezus,

in tudi apostoli je niso postavili. Prenehala je kmalu in papež Leo I. (-/- 461) jo je celo prepovedal.

Spoved se je od apostolskih časov sem v Cerkvi vedno ohranila. Verniki so se radi in pogosto spovedovali brez vsakega posebnega cerkvenega določila. Ko so pa začeli sčasoma svete zakramente opuščati, je dala Cerkev na lateranskem cerkvenem zboru l. 1215 četrto zapoved, v kateri zapoveduje spovedati se vsaj enkrat v letu.

Milosti, katere nam da zakrament svete pokore, so obilne:

- odpusti grehe;
- odpusti vse večne in vsaj nekaj časnih kazni;
- podeli ali pa poveča posvečujočo milost;
- povrne izgubljene zasluge za nebesa;
- podeli dejanske milosti za boj proti grehu in mir vesti.

Jezus je izkazal z zakramentom svete pokore Cerkvi veliko dobroto. V njem najde grešnik sredstvo, da si pridobi zopet posvečujočo milost in nastopi pot kreposti. Pravičnik pa prejme mnogo dejanskih milosti, da more napredovati v popolnosti.

Spoved je tudi zelo primerna človeški naravi. Človek rad potoži svoje dušne in telesne težave, in če ga peče vest, si jo večkrat skuša pomiriti prav z odkritosrčno obtožbo, išče sploh tolažbe in utehe, čeprav mora razkriti svoje napake. Temu težnju človeškega srea pa ustreza spoved v vseh ozirih. Skesani grešnik si v spovednici z lastno obtožbo olajša vest, prejme tolažbo in odpuščanje; v spovednico poklekne težkega in nemirnega srea, iz nje pa stopi poln sreče in sladkega miru.

Zakrament svete pokore je edino redno sredstvo za odpuščanje grehov vsem, ki so po svetem krstu smrtno grešili; kajti Jezus Kristus je rekel apostolom: "Katerim grehe odpustite, so jim odpuščeni, katerim jih zadržite, so jim zadržani." (Jan 20, 23.)

S popolnim kesanjem, ki ga obudimo iz popolne ljubezni do Boga, sicer dosežemo tudi odpuščanje grehov brez spovedi; vendar pa mora biti v tem kesanju obsežena volja tudi spovedati se. Kdor namreč Boga popolnoma ljubi, je pripravljen izpolniti vse, kar je Jezus Kristus zapovedal za odpuščanje grehov.

Spovedati smo se dolžni vsaj enkrat v letu, in kadar smo v smrtni nevarnosti, pa se zavedamo smrtnega greha.

To je najmanj, kar zahteva skrb za zveličanje. Ker pa nima nihče pravice dalj časa živeti v smrtnem grehu in je tudi nevarno odlašati spravo z Bogom, ravnajmo takole:

varujmo se greha; to je lažje ko delati pokoro; kadar se bojimo, da smo smrtno grešili, obudimo čim prej popolno kesanje, da se spravimo z Bogom; potem se pa pri prvi priložnosti spovejmo smrtnega greha.

Hodimo sploh radi in pogosto k spovedi. Pogostna spoved utrjuje dušo v milosti božji; zmanjšuje nagnjenje v greh, in spopolnjuje čistost vesti. Zato je redna večkratna spoved najboljšo sredstvo zoper smrtni greh. Koristna pa je tudi tistemu, ki ima samo odpustljive grehe. Dejanska milost, ki mu jo podeli zakrament svete pokore, mu pomaga, da se v prihodnje bolj varuje greha; spovednikov nauk pa ga svari pred novimi grehi in mu kaže pot do večje popolnosti.

Kam pa naj grem k spovedi?

Če vsaj nekoliko razumeš špansko, se lahko spoveš vsakemu spovedniku. Skoro vsi slovenski izselenci, ki so že po več let v Argentini, razumejo dovolj španščine, da bi se mogli spovedati v španskem jeziku. Če se ne moreš obtožiti grehov popolnoma, se obtožiš kolikor Ti je mogoče. In če nimaš prilike opraviti svete spovedi v svojem domačem jeziku, tujega jezika pa prav nič ne

znaš, je dovolj, če se skešaš svojih grehov vsaj v sreč, spovedniku pa kesanje pokažeš na primer na ta način, da poklekneš k spovednici in moliš slovenske spovedne molitve. Spoved je veljavna, grehov, ki se jih na ta način nisi mogel spovedati z besedami, pa se boš obtožil, kadar boš imel in če boš imel za to priliko.

V domačem slovenskem jeziku pa je mogoče opraviti sveto spoved v baziliki sv. Jožefa na Floresu, Plaza Flores, Rivadavia 7000, kamor so zveze iz vseh strani mesta zelo ugodne. V tej veliki in lepi cerkvi mašujeta vsak dan oba slovenska izseljenska duhovnika in sicer g. Hladnik navadno ob 9 1/2 uri, g. Kastelic pa ob desetih. Poleg tega spoveduje gospod Hladnik ves čas od 7. do 9. ure prav vsak dan, ob nedeljah, ob praznikih in delavne dni, v najbolj sprednji spovednici, na desni, listni strani. Na njegovi spovednici je tudi pritrjen tiskan list z imenom P. Hladnik. Njegovi spovednici nasproti, torej v prvi spovednici na levi, evangeljski strani, v spovednici z napisom: Señor Cura, spoveduje od časa do časa g. Kastelic, gotovo pa vse nedelje in praznike in prve petke v mesecu od 7—8 1/2.

Tudi ob priliki slovenske božje službe je bodisi pred začetkom ali po končanem svetem opravilu vedno kaka minuta časa za spoved.

IV. Sveta maša.

Človek spozna iz lastne pameti, da je odvisen od Boga in da ga mora častiti. Zato ima vsaka vera svoje bogočastje. Najvišji izraz bogočastja pa je daritev. Pogani imajo svoje daritve in tudi Izraelci so Bogu darovali. Zato tudi Cerkev ne more biti brez daritve. Ker pa ima Cerkev najpopolnejšo vero, mora tudi njena daritev biti najpopolnejša. In ta daritev je sveta maša.

Sveta maša je vedna daritev nove zaveze, pri kateri se Jezus nekrvavo daruje svojemu nebeškemu Očetu pod podobama kruha in vina.

Napovedali so jo že preroki v stari zavezi. O Jezusu je govoril psalmist, da je "duhovnik vekomaj po Melkizedekovem redu". (Ps 109, 4.) Melkizedek pa je, kakor poroča sveto pismo, "daroval kruh in vino, bil je namreč duhovnik Najvišjega." (1 Moz 14, 18.) Po Malahiju je govoril Gospod: "Nimam veselja nad vami, in daru ne bom sprejemal iz vaših rok. Zakaj od solnčnega vzhoda in zahoda je veliko moje ime med narodi in na vsakem kraju se daruje in opravlja mojemu imenu čista daritev." (Mal 1, 10, 11.)

Jezus je postavil daritev svete maše pri zadnji večerji, ko se je nebeškemu Očetu daroval pod podobama kruha in vina, se dal apostolom zaužiti in je potem naročil: "To delajte v moj spomin."

Apostoli so Jezusovo naročilo zvesto spolnjevali. Kakor nam pripoveduje sveti Luka v "Apostoskih delih", "so lomili po hišah kruh," to je opravljali so daritev svete maše. (Apd 2 46.) Oblast, ki so jo apostoli prejeli od Jezusa, so izročili škofom in mašnikom. Tako se od apostolskih časov sem v Cerkvi vedno opravlja daritev svete maše.

Pri sveti maši se obnavlja daritev Jezusa Kristusa, ki se je za nas daroval nebeškemu Očetu s svojo smrtjo na križu. Obnavlja pa se tako, da se na oltarju Jezus Kristus nebeškemu Očetu za nas daruje pod podobama kruha in vina.

Daritev svete maše se daruje samo Bogu, tudi če se obhaja, kakor pravimo, v čast svetnikom.

Sveta maša je namreč prava daritev. Komur pa darujemo pravo daritev, tega priznavamo za najvišjega Gospoda nad stvarmi. Ta pa je samo Bog. V čast svetnikom pa se sveta maša opravlja, da se Bogu zahvalju-

jemo za milosti, nam jih je dal na njihovo priprošnjo, in da si še za naprej zagotovimo njihovo naklonjenost in priprošnjo pri Bogu.

Daritev svete maše nam je bogat vir milosti. Opravlja se namreč Bogu zato:

da ga spodobno častimo in hvalimo;

da ga za vse dobrote zahvaljujemo;

da zadoščujemo božji pravičnosti ter prejemamo milost kesanja in pokore, ter odpuščenje časnih kazni;

da prosimo sebi in drugim vsega dobrega za dušo in telo.

Milosti ali sadovi daritve svete maše so dvojni: splošni in posebni.

Splošnih sadov svete maše so deležni vsi ljudje sploh, zlasti vojskujoča se in trpeča Cerkev. Posebnih sadov svete maše so deležni:

mašnik, ki jo daruje;

tisti, za katere jo mašnik posebej daruje;

tisti, ki so pri njej pobožno pričujoči.

Neizmerne so dobrote, ki jih prejemamo iz Jezusove daritve: Jezus nam povečuje ljubezen do Boga, daje milosti za krščansko življenje, vpliva pogum za junaška dejanja, naklanja milost spreobrnjenja, odpušča časne kazni, odvrta nesreče, deli časne dobrote, lajša trpljenje dušam v vicah.

Bodimo pobožno pri sveti maši in udeležujmo se je radi; ne le kadar nam je zapovedana, marveč tudi med tednom, če nam čas dopušča. Tako bomo deležni posebnih sadov daritve svete maše, ki nam bodo v časno in večno korist.

Nedeljska sveta maša slovenskih izseljencev pa je eno izmed najžalostnih poglavij. Človek bi jokal nad tolikim nerazumevanjem naših ljudi in toliki nemarnosti za božjo službo!

Slovenska duhovnika ničesar, prav ničesar, prav nobenega umazanega dobička ne iščeta in ne pričakuje ta od ljudi, ki bi jim rada pomagala, da morejo vse svoje verske dolžnosti opraviti čim lažje in čim vestneje. Nasprotno: vse kar je v njuni moči rada, prav rada žrtvujeta, nobenega truda se ne ustrašita, da bi bila božja služba za Slovence lepša, bolj ob pravem času, na čim bolj primernem kraju, pa — skoro nič, skoro nobenega omembe vrednega odziva!

To se razume, da bo vedno nekaj takih, ki se za mašo, ne za nobeno drugo dobro delo ne bodo marali, ki se bodo iz vsega svetega norčevali, ki ne bodo nikdar razumeli, da je delo duhovnikov in še prav posebej delo izseljenskega duhovnika takorekoč ena sama nepretrgana žrtev za blagor vernikov in še posebej svojih rojakov. Take naj rešuje božje usmiljenje, čeprav duhovniki tudi njih nočemo in ne smemo pozabiti. Da oni ne pridejo v cerkev, je vsaj razumljivo. Ampak da tistih, pridejo v cerkev, je vsaj razumljivo. Ampak da tistih ni, ki za verne kristjane veljati hočejo, to pa je čudno in — boli. Če je napisal sv. Pavel, da bodo preganjanje trpeli vsi, ki bodo hoteli živeti po Jezusovem nauku, kako je vendar mogoče, da hočemo kristjani biti, da hočemo za kristjane veljati, pa se takoj ustrašimo vsake tudi najmanjše težave, vsake pikre besede, vsakega malega truda, morda vsakega centava, ki ga je treba izdati za tramvijo ali omnibus! Tukaj je treba, da se temeljito poboljšamo! Pridite sami, povabite druge, prigovarjajte, potrpite kako morebitno zbadljivko. Če količaj morete, pridite raje k slovenski božji službi kakor bi šli k argentinski, tudi če imate malo dalje. Vsaj enkrat na mesec naj bi vsi, tudi malo bolj oddaljeni za gotovo prišli k slovenski sveti maši in k večernicam.

Red slovenske božje službe pa je tale:

Vsako prvo nedeljo v mesecu je ob 10 1/2 sveta

maša na Avellanedi, Manuel Estevez 630.

Vsake tretjo nedeljo v mesecu je ob 10. uri sveta maša na Paternalu, Avenida del Campo 1653.

Vsako drugo nedeljo v mesecu je ob 10. uri sveta maša na Saavedri, Avenida del Tejar 4200.

Za vsako četrto nedeljo v mesecu in vsako peto, kadar ima mesec pet nedelj, bo čas in kraj pravočasno javljen posebej.

Popoldanske molitve bodo za naprej vsako nedeljo brez izjeme ob 4. uri popolne na Paternalu v kapeli kolegija na Avenidi del Campo 1653. Vsako četrto nedeljo v mesecu pa bodo ravno tako ob 4. pop. poleg tega tudi še molitve na Avellanedi, Manuel Estevez 630.

To se ve, da mnogi, premnogi naši izseljenci res ne morejo k slovenskim božjim službam. Mislite si izseljence, ki živijo po krajih, kjer ni slovenske maše. Pa tudi naše služkinje, ki so prav takrat najbolj zaposlene, kadar se mi drugi k naši slovenski maši shajamo. Brez maše pa naj kajpada tudi ti ne ostajajo. Saj je povsod ena in ista vera, ena in ista maša, kakor tudi povsod iste zapovedi. Zato pa vsaj brez slovenskega molitvenika naj ne bo noben slovenski izseljenec v Argentini! Če ga nimate, si ga lahko za nekatere centave nabavite pri katerem izmed izseljenskih duhovnikov ali pa si ga naročite od doma. Z molitvenikom v rokah boste svetim obredom lažje sledili in s sveto daritvijo bolj živeli.

V. Sveto maziljenje.

Sveto maziljenje je zakrament, ki ga je postavil Jezus v pomoč težko bolnim kristjanom.

Ta zakrament se imenuje tudi poslednje maziljenje ali tudi poslednje olje, ker je maziljenje s tem svetim oljem med maziljenji, ki jih sveta Cerkev človeku deli, navadno poslednje.

Oblast, deliti zakrament svetega maziljenja, so prejeli od Jezusa apostoli, in jo izročili škofom in mašnikom. Sv. Jakob opominja vernike: "Je kdo med vami bolan? naj pokliče duhovnike cerkve, in naj ga v imenu Gospodovem z oljem mazilijo ter nad njim molijo. In verna molitev bo bolnika rešila in Gospod mu bo polajšal, in če je v grehih, mu bo odpuščeno." (Jak 5, 14, 15.)

Sveto maziljenje da bolniku te-le milosti:

poveča mu posvečujočo milost;

očiščuje ga grehov;

krepi ga v skušnjavah in trpljenju, zlasti v smrt-nem boju;

in podeli mu tudi telesno zdravje, če je koristno njegovi duši.

V svetem maziljenju se redno odpuščajo mali grehi in časne kazni za grehe. Izredno pa se odpuste tudi smrtni grehi; kadar se namreč bolnik resnično kesa, pa se ne more spovedati. Tudi bolnik, ki je med maziljenjem v nezavesti, prejme odpuščanje grehov, če se jih pred ali po maziljenju kesa.

Zakrament svetega maziljenja sam na sebi ni neogibno potreben za zveličanje; vendar bi grešil, kdor bi sam odklanjal milosti, katere mu je sam Bog pripravil v tem zakramentu. V nevarni bolezni potrebuje človek bolj ko kdaj sprave z Bogom; potrebuje pa tudi milosti, da more voljno trpeti, premagovati skušnjave in vdano v voljo božjo umreti.

Neogibno za zveličanje je sveto maziljenje potrebno bolniku, ki je v smrtnem grehu, pa se ne more spovedati in ima le nepopolno kesanje.

Sveto maziljenje more prejeti katoliški kristjan,

ki je že pri pameti in je zaradi bolezni ali starosti v smrtni nevarnosti.

Zakrament svetega maziljenja sme prejeti bolnik v vsaki nevarni bolezni enkrat. V isti bolezni sme bolnik ta zakrament prejeti iznova, ako je bil že izven smrtno nevarnosti, pa se je nevarnost povrnila.

Sveto maziljenje naj bolnik prejme, če je le mogoče pri polni zavesti, da se more nanj dobro pripraviti in ga uspešneje prejeti. Prejme naj ga takoj, ko opazi, da bi bolezen utegnila biti nevarna. Ako se bolnik ne zaveda nevarnosti, je tem večja dolžnost domačih, da ga o pravem času previdno opozore.

Po svetem maziljenju je bolnik potolažen in lažje prenaša težave. Lažje tudi ozdravi. Milosti telesnega ozdravljenja ne more pričakovati, kdor prejme tega zakramenta toliko časa odlašajo, da bi bilo ozdravljenje možno le po čudežu.

V nezavesti prejme bolnik veljavno sveto maziljenje, ako je poprej kdaj imel namen krščansko umreti in tega namena pozneje ni preklical. Grehi se mu odpuste, če se jih je prej kesal.

Ako je bolnik še pri zavesti, naj se za sveto maziljenje dobro pripravi. Spove naj se, če pa to ni mogoče, naj skuša obuditi popolno kesanje.

Da pa dobi obilnejših milosti, naj obudi tudi živo vero in trdno zaupanje v Boga, ter naj se popolnoma vda v božjo voljo.

Po svetem maziljenju prejme bolnik še papežev blagoslov, ki podeli v smrtni uri popolni odpustek.

Sveto pokoro, sveto popotnico in sveto maziljenje imenujemo zakramente umirajočih.

Iz ljubezni do bližnjega skrbimo po svojih močeh, da bodo tudi drugi prejeli sveto maziljenje o pravem času in dobro pripravljeni.

Morebitni pomisleki, na primer, da se utegne bolnik ustrašiti, nas ne smejo ovirati. Bolniku je največji sovražnik tisti, ki mu daje vedoma lažnivo upanje na ozdravljenje ter s tem zakrivi, da umrje bolnik nepripravljen in nepredviden.

Sveto maziljenje naj prejme tudi otrok, ki je že pri pameti in nevarno zboli. Duhovnik mu podeli tiste zakramente, katere more že veljavno prejeti.

Sveto maziljenje more podeliti vsak duhovnik. Po vseh buenosajreških bolnicah so nastavljeni v ta namen posebni bolniški kaplani. Oba slovenska duhovnika sta vsak čas, vsako uro, tudi ponoči, pripravljena priti k nevarno bolnim na dom. Treba je samo poklicati kate-rega izmed obeh.

VI. Pogreb.

Mi ljudje življenje na svetu na splošno precenjujemo. Naše normalno stanje je smrt oziroma pravilneje: posmrtno življenje. To je za človeka, ki hoče nekoliko misliti, ena izmed najenostavnejših in najbolj gotovih resnic. Vzeti je treba v roko samo svinčnik in računati. Vzemimo na primer človeka, ki je živel pred milijon leti. Moderna znanost hoče, da so bili ljudje na svetu že mnogo prej. Sicer ne vemo, kako dolgo da so takrat živeli ljudje, vendar vzemimo, da je bila njihova starost približno tako dolga, kakor je naša. Zaradi lažjega računa vzemimo, da je naš izbravec živel 50 let. Če odštejemo otroško dobo in spanje, ko se svojega življenja ni zavedal, je seveda živel najbrže še mnogo manj. Kje in kako je ta leta preživel, nam je pri tem našem računu vseeno. In mislim, da je danes, po milijon letih, tudi njemu samemu popolnoma vseeno, če je bil v svojem življenju zdrav ali bolan, premožen ali ubog, učen ali neuk, srečen ali nesrečen, če je živel med visoko izobraženimi ljudmi kakega gospodujočega ljud-

stva — tudi takrat so se imeli nekateri za posebno izobražene in napredne in za gospodujoče narode — ali pa so minila njegova leta med kakim neizobraženim, na pol divjim in podjarmljenim ljudstvom. Ker duša enkrat ustvarjena nikdar ne umrje, je njegovega življenja doslej prav za prav en milijon let, od katerih jih je 50 let preživela njegova duša združena s telesom, dvajsetisočkrat toliko pa je preživela doslej svojega posmrtnega življenja. Toda ker danes še ni konec vseh časov, bo preživela ta duša čez en milijon let že štiri-desettisočkrat toliko kakor je naš izvoljenec pred milijon leti preživel na zemlji kjerkoli je že to bilo. Sicer tudi takrat, tudi čez en milijon let, ne bo še vseh časov konec, zlasti ne konec večnosti, vendar je treba preložiti nadaljne prezanimive in koristne račune na drugo priliko. Tukaj naj bo samo povdarjeno, da mi vrednost življenja na svetu zelo lahkomišlno precenjujemo in da je prav za prav posmrtno življenje za nas neprimer-no večje važnosti kakor življenje na tem svetu, da bi bilo zelo pametno, če bi večkrat mislili na svojo smrt in na svoj pogreb. Pa tudi na smrt in pogreb naših dragih. Treba je namreč ugotoviti, da so nepopisno žalostni žal že tako številni pogrebi naših ljudi v Argentinini, in zlasti tudi v mestu Buenos Aires. Življenju brez ozira na Boga sledi smrt brez ozira na Boga, pogreb brez ozira na Boga — ali tudi večnost brez Boga, na to naj si odgovorijo slovenski izseljenci sami! Ne vem, ali je bolj žalostna ali je bolj sramotna suha ugotovitev, da cenimo na 75 o/o število slovenskih takojimenovanih civilnih pogrebov v mestu Buenos Aires, to je pogrebov brez cerkvenih molitev za pokojnikovo dušo. Za kolikimi pokojnimi slovenskimi izseljenci sploh ni bilo izrečena niti ena sama zasebna molitev, je težko soditi, vendar bi bila najbrže tudi ta statistika naravnost porazna. Računamo pa, da je pokopanih samo na Chacariti že lepo društvo svojih 500 slovenskih izseljencev.

O pogrebnih obredih naj omenim, da so prvi kristjani pokopavali svoje mrlične navadno takoj, ko je bila smrt dognana, torej na sam smrtni dan. Na podlagi te ugotovitve bomo lažje razumeli prelepe cerkvene pogrebne molitve. Cerkev si dramatično predstavlja pri teh svojih molitvah, da je pokojnikova duša šele na poti pred božjo sodbo. V resnici je bila sicer sodba že izrečena v trenutku ločitve duše od telesa, vendar z ozirom na božjo vsevednost, in še več, z ozirom na popolnost božjega bivanja, ki sploh ne pozna časov, lahko po pravici računamo, da se je post praevisas nostras preses, kakor bi rekli z dogmatičnimi besedami v latin-skem jeziku, to se pravi, potem ko je Gospod Bog že pred sodbo naprej vedel za naše prošnje, pri svoji sodbi milostno oziral nanje, pa tudi še preje, že pred smrtjo, jim je mogel dati z ozirom na te naše prošnje milost popolnega izpreobrnjenja, tako da je potem v trenutku ločitve s sveta mogel izreči nad njo milostno sodbo.

Cerkvene prošnje za dušo, ki bo pravkar sojena, pa so naravnost pretresljive. "Ne stopaj, Gospod, na ob-sodbo svojega služabnika..." moli Cerkev v svojem imenu. "Varuj me, Gospod, večne smrti... vztrepetal sem in bojim se, preiskava pride... Varuj me, Go-spod..." prosi Cerkev v pokojnikovem imenu. "V ne-besa naj te peljejo angeli, ob tvojem prihodu naj te sprejmejo mučenci... zbor angelov naj te sprejme..." hoče spet Cerkev v Jezusovem imenu. In ko ne ve no-benega zagovora več, ponavlja Bogu, da je bil ta človek vendar zaznamovan z znamenjem presvete Trojice, in da je vsaj hotel, hotel izpolnjevati božjo voljo.

Če že molitev enega samega pravičnega človeka ve-liko premore pri Bogu, kaj šele molitev svete božje

Cerkve. Kako okrutno je torej utrgovati pokojniku sa-dove cerkvenih molitev prav takrat, ko bi jih najbolj potreboval.

Naj torej za naprej ne bo slovenskega pogreba, ki bi ne bil cerkven.

Seveda Cerkev v nekaterih slučajih cerkveni po-greb tudi zabranjuje, vendar zelo redko. Cerkev je v teh zadnjih urah kakor dobra mati, ki hoče pozabiti kar vse. Odpadnikom od Cerkve, izobčencem, samomo-rilecem, tistim, ki so padli v dvoboju, ki so naročili, naj se njihovo truplo po smrti sežge, ki sploh vsem javnim grešnikom zabranjuje sicer cerkveni pogreb, vendar le, če niso dali pred smrtjo nobenega znamenja kesanja in pokore, kar pa se le redko dogodi.

Glavni vzrok, da toliko naših ljudi ni cerkveno po-kopanih, je vsekakor — denar, umazani denar. Za bla-goslov pokojnikovega trupla je namreč določena v Ar-gentinini res razmeroma precej visoka taksa petih pesov. O umazanih pesih je bilo v samem tem pismu že več-krat pisano. Neke pristojbine so za vzdrževanje bogo-služja neobhodno potrebne. Ponovno pa naj omenim, da ni samo dolžnost duhovnika, marveč da bo tudi z vsemu sreem in z vso prijaznostjo blagoslovil pokojnikovo trup-lo, in izmolil nad njim pogrebne molitve, tudi če po-kojnikovi svoji ne morejo plačati za to nobenega vi-narja. Saj tista taksa petih pesov skoro nikoli ne gre osebo duhovniku, ki opravi pogrebni obred. Kajpada zahteva taktnost, da kdo pokopavajočemu duhovniku zadevo že pred blagoslovom ali vsaj po blagoslovu raz-loži. Tudi ni pošteno, če je za vse dovolj denarja, za mnoge vence^a za vrste avtomobilov, za razkošne pogrebne vozove, ki veljajo morda po 200 ali še več pesov — pa tudi za najskromnejši pogreb računa pogrebni zavod svojih 70—80 pesov — za plačilo kljub vsemu razmero-ma neznatne cerkvene takse pa na enkrat popolnoma zmanjka denarja.

Znano je, da v Buenos Airesu sežgo trupla vseh pokojnikov, ki so umrli po bolnicah in jih njihovi do-mači niso zahtevali tekom 24. ur, da jih pokopljejo, kjer jih želijo in kakor jih hočejo. Tudi mnogo, mnogo trupel slovenskih izseljencev je bilo že na ta način sežganih.

Cerkvena postava sežiganje mrličev sicer zabranju-je, tisti, ki ukaže, naj bo njegovo truplo po smrti se-žgano, greši, in Cerkev mu zabranjuje cerkveni pogreb. Ampak trupla teh revežev samo zato sežigajo, ker se sežiganja ne morejo ubraniti. Sežiganje mrličev v Ar-gentinini nikakor ni popularno. Civilna, posvetna buenos-ajreška oblast je sežiganje odredila, ker v tej ogromni deželi ni dovolj — prostora, zemlje za pokopavanje mrtvih. Razumljivo je, da tisti, ki so bili na tak pri-siljen način pokopani, niso ničesar zagrešili in da jim Cerkev noče in ne more kratiti pogrebnih obredov. Samo to zaukazuje, naj se pogrebni obredi zanje izvršijo na domu ali na primer v bolniški mrtvašnici, ne pa v sa-mem krematoriju.

Če le mogoče prosite za pogreb slovenskega izse-ljenskega duhovnika, ki bo pokopal pokojnika po slo-venskem obredniku. Tudi smrt pokojnika, čigar truplo bo sežgano, ker nima tukaj nobenih svojcev, ki bi no-sili pogrebne stroške zanj, javite pravočasno domačemu duhovniku, da je preje blagoslovi. Ker so funerali, črne, slovesne in pete svete maše za pokojne tukaj drage — zaradi velikih stroškov, ki so združeni s prireditvijo cerkve, pa tudi zato, ker so funerali poglavitni dohod-ki argentinskih cerkvá — poskrbite čim prej vsaj za navadno, tiho sveto mašo za vsakim pokojnikom, in se te maše tudi sami pobožno udeležite. Posvetujte se z izseljenskim duhovnikom ali z g. Škrbecem, uradnikom

v Banco Holandés, če bi ne kazalo narediti pogrebne slovesnosti ob priliki nedeljske slovenske božje službe, kjer bo lahko zapel tudi poseben slovenski žalni zbor.

Prihodnji spomin vseh mrtvih, dne 1. in 2. novembra, pa bo treba vsekakor primerneje praznovati, kakor smo ga doslej. O zadevnih navodilih in ukrepih bodo verniki pravočasno obveščeni.

VII. Izredne slovesnosti.

Treba je priznati, da so izredne cerkvene slovesnosti v nasprotju z redno božjo službo, navadno prav lepo, včasih pa naravnost odlično obiskane. Seveda je vmes tudi kaka izjema, kakor je bila na primer Cirilova nedelja, ki je prireditelje razočarala in se nikakor ni mogla primerjati na primer z birmo ali z romanjem v Lurdes. Peveci da! Peveci so res lepo zapeli, tako da je bilo človeku še zanje hudo, ko so imeli tako malo poslušalcev.

Nekateri naši izseljenci bodo seveda mogli priti samo na naše največje slovesnosti. Zato je prav, če že sedaj vemo zanje.

Dne 7. avgusta, to je prvo avgustovo nedeljo, slavimo že drugo obletnico slovenske božje službe na Saavedri. Takrat vsi na Saavedro, Avenida del Tejar 4200.

Dne 9. oktobra bo obletnica mednarodnega evharističnega kongresa v Buenos Airesu. Maša bo na Avellanedi. Popoldne bo procesija, pri kateri bodo nastopile tudi slovenske narodne noše. Zlasti to pot zahteva tudi naša narodna čast, da se dobro izkažemo.

Dne 30. oktobra bo ob 4. uri popoldne shod v Novi Pompeji. Naj bi bil tako lepo obiskan, kakor je bil lani.

Dne 1. novembra bo spomin naših rajnih, katerim se moramo dostojneje oddolžiti, kakor smo se doslej. Sveta maša s petjem žalostink bo na Paternalu. Ravno tako popoldanska slovesnost s pretresljivimi molitvami za rajne. Podrobnejši spored bo objavljen pravočasno.

Dne 27. novembra bomo spet poromali v Lurdes. Ker je romanje v Lujan združeno s prevelikimi stroški, bomo mesto v Lujan pohiteli letos v Lurdes, kjer bomo imeli celodnevno prireditev, ne samo v cerkvi, marveč tudi v dvorani. In pa potrkalvali bomo prav po naši lepi slovenski navadi.

Dne 18. decembra bomo imeli spet slovesnost prvega svetega obhajila. Starši se morajo zavedati, da je njihova stroga dolžnost, najstrožja kar jih sploh imajo, da uvedejo otroka v krščansko življenje, da ga primerne poučijo in poskrbijo, da bo pravočasno prejel svete zakramente. Starši, ki to svojo strogo dožnost, zanamarijo, težko, zelo težko grešijo. Že sedaj priglasite svoje otroke za pouk v cerkvi, ki Vam je najbližja. Naj se tam pripravljajo in naj tudi tam gredo h prvemu svetemu obhajilu, potem pa se bodo z drugim svetim obhajilom pridružili našim malim na Paternalu.

Dne 15. januarja bo na Paternalu slovenska nova sveta maša salezijanskega redovnika, našega ljubelega znanca in sodelavca gospoda Vladimirja Zmeta.

Dne 22. januarja bo nova sveta maša na Avellanedi.

To je cerkveni program, kolikor ga je mogoče že sedaj določiti. Seveda bodo podrobnosti pozneje pravočasne sporočene.

VIII. Prireditve za argentinsko javnost.

Pred argentinsko javnost bomo stopili dne 11. septembra s kulturno prireditvijo, s katero se bomo zahvalili našim častitim usmiljenkam, ki po raznih buenosajreških bolnicah skrbijo za naše bolnike. Č. s. Odila, ki vodi bolniško skrb dvorane 2. največje južnoameri-

ške bolnice Alvear, je namreč prestavila na špansko prelepo igrico "Dve materi", ki jo bodo dne 11. septembra slovenska dekleta podala tukajšnji argentinski javnosti, ki za nas še vedno vse premalo, ve.

IX. Kje živita slovenska duhovnika.

G. Kastelic Jožef živi v duhovskem domu, Hogar Sacerdotal, Condarco 545. Telefon duhovskega doma, kjer lahko vsak čas vprašate zanj: 63 Volta 2435. Mašuje v baziliki sv. Jožefa na Plaza Flores in sicer vsak delavnik, navadno ob desetih.

G. Hladnik Janez je kaplan župnije San José de Flores, Plaza Flores, višina Rivadavia 7000. Njegov naslov je: Pasaje Salalá 60, to je takoj za cerkvijo, v isti kvadri. Telefon 63 Volta 2629. Najugodnejši čas za telefonske razgovore je ob delavnikih od 4—6. ure zvečer, izvemši sredo, petek in seveda nedeljo, ko ga ni doma. Lahko kličete tudi dopoldne in do 13. popoldne.

V zadevi krstov in porok, v slučaju težke bolezni ali krščanskega pogreba, in v drugih podobnih zadevah pokličite enega ali drugega slovenskega duhovnika.

Glede svetih maš, ki bi jih želeli imeti ob priliki domače božje službe, se obrnite na g. Hladnika. Glede žalnih pesmi ob priliki svetih maš za rajne se lahko posvetujete tudi z g. Škrbeem, vodjem slovenskega oddelka v Banco Holandés.

Skrbite, da uredite vse te dogovore pravočasno, čim prej, ne šele zadnji trenutek, zlasti ne šele takrat, ko je že prepozno, in tudi ob najboljši volji ni več mogoče zadeve zadovoljivo urediti.

X. Kolikokrat naj preberemo to pismo?

Ne samo enkrat, ampak večkrat. Seveda ne samo zato, da ga prečitamo, marveč zato, da se po njem tudi ravnamo, kar bo nam vsem skupaj v korist, v veliko in nedopovedljivo veliko korist, v globoko veselje in v resnično čast.

Slovenska katoliška misija Buenos Aires.

Cunjevi iz Buenos Airesa. Oba sinova Jožef in Avguštin sta vstopila te dni v družbo sv. Pavla (Pia Sociedad de San Paulo), kjer se bosta pripravila za duhovski stan. Družba ima svoj sedež v Floridi poleg Buenos Airesa, kjer se je nastanilo tudi več naših slovenskih družin. Namen te nove družbe pa je apostolat potom tiska, to je razširjanje Jezusovih naukov potom knjig in časopisov, ki jih člani družbe tiskajo in potom svojih prijateljev med ljudmi razširjajo. Podobno družbo so si osnovali tudi ženske, ki ima tudi v Buenos Airesu že svojo podružnico. Kdor bi hotel v to družbo vstopiti in s svojim delom pomagati pri razširjenju Jezusovih naukov potom tiska, ga bodo gotovo radi prijateljsko sprejeli v svojo sredo.

Pisma malih iseljencev

Moji dragi prijateljčki v domačih krajih!

Sporočam Vam, da sedaj tudi jaz hodim v slovensko šolo. Doma sem iz Medane. Sedaj se učimo za slovensko šolsko prireditev. Kaj takega še ni bilo v Rosario. Bo prišlo zelo veliko ljudi poslušat, kako smo se naučili. In vstopnino bodo plačali, ki jo bomo porabili za šolo. Morajo vse naši starši plačevati, tu nimamo brezplačne slovenske šole, kakor jo imajo slovenski otroci v Jugoslaviji. Zato se pridno učimo, da bomo dobro znali.

Sedaj pa prosim vse slovenske otroke, ki bodo brali to pismo, da naj nam malim izseljencem kaj pišejo. Zelo radi bi kaj bolj natančno vedeli, kako živite slovenski otroci v domovini, pa tudi drugod po svetu. Pišite pa kar na moj naslov, ali pa na uredništvo Duhovnega življenja, ki bo morda Vaše pismo še objavilo.

Dominik Žuijan, Caferata y Lucero, Rosario, Argentina.

Gospodični Božici Korošec,

Št. Peter na Krasu.

Draga sestrčina:

Sporočam Ti, da smo končno tudi v našem mestu otvorili slovensko šolo, ki jo prav rad obiskujem. Uči nas častita sestra Alfonsa. Je zelo dobra in upam, da nas bo veliko naučila. Saj je bilo slovenska šola pa tudi res potrebna. Pri nas doma res vedno slovensko govorimo, ampak večina slovenskih otrok pa kar nič slovenski govoriti ne zna.

Prosim, da pozdraviš ata in mamó in bratce in sestrice!

Aleksander Kastelic, Anchorena 820, Rosario de Santa Fé.

Moje drage šmihelske prijateljice!

Ker je mojemu bratu Lojzku zmanjkalo papirja, ko je zadnjič pisal v Šmihel, potem so mu pa še v Duhovnem življenju malo odščipnili, ker ni bilo prostora, Vam moram še jaz predstaviti, kako da se kaj imamo v Buenos Airesu.

Ravno pred tremi leti smo se poslovili od Vas. Še sedaj se spomnim, kako je bila žalostna ločitev. Gospod župnik so naročili: "Ne smete pozabiti, da ste Slovenci!" Nikdar ne bom tega pozabila. Saj hodim tudi v slovensko šolo, kadar pridem iz argentinske. Nas učijo šolske sestre iz Maribora.

Moji večji bratec Jožek hodi pa v višje šole. Je še daleč, daleč stran od mesta Buenos Aires v drugem velikem in lepem mestu, ki se imenuje Santa Fé, kar bi se reklo po slovensko Sveta vera. Tako se imenuje mesto in Jožek se v tistem mestu uči za duhovnika. Se zelo dobro uči. Kadar bo Lojzek zrastel, pravi da bo šel še on za njim.

Zadnjič smo imeli šolsko prireditev. Smo lepo igrali. Ampak sestram smo pa preje tudi veliko sitnosti napravili.

Imamo tudi slovenski cerkveni pevski zbor. Sveto mašo imamo ob desetih, ob štirih popoldne pa večernice. Slovenske večernice imamo vsako nedeljo na Paternalu, mašo pa samo enkrat ali dvakrat na mesec, drugače gremo pa kar k argentinski maši, čeprav mama še ne razumejo čisto vse argentinske pridige.

Sedaj se pa spomnimo, kako Vam je toča potolkla. Žužem-berčani in Šmihelci, ki pridejo k nam v vas, pravijo: "Ubogi ljudje!"

Ali ste kaj brali šmihelsko pesem v Duhovnem življenju, v tistem, kjer je naslikana deklica, ki poje.

Nazadnje Vas prosim, da poveste vsem Šmihelcem, iz cele fare, pa tudi vsem iz Reber, da jih lepo pozdravljamo vsi, kar nas je iz teh grajev v mestu Buenos Aires.

Posebno pa Vas pozdravljam jaz

Mici Glavič, Paz Soldán 4831, Buenos Aires.

Dragi prijateljčki!

Hodim šele v prvi razred. Moji starši so Slovenci. Moja dva brata, Aleksander in Marjo, pa tudi jaz, smo rojeni v Argentini. Pa vseeno znamo slovenski. Seveda malo bolj tako... saj razumete. Jaz hodim v argentinsko šolo, vsi trije pa smo tudi učenci slovenske šole.

Vsem pošiljam najsrčnejše pozdrave, Vaši prijateljčki Rajko, Aleksander, Marjo Lukman, Donato Alvarez 2555, B. Aires.

Dragi prijatelji!

Sedaj imamo zimske počitnice. A nimamo snega kot vi v Evropi, zebe nas pa vendar le včasih. Škoda, da je morje med nami in vami, drugače vi Vas enkrat kar obiskali. Med počitnicami smo bili pridni. Šolsko sobo smo si lepo okrasili s slikami, ki smo jih sami izrezbarili. Sedaj vam pošiljam poln avto pozdravov, katere z veseljem sprejmite.

Boris Ličen, Yerúa 5036, Buenos Aires.

Skupina otrok slovenske šole na Paternalu.

Dragi prijatelji in prijateljice v moji nepozabljeni domovini!

Ko sem v junijski številki Duhovnega življenja čital svoje pisemce, sem bil zelo vesel, zato sem se odločil, da se bom kmalu spet oglasil in sicer z dolgim pismom. Popisati vam hočem malo naših novic, ki vas bodo morda zanimala.

Pred kratkim smo imeli šolsko prireditev, ki je bila prav lepa. Tudi jaz sem nastopil. Ljudi je bilo okoli 200, kar je za tukajšnjo kolonijo dovolj. Podali smo razne deklamacije, igrice ter zapeli več lepih pesmic. Vsi ljudje so bili veseli in zadovoljni z nami. Zdaj imamo zimske počitnice, ki so v Argentini povsem drugačne kot v Jugoslaviji. Tukaj v Buenos Airesu ne poznamo snega. A tudi tukaj so otroci, ki ga poznajo, zakaj v oddaljeni Córdoba zapade vsako leto meseca julija in avgusta. A Córdoba je daleč od tu, vožnja je predraga, zato je le malo otrok, ki napravijo ta izlet v planine kordobske (Sierras de Córdoba).

Dne 17. julija pa je bil za nas spet dan presenečenja. — V slovenski šoli nam je "Jugoslovanska zaščita" delila oblačila, živila, itd., in ni pozabila, da nam pridejo prav tudi sladki bombončki, zato nas je kar lepo založila z njimi.

Nazadnje smo se pa še slikali; gotovo bo slika dobro izpadla, saj smo se vsi držali prav sladko. Pa ne samo nam, tudi hrvatskim otrokom na Dock Sudu, ki hodijo v šolo hrvatskih sester, so napravili enako veselje. Srčna jim hvala, posebno gospej Mihanovičevi!

Za sklep pa sprejmite, dragi bratje in sestre v domovini, moje najsrčnejše pozdrave Vaš

Franc Faganel, Yerúa 5087, Buenos Aires.

Moje drage slovenske prijateljice!

Imam tri sestrice, ki so bile rojene v Sloveniji, in sicer v Beli Krajini, pa mi vedno pripovedujejo o njenih lepotah. Imam tudi še mlajšo sestrice, ki pa je Argentinka kot jaz.

Rada bi vam prav lepo opisala mesto Buenos Aires, a bom to storila, ko bom kaj bolj učena.

Vse, vse v domovini lepo pozdravljam, zlasti pa botro Mino in gospoda Storžka, ki je sedaj gotovo že močno zrastel. Le zakaj se nič več ne oglasita v Duhovnem življenju? Prosim, povejte jima, da ni prav, ker sta nas tako pozabila.

Lakner Anica, Warnes 2215/2, Buenos Aires.

Dragi rojaki!

Počitnice imamo, zato imam dovolj časa za pisanje. Samo to je škoda, da tu ni snega. V šoli imamo veliko sliko, ki nam kaže zimsko veselje otrok v domovini. Res mora biti prijetno sedeti na sankah. Ker pri nas ne zapade nikoli sneg, zato imajo tudi hiše drugo lice kot pri vas. Vse strehe so ravne. Gotovo bi se vam to čudno zdelo. Kakor za vas Argentina, tako ima za nas Slovenija svoje posebnosti in bi nas zelo veselilo, če bi nam hoteli malo opisati svoje igre in običaje. Tudi v Argentini se veliko igramo. Rad bi vam še veliko napisal, ali znam le bolj slabo slovensko pisati. Zato sprejmite za dobro te vrstice ter najlepše pozdrave.

Ivo Lukežič, Añasco 2009, Buenos Aires.

Prvi rančo

Constancio C. Vigil, pisatelj povestice, ki jo z njegovim dovoljenjem prinaša današnje Duhovno življenje, je po vsega svetu znan argentinski pisatelj, ki je napisal že brez števila knjig, knjižic in člankov. Omenimo naj samo njegovo najbolj znano knjigo "El Erial", ki je predstavljena že v nemščino, italijanščino, francoščino, poljščino, angleščino in japonščino, dočim je bila kasteljanska izdaja že velikokrat ponatisnjena ne samo v Argentini, marveč tudi po drugih španskogovorečih državah. Tudi naša revija je prinesla že dva kratka odlomka iz te dragocene knjige, in sicer v svoji rosarijski številki 116, na straneh 116—119.

Najboljši dokaz za lepoto in priljubljenost Vigilovih otroških povestic je številka 10,000,000. Več kakor dest milijonov izvodov njegovih štiriinosemdesetih otroških povestic je bilo namreč že razprodanih.

Katera izmed teh štiriinosemdesetih povestic da je najlepša, bi bilo težko reči. Naše Duhovno življenje jih je objavilo doslej že pet: V slogi je moč, Gospa Simona, Vračajoči se zlatnik, Ljubko povestico o čričku, in Prvi rančo, ki ga danes prinašamo našim malim, pa tudi velikim čitateljem. Nekaterim so posebno všeč povestice s španskimi naslovi: Misericordia, La Muñequita, El Gordito, El Imán de Teodorico, La Suerte itd. Mi bomo čez čas radi objavili še katero teh ljubkih povestic, in bomo našim cenjenim čitateljem prav hvaležni, če nam sporočijo, katera izmed njih jim je bila najljubša. Morda se bo kdo izmed naših malih čitateljev celo lotil, da katero izmed njih na slovensko prestavi, in prestavo nam pošlje, podobno kakor nam: je mali Glavičev Lojzek svetoval, naj pričujoči Prvi rančo priredimo za slovenske čitatelje. Za tako pridne naše prijatelje imamo na razpolago razna lepa darila.

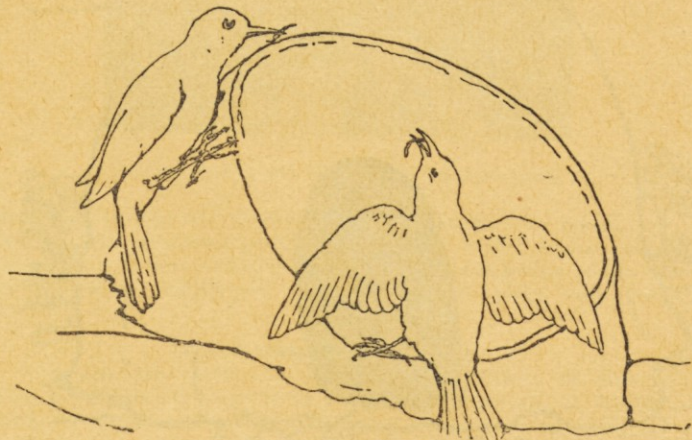
Prvi rančo je ljubka zgodbica iz življenja najpopularnejše argentinske ptice imenovane el hornero, ki je podobno priljubljena, kakor naše lastavice, saj jo smatrajo Argentinci za sveto žival, kateri nihče bo storil kaj hudega. El hornero je dobil ime po svojevrstnem gnezdu, ki jih je videti povsod po Argentini. El hornero bi rekli po slovensko pekar, pečar ali opekarnar. Njegovo gnezdo je namreč zidano iz blata, katero tako večje pomeša s slamo in je predela, da postane trdo ko cement. Ker ljudje ptico cenijo in ji ne store hudega, postavlja svoja gnezda na posebno vidna in dostikrat tudi na prav lahko dosegljiva mesta. Dostikrat na primer na opornike obcestnih plotov, in sicer ne v kakšne rogovile, marveč kar enostavno v veliko kakor človeška glava in po svoji obliki precej podobnovrh opornika. Še raje seveda na brzogavne drogove. Gnezdo j polževi lupini, z zavitim vhodom. Pravo gnezdo se nahaja v nevidnem in nedostopnem notranjem zavoju, in je skrbno zavarevano proti dežju in proti prehudemu vetru. Tudi proti mrazu in vročini, ker sta blato in slama slaba prevodnika toplote. Na podoben način kakor el hornero, pečar, svoja gnezda še danes gradijo preprosti podeželski Argentinci svoje skromne koče, ki jim pravijo rancho, rančo. Prav to argentinsko posebnost je vzel g. Vigil za jedro svoje povestice. Yo hice el rancho — jo íse el rančo — jaz sem naredil rančo, je oponašanje pečarjevega kričanja. Naj še omenim, da smatrajo Argentinci to ptico tudi zato za sveto žival, ker je baje še nihče ni videl, da bi delala v nedeljo ali na praznik, ko ta sicer tako delavna žival počiva tudi takrat, ko ostale dni najbolj hiti, da dovrši svoje gnezdo. Kasteljanska literatura o tej ptici je prav znatna. Nekatere južnoameriške države so dale natisniti sliko njegovega gnezda celo na poštne znamke.

Uredništvo.

Vsi vemo, da v preteklih časih po tukajšnjih krajih ni bilo drugih bivališč kakor iz blata narejeni ranči, katerih tla so bila shojena zemlja, stene zgrajene iz blata in streha pokrita s posebno slamo, ki hišne prebivalce prav dobro varuje vročine in dežja.

Ne vedo pa vsi, kdo da je zgradil prvi rančo po teh krajih, in vendar to dan za dnem ponavlja delavni in splošno spoštovani ptiček, ki ga vsi dobro poznamo in cenimo.

"Yo hice el rancho — yo hice el rancho — yo hice el rancho — jo íse el rančo — jo íse el rančo — jo íse

el rančo — jaz sem naredil rančo — jaz sem naredil rančo — jaz sem naredil rančo!"

Tako venomer ponavlja pečar.

*

Lasten dom ni samo iskrena želja ljudi, marveč tudi živali. Navadno je sad podjetnosti, iznajdljivosti, moči in vztrajnosti. Tudi najmanjše živalice hrepenijo po lastnem domu. Zato ni čudno, če tudi tako razumni in spretni ptiček, kakor je pečar, čuti skoro neodoljivo

željo po lastnem domu. Njegova hišica je zelo odporno zgrajena v dve sobici, v njen vlada neverjetna čistoča. Ljudje se moramo res čuditi, da si dva ptička sploh moreta zgraditi hišico, kakršne si gradijo pečarji.

*

Komaj sta nekega dne oba pečarja, samec in samica zavžila par žuželk ter popila požirek vode, sta se odločila za novo zgradbo. Zletela sta k mlaki, kamor se je bilo nateklo nekaj deevnice in kjer jima je bilo na razpolago dovolj prvovrstnega blata, v katero sta pridno mešala drobne slamice in razne druge rastlinice. Tudi opeko, iz katere gradijo potem hiše, delajo ponekod na ta način, samo da jo potem še žgo v ognju, medtem ko rajejo pečarji stenam in stropu brez ognjene sile vso potrebno odpornost.

Ko prideta torej zjutraj do mlake, se na vso moč začudita, ko vidita, da so se neek ose polastile njunega blata. Približata se jim, in pozdravita:

"Dober dan, gospe ose! Ali smeva vedeti, kaj da delate tu?"

"Ali nam lahko vidva odgovorita, s kakšno pravico vprašuieta?" se postavi ena izmed os.

"Zato, ker je to blato naše," odgovorita pečarja. "Midva ga potrebujeva za najino hišo!"

"Nočem se prepirati," odgovori ena izmed osá, "ali veliko prej kot je hodil tod pečar, smo prihajale sem ose, in smo od tod nosile blato, potem ko je je razmočil dež. Iz njega zidamo namreč gnezda, kamor shranjujemo naš med, ki ga vse hvali."

"Mi," sta kričala pečarja, "mi se ne pečamo s temi stvarmi, in nas ne zanimajo vaša gnezda. Nas ne zanima med, ampak blato, ki nam je neobhodno potrebno. zato bodite tako dobre in se takoj odstranite." "Tako, da bi radi vas morale pustiti naš dobri med kar tam na polju?"

"Zadnjikrat vam ponoviva, da naju ne zanima med, marveč da je blato edino, kar je tukaj važnega."

Tako sta se razjezila pečarja, da so se prestrašene ose dvignile in odletele na bližnje drevo.

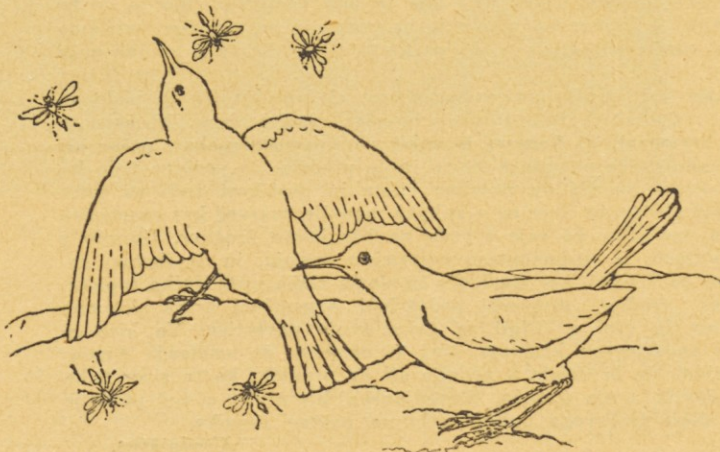
“Ta je pa lepa,” so vse vprek in na ves glas govorile med seboj, “da to blato ni naše! Da nam hočejo zabraniti zidanje gnezda. Da se dobé, ki jih ne briga naš med! Ne bomo se ganile od tod! Videle bomo, kdo bo zmagal!”

Bolj in bolj je naraščalo njihovo brnenje in marsikdo bi se jih bil zbal.

“Žena,” je dejal čez čas pečar, “ne bodo se umaknile, poizkusiti hočejo, kdo da je močnejši.”

“Pojdi in jim zapovej, da naj se nemudoma odstranijo.”

Pečar zleti proti drevesu, a glej, ose so ga sprejele

s tako jezo, da bi človek mislil: “zmešalo se jim je”, in se je moral nemudoma vrniti k mlaki, da se je obvaroval njihovih pikov.

*

Tisti dan pečarjevima ni kazalo, da bi se tudi samo malo odstranila od mlake, zakaj če sta se le nekoliko umaknila, že je prihrumel cel roj os z zlobnim namenom, da se polasti vsega blata. In ker daleč na okrog ni bilo nobene druge primerne luže, je bil položaj vsekakor zelo kritičen.

Šele ko se je že do dobra znočilo, sta pečarja zapustila mlako, s trdnim sklepom, da se osam ne uklo-neta, kar sta na vse grlo zatrjevala s svojim kričanjem.

*

Ko se je naslednjega dne zdanilo in sta se odpravila pečarja do mlake, so jele prihajati tudi trume os, a morale so se končno odstraniti, zakaj pečarja sta bila trdno odločena, da jih eno za drugo pohrustata s svojimi kljuni, če ne gredo od koder so prišle.

“Nimava več druge izbire,” je razburjeno ugotovil družinski poglavar, “kakor da pobijeva vse ose, ali pa da narediva tako veliko gnezdo, da bo porabljeno vse blato!... Kaj se ti zdi, ženičica?”

“Pobiti jih bo težko, veliko jih je in vsak trenutek jih prihaja še več, celi tisoči se mi zdi, da se zbirajo; saj naju bo njihovo brnenje kar oglušilo. Najboljše bo porabiti vse blato, pa naj poginejo od jeze!”

“Potem pa takoj na delo,” odloči gospodar.

In sta se brez počitka vrgla na delo; samo kadar je bilo treba jesti ali piti, sta nekoliko prenehala. Če bi gradila tam, kjer sta prvotno nameravala, bi izgubila preveč časa. Odločila sta se torej, da bosta zidala v bližini in zgradila tako veliko gnezdo, kolikor bo sploh mogoče.

Začela sta torej nositi gradivo na prostor brez trave, in ker se jima je gnezdece vedno zdelo premajhno,

sta ga večala in večala do pozne noči. Nato sta šla spat, ob prvi zori pa sta spet začela z delom.

Med tem, ko je eden mešal blato in slamo, je drugi s svojim kljunom grabil pripravljeno mešanico in jo nosil na zgradbo. Še nihče ni videl tako ogromnega pečarskega gnezda in tako močnih in solidnih sten in stropa. Bi rekel kdo, da kaj takega sploh ni mogoče sezidati. Samo stanovitnost in odločnost je mogla ustvariti tak dom. Kar posušila sta se pečarja med tem delom, zakaj še za jed sta si komaj vzela časa.

“Saj to ni več hiša,” so vsi zatrjevali, “to je palača in bi lahko živel v njej ves pečarski rod.”

*

Med tem so ose pridno brnele okrog drevesa in luže in gledale, kako gine lepo blato.

Ko je bilo blata konec, je bila hiša dozidana.

Ali glej, bila je tako velika, tako velika, da jima ni mogla služiti.

Povabila sta torej vse pečarje, naj se ojunajo in naj pridejo in bodo živeli z njima; a nobeden ni sprejel ponudbe.

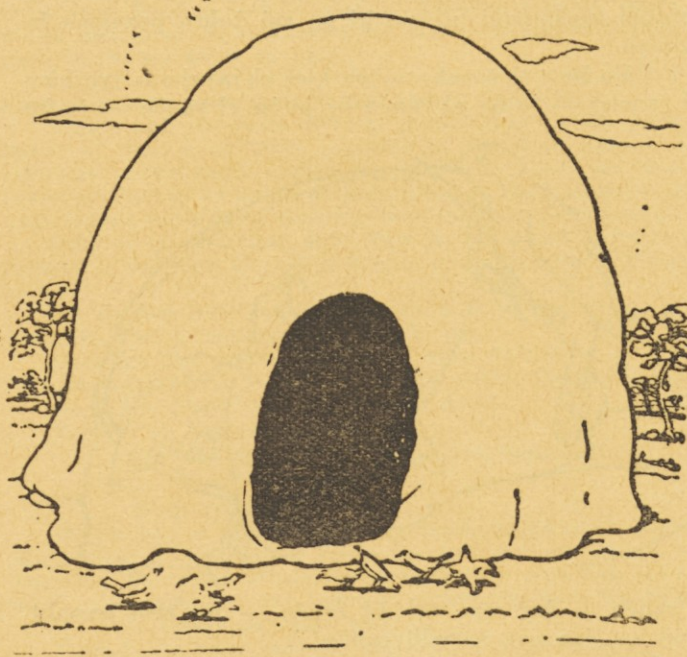
“Premrzla je za zimo; premalo je zaprta, da bi druge živali ne hodile vanjo; nikakor bi ne mogli vzdrževati v nji take snage, kakor smo je vajeni,” so ugovarjali pečarji, ko so jo ogledovali.

*

Nesrečne ose so zapustile tiste kraje. V kratkem je spet začelo deževati, in pečarja sta si mogla zgraditi hišico, ki jima je bolj odgovarjala.

*

Velika iz blata narejena hiša je ostala zapuščena. Čez nekaj časa je prišel mimo človek. Ogledal si jo je in presodil, da bi izvrstno služila njemu, njegovi ženi in družini. Tako se je tudi zgodilo, in pečarjem name-

njeno stanovanje se je spremenilo v človeško bivališče.

Pečarja sta si z vso ljubeznijo in natančnostjo zgradila na vrhu prve hišice drugo, tudi z dvema sobicama, in sta si pripravila v notranjem prostoru gnezdece za njune mladiče. In ko sta opazila človeške stanovalce, sta začela kričati na vse grlo:

“Yo hice el rancho — yo hice el rancho — yo hice

el rancho — jo íse el rančo — jo íse el rančo — jo íse el rančo — jaz sem naredil to hišo — jaz sem naredil to hišo — jaz sem naredil to hišo ...”

*

Prešlo je mnogo let. Ljudje so si sezidali tisoče podobnih koč; pozneje so se začele vrstiti po teh poljih

lepše hiše, najbolj različnih slogov, in nihče se več ne spomni onih, ki so zgradili prvi rančo. Le ponižni pečarji neprestano spominjajo na ono veličastno delo, ki so ga nekoč izvršili, ne da bi bili nameravali kaj drugega, kakor da preženejo vsiljive ose, ki jim pri njihovem opraviu niso hotele dati miru.

Opazovalec

Skrivnost visoke starosti.

Turško časopisje je zadnje čase začelo prinašati poročila in podrobnosti iz življenja tistih starih Turkov in Turkinj, o katerih je zadnje ljudsko štetje ugotovilo, da so nad sto let stari. Takih ljudi je na Turškem 6240. Če torej smemo verjeti turškim listom, ženske na Turškem dalj časa žive kakor pa moški. Od 6240 ljudi, ki so nad sto let stari, je 3985 žensk, torej nekaj manj ko dve tretjini. Najstarejši je vsekakor tisti Turek, ki je po podatkih ljudskega štetja star že 157 let ter se je udeležil že grško-turške vojne pred 110 leti in tudi krimske vojne pred 80 leti. Ti nad stoletni starci in starke pa so postali tako stari samo zaradi tega, ker so v glavnem uživali le kislo mleko in kamilčni čaj, kakor namreč trdijo turški listi. Ti ljudje alkohola ne poznajo niti po imenu. Pač pa radi kade. Prav gotovo pa ima pri tem veliko zaslugo tudi ugodno podnebje. Zanimivo je namreč, da je največ teh stoletnikov v vzhodnih delih Male Azije.

Navidezni mrtvec učakal sto let.

Krčmar Nikola Satirov iz Ruščuka v Bolgariji je nedavno obhajal stoletnico rojstva. Pred 50 leti je Satirov navidezno umrl in so ga hoteli že pokopati; predno so ga pa položili v zemljo, se je osvestil, da so se prestrašeni pogrebci razbežali na vse vetrove.

Poštna hranilnica in izseljenci.

Poslovno poročilo poštne hranilnice kraljevine Jugoslavije za leto 1937 izkazuje, da je imelo koncem leta 1937 vloženih pri njej 699 izseljencev iz 17 različnih držav skupno 26.519.587,38

Vesela družba pri Glavičevih na Paternalu

dinarjev. Izseljenke vloge pri poštni hranilnici so tekom preteklega leta neznatno padle deloma vsled krize, deloma vsled povratka v domovino, s čimer postanejo izseljenke vloge, ki uživajo neke predprave, običajne hranilne vloge brez predprave.

42.000 izletnikov v Postojni.

18 posebnih vlakov iz Trsta, Gorice, Reke, iz Benetk, Vidma, Milana, Bolonje in iz Firenze je pripeljalo za letošnje binkošti 42.000 izletnikov v Postojno, kjer so si ogledali največje podzemeljsko čudo na svetu. Iz Ljubljane so pripeljali trije posebni vlaki okoli 4.000 izletnikov, a okoli 3.000 pravijo, da si jih ni moglo pravočasno urediti potnih listov. Okrog 500 jih je prišlo iz Švice in okrog 1.000 iz Madžarske. Osebnih avtomobilov se je zbralo tiste dni v Postojni okrog 8.000.

Sejo krščanske strokovne internacionale.

V dneh 31. maja in 1. junija tega leta se je vršila v Ženevi na sedežu Mednarodnega urada dela deseta delovna seja odbora Mednarodne zveze krščanskih strokovnih organizacij.

Odbor je v glavnem razpravljal o vprašanjih, ki so na dnevnem redu letošnjega zasedanja Mednarodnega urada za delo. Tovariš H. Ameling iz Nizozemske je poročal o obrtni izobrazbi in vajenskem vprašanju. Gaston Tessier iz Francije pa je podal poročila o skrajšanju delovnega časa in razložil tudi predloge odbora, katere bo v tem pogledu predložil zasedanju medna-

rodnega urada za delo, ko bo o tem vprašanju razpravljal: Ferdinand Brussel iz Nizozemske je podal zanimivo poročilo o sta-

Dne 3. julija je bila na Saavedri maša za pokojno Frančiško Badalič, ki je umrla v šenpasu, štirje njeni otroci pa živijo v Argentini. Eden izmed njih ima na Saavedri tvornico sodavice.

lišču transportne internacionale o vprašanju delovnega časa poklicnih šoferjev. Dalje je bilo na dnevnem redu tudi poročilo o delu centrale, katerega je podal generalni tajnik zveze tov. Serrarens. Sledilo je finančno poročilo, katerega je podal blagajnik H. Ameling. Ob zaključku je bil govor o vprašanju zastopstva delavk v odboru Mednarodne zveze krščanskih strokovnih organizacij.

Ob zaključku zasedanja je odbor izrazil svoje obžalovanje, da bo ravnatelj Mednarodnega urada dela Harold Butler odstopil s tega mesta, kar bo v veliko škodo uradu, ker je bil to mož, ki je v vsakem primeru znal pravilno presoditi položaj in je pravilno ocenil tudi delo naše mednarodne strokovne organizacije.

Mednarodni urad dela.

Mednarodni urad dela (MUD) je ustanova, ki skrbi za čim večje in čim bolj splošno blagostanje delavstva. Ker naše izseljenstvo skoro v celoti pripada raznovrstnim delavcem, je zelo umestno, da vsaj nekoliko pozna ustanove, ki se tako odlično trudijo, da izboljšajo položaj delavstva po vsem svetu.

Pozdrav iz Villa Lugano ob znameniti ulici Piedrabuena poleg nove, sto metrov široke avenide General Paz. Na sliki vidimo družino Ivana Mozetiča, brata znanega pokojnega slovenskega krojača na Paternalu Sebastijana Mozetiča. Tudi v Villa Lugano, ki leži na povsem nasprotnem koncu Buenos Airesa kakor Saavedra, imamo skoro polno kvadro samih slovenskih hiš.

Zadnje zborovanje MUD je bilo doslej najboljšo obiskan izmed vseh zborovanj, kar obstoja MUD. Zastopanih je bilo 53 držav-članic s 175 rednimi delegati (vlad, podjetnikov in delavcev) in 256 tehničnimi svetovalci, skupno torej s 451 zastopniki. Na tem zasedanju se je spet v prvi vrsti obravnavalo o skrajšanju delovnega časa. Razpravljali so o uvedbi 40 urnika v tekstilni, kemični in tiskarski industriji. Načrt mednarodne konvencije o 40 urniku v tekstilni industriji je bil izglasovan s potrebno dvetretjinsko večino, ostala dva načrta, za kemično in grafično industrijo, sta sicer dobila večino glasov, ne pa dvetretjinske večine, kolikor je potrebno za izglasovanje. Ob-

enem je bil sprejet predlog, da predloži MUD konferenci dela v letu 1938' načrt za skrajšanje delovnega časa v vseh industrijah.

Mednarodna konferenca dela je leta 1937. poleg 40urnika za tekstilno industrijo sprejela še dve konvenciji o najnižji dobi starosti za sprejem na delo v industrijskih in neindustrijskih podjetjih. S tema konvencijama je povišana doba starosti (z malimi izjemami za nekatere dežele) od 14. na 15. leto. Poleg te je konferenca sprejela tudi konvencijo o varstvu pred nesrečami v stavbni industriji s 4 zadevnimi predpisi ter z navodili za preprečanje nesreč pri stavbnih delih nad zemljo. Važno bi bilo omeniti tudi razpravljanje o mednarodnem sodelovanju pri izvrševanju javnih del kot sredstev v borbi proti krizi. Glede tega so bila soglasna sprejeta vsa priporočila.

Vprašanje izseljevanja oz. preseljevanja je prišlo leta 1937. spet v ospredje ter se je MUD z njim vsestransko bavil. To je znamenje popuščanja gospodarske krize, ki je v zadnjih letih povzročila vpeljavo raznih ukrepov, ki so omejevali svobodo preseljevanja ter deloma tudi onemogočala razpravljanje o tem vprašanju. Na podlagi sklepa konference ameriških držav-člane MUD v Santiagu (Chile), je Mednarodni urad dela pripravil konferenco izvedencev, ki se je vršila februarja t. l. v Ženevi. Letos se bo konferenca dela bavila tudi z vprašanjem sklepanja mednarodnih pogodb o nabiranju, posredovanju in pogojih dela delavcev, ki se selijo iz države v državo.

Razen tega vprašanja in že omenjenega skrajšanja delovnega časa bo na dnevnem redu konference dela v letu 1938. še vprašanje strokovne izobrazbe in izučevanja učencev, ureditev pogodb o delu domačinov v kolonijah, ureditev delovnega časa in dopustov delavcev pri cestnem prometu ter mednarodno izenačevanje statistik plač in dela.

Glede ratifikacij konvencij je bil v letu 1937. tudi dosežen napredek. — Skupno je bilo registriranih 35 novih ratifikacij, tako da jih je sedaj skupno 767.

Načrtno znanstveno delo je MUD nadaljeval tudi v preteklem letu. Razen rednega letnega pročila in razprav o vprašanjih, ki se razpravljajo na konferencah dela, je MUD izdal še razprave o razvoju kolektivnih pogodb, o statistiki tujcev po svetu, o ocenjevanju onemoglosti za presojo v delavskem zavarovanju, o vprašanju dela v Indokini, o tekstilni industriji itd. Razen tega izdaja MUD tudi svoje redne publikacije.

Glede zvez MUD s članicami-državami, je treba posebno poudariti, da sta tekstilna konferenca v Washingtonu in zasedanje v Santiagu pred dvema leti veliko doprinesla k ugledu MUD v Združenih državah in na vsej ameriški celini. Vlade čedalje bolj zahtevajo od MUD razna poročila in nasvete. Tudi dežele, kjer se je industrija začela v zadnjih desetletjih razvijati, prav tako prosijo Mednarodni urad dela za pomoč pri uveljavljanju socialnopolitične zakonodaje.

Poleg zasedanj upravnega sveta in odbora MUD naj omenimo še zasedanje upravnega sveta, ki se je na vabilo češko-slovaške vlade vršilo meseca oktobra v Pragi, ter posvetovanje inspektorjev dela, ki se je vršilo na vabilo avstrijske vlade v maju 1937 na Dunaju. Direktor MUD H. B. Butler je lani odšel na veliko potovanje v Holandsko in Britansko Indijo ter v Egipt zaradi poživljenja čim tesnejšega sodelovanja s temi deželami.

Vse to delo Mednarodnega urada dela dokazuje njegov veliki in splošen pomen, obenem pa kaže, da obstaja v vprašanju izenačevanja delovnih pogojev razpoloženje za sporazum v vseh delih sveta.

Jugoslovanski turizem

Leta 1937 je obiskalo Jugoslavijo 907.935 turistov, ki so 5.283.115 krat prenočevali v naših krajih. Da turiste privabi v državo, je izdal "Putnik" 950.000 propagandnih brošur in letakov. Celokupni propagandni letaki "Putnika" so znašali zadnja tri leta skupno nad 11 milijonov dinarjev, dočim računajo, da so jih izdali za 500 milijonov dinarjev. Samo železniških vozniških listkov je prodal "Putnik" za Din 160.969.725.—

Slomšek in "Član Prosvete"

V 79. številki Slovenskega lista je neki "Član Prosvete" pod naslovom Malo zgodovine, opetovano in prav močno pohvalil našega sodelavca, gospoda profesorja Rada Bednarika, in poskrbel, da je ponatisnil Slovenski list skoro polovico razprave, ki jo je objavil gospod profesor v zadnji številki naše revije por naslovom Stoletja pričajo.

Mnenja pa je "Član Prosvete", da se je bilo treba ob tej priliki z vso silo zaleteti v — škofa A. M. Slomška in v katoliško Cerkev, ki da je "potom svojih škofov uspevalno vplivala na ljudstvo, da bi ga gosposka lažje izkoriščala." "Član Prosvete" je hotel pokazati na neko protislovje, ki da vlada v Cerkvi, pa seveda tudi v naši reviji, ki je takoj za Bednarikovo

razpravo zelo pohvalno objavila nekatere odstavke iz neštetihi Slomških knjig in spisov. Zlasti pa je hotel "Član Prosvete", da bi se "iz zgodovine vsi česa naučili, tudi oni, ki mislijo, da imajo 'od Boga' res kakšne posebne predprave in da jih lahko poljubno izrabljajo v svoje sebične koristi".

Urednik Duhovnega življenja je svojčas prav v koledarju Prosvete popisal resničen dogodek, ki ga je bil doživel v slovenskih planinah, kjer je imel neki idejni sorodnik "Član Prosvete" prav precejšnjo smolo s svojimi podobnimi, ne dovolj premišljenimi in premalo preštudiranimi trditvami, ki jih je vse vprek ponavljal, ne da bi jih dovolj razumel. Naj bi "Član Prosvete" prav tako hitro spoznal svojo zmoto in popravil svojo napačno sodbo ne samo z besedami, ampak tudi v dejanju! Stvar vsekakor ni tako težka, kakor bi kdo mislil na prvi hip. Saj ni treba, da bi "Član Prosvete" tako temeljito študiral zgodovino, kakor jo je njegov občudovalec Bednarik, ki je profesor zgodovine, in zato tudi ni treba, da bi se iz zgodovine prav toliko naučil, kakor se je Bednarik. Mislim, da ne bom izdal nobene uredniške tajnosti, če omenim, da je g. Bednarik napisal hvaljeni članek na našo prošnjo in seveda nalašč za našo revijo. Ravno tako lahko omenim, da je gospod Bednarik kljub svoji mladosti že kar priznan slovenski pisatelj, naš sodelavec, ki v celoti soglaša s smerjo naše revije, in celo naš osebni prijatelj. Zlasti pa je g. Bednarik izredno velik obču-

Slovenski starosta Andrej Čebokli, ki živi blizu Mar del Plata, in je prišel na obisk svojih sorodnikov rojakov v Buenos Airesu. Kobarideci, le dobro pogledite, in boste najbrže našli na sliki več svojih ožjih rojakov, Kurinčiče, Lebana, Korena, Silvota, deloma z družinami.

dovalec pokojnega škofa doktorja Antona Martina Slomška, vélikega slovenskega učitelja in našega izrednega narodnega dobrotnika. Ker je težko verjetno, da bi bil gospod Bednarik, izprašani profesor zgodovine, vreden tolike hvale, hkrati pa bi bil poln tako grobih nasprotij, ter se navduševal za koga vse graje vrednega, je že samo po sebi veliko bolj verjetno, da naj bi "Član Prosvete" raje na sebe obrnil tisti zlati nauk, ki ga daje drugim, da naj bi se namreč učili zgodovine. Najbrže bi se mu zgodilo v tem slučaju, kakor se je zgodilo svetopisemskemu preroku Balaamu, ki je moral blagosloviti, kar se je bil namenil, da bo preklel. Zlasti kar tiče škofov, ki baje svoje predprave "izrabljajo v svoje sebične namene" ima "Član Prosvete" prav na Slomšku izredno ugodno priliko in skoro bi rekel šolski vzgled za prav natančen in nazoren študij. Če mu ni morda ljubši pokojni laplaski nadškof Alberti, o katerem so argentinski listi prav te dni izredno veliko pisali, in katerega se prav v današnji številki tudi mi na kratko spominjamo, ki nam je torej časovno in krajevno prav blizu, dočim je mariboski škof Slomšek umrl že pred 76 leti.

Ker Duhovno življenje ne more prinašati dolgih, sistematičnih in izčrpnih znanstvenih študij o zgodovini ali o sociologiji, ki pa jih ne manjka v zadevnih strokovnih knjigah, ne moremo drugega, kakor da se sklicujemo na Bednarika, s čigar mnenjem povsem soglašamo, in ga občuduje tudi "Član Prosvete", ki po vsej priliki na njegovo mnenje veliko da. V današnji številki Duhovnega življenja bi "Članu Prosvete" nemara koristilo čitanje Pavlova pisma Filemonu z uvodom vred. Morda bi ne bilo napačno ogledati si slike na zadnji strani platnice z razlago vred, ravno tako strani 24 in 25. Žal, da nam prostor in še nekateri drugi vzroki niso dopustili, da objavimo tudi že za tisk pripravljeno razpravo o papeških in škofovskih pastirskih pismih z nekaterimi izvlečki iz papeških socialnih okrožnic, kar je bilo treba poleg mnogega drugega za to številko namenjenega gradiva ohraniti za drugo priliko.

Glede same tlake bi omenil, da jo je določal tedanji pravni red, ki ga ni postavila Cerkev in tudi ni bila njena direktna naloga, da ga čim prej in čim bolj temeljito odpravi. Uredništvo Duhovnega življenja sicer v celoti soglaša z Bednarikovo raz-

pravo, ki jo je naročilo in objavilo, vendar se razume, da more taka razmeroma kratka razprava opazovati stvari samo iz enega gotovega vidika, ker bi bila sicer obširnejša, kakor sto takih zvezkov, kakor so mesečno na razpolago Duhovnemu življenju. Ne more se reči, da je bil na primer pravni red, ki je predvideval tlako, v celoti in notranje slab. Ne more se reči, da se ni sodelavec, ki v celoti soglašal s smerjo naše revije, celo naš splošno, boljše godilo, kakor se nam godi danes. Treba je samo nekoliko temeljiteje poznati srednjeveško zgodovino. Zlasti pa ni v srednjem veku ko je veljal takozvani fevdalni red, ljudem na ter obvezen. Razdreti, uničiti, izboljšati ga je mogel po nauku Cerkve razvoj, ne pa surova sila. Tudi iz časov kmečkih uporov si je mogoče marsikaj ali celo vse razlagati, ni pa mogoče vsega, prav vsega opravičiti. S čimer ni rečeno, da bi včasih ne mogla imeti dobrih posledic celo slaba dejanja, kakor tudi ne, da bi bila sama po sebi slaba dejanja zaradi dobrih posledic kadarkoli dovoljena.

In če je lahko Bednarik več stoletij po končanih dogodkih samo iz svojega zgodovinskega in nacionalnega vidika gledal zadevo kmečkih uporov, jo je mogel tudi škof Slomšek videti iz svojega posebnega vidika, ki ni bil ne zgodovinski ne sociološki, ne nacionalen, in v nekaterih kratkih stavkih dati nasvete, ki so se mu zdeli trenutno primerni. Ali bi ne bilo čudno in naravnost zločinsko, če bi škof Slomšek že v teh razburkanih dneh, v katerih je pisal svoje pismo, ko ni več govorila pamet, marveč gola strast, tej strasti, ki ne ve kaj dela in more povzročiti nepopisno veliko splošnega gorja, še sam prilival ognja, zlasti ko so že bile na delu druge sile, ki naj bi in tudi so uredile zadevo na boljši, primernejši in uspešnejši način. Drugače bi mogel ravnati samo človek brez vesti. In prav ta moment je potreben v Slomškovem pismu posebnega poudarka, če naj ga prav razumemo. Zanimivo bi bilo slišati ali vedeti, kaj je ali kaj bi ob podobni priliki govoril Slomšek velikašem,

Gladis Alicija Graj je bila krščena na Avellanedi. Na sliki vidimo njene botre, starše in sorodnike. Doma je iz Villa Curino, kjer imajo Slovenci že obilo lepih lastnih hišic.

če so ga hoteli poslužati. Znametini francoski pridigar Bourdaloue na primer, je v podobnih razmerah kralju Ludoviku XV in zbranim velikašem v ognjevitim govoru podrobno razlagal znane besede svetega Hieronima, našega dalmatinskega rojaka iz četrtega oziroma petega stoletja: Omnis dives vel iniquus vel haeres iniquitatum — sleherni bogatin je ali krivičnik, si je na krivičen način pridobil imetje, katero ima, ali pa je dedič premoženja, ki je bilo pridobljeno na krivičen način. "Član Prosvete" teh reči seveda ne ve, če pa bi jih vedel, bi jih po vsej priliki ne hotel omeniti.

Seveda nista ne Slomšek v svojem pismu, ne Bourdaloue v svojem govoru povedala vse resnice. Vse resnice v enem samem kratkem stavku pač povedati ni mogoče. Bourdaloue in Slomšek sta govorila vsak svojim razmeram in svojim poslužalcem primerno, ne na način in ne o tem, kar bi jim najbolj laskalo, marveč kar bi jim prav ta trenutek največ moglo koristiti, namreč njihovim dušam in splošnosti. Nikakor pa nista ob teh dveh prilikah hotela razlagati vseh globlin socialnega vprašanja. Socialno vprašanje je sicer važno in zelo važno, vendar je naravnost smešno, če kateri venomer ponavljajo, da je brez vsakega pomena česar kdo ne govori, ni govoril ali ne bo govoril o socialnem vprašanju.

Če pa "Član Prosvete" res hoče poznati pravi in pristni socialni nauk Cerkve, naj se o njem pač tam informira, kjer se lahko: v obeh znamenitih papeških okrožnicah, ki jih po latinskih začetnicah imenujemo navadno Rerum novarum in Quadragesimo anno, in sta seveda prestavljeni tudi na slovensko in vsaj tudi spadata v društveno knjižnico, če jih v nji morda res ni. Če bi kdo ne prebral teh dveh okrožnic, pa bi govoril o razmerju Cerkve do socialnega vprašanja, bi njegovo govorjenje ne bilo samo brezvestno, marveč tudi nespametno.

In če vzamem mesto govorjenja zgled življenja, ki pomeni seveda veliko več, potem se naj "Član Prosvete" le kar spet ozre po našem Slomšku. Ker sem že prav v Duhovnem življenju, v številkah 22 in 23, objavil svojčas nekoliko obširnejši Slomškov življenjepis, naj ponovim tu njegov konec in sklep:

"O Slomškovem slovstvenem delu bi se dalo mnogo govoriti. Jaz sem štel samo naslove njegovih knjig in knjižice in sem jih naštel 51, poleg tisočev krajših sestavkov po raznih slovenskih listih." Lenobje torej Slomšek ni pasel, marveč je bil naravnost neverjetno delaven.

Kar se pa tiče Slomškovega izrabljanja njegovega škofov-

Pred Mozetičevo hišo v Villa Devoto. Domača hčerka Marija se je poročila dne 28. julija.

skega položaja v svoje sebične koristi, na kar je položil "Član Prosvete" poseben povdarek in v čemer je prav za prav bistvo njegove replike, pa naj ponatisnem sklep iste razprave, ki na nevredna sumničanja "člana Prosvete" najboljše odgovarja:

"V svojem življenju je bil Slomšek do kraja skromen. V njegovi hiši ni bilo nobenega razkošja. Isto preprocto sobno opravo, ki si jo je nabavil kot mladi kaplan, je ohranil tudi kot škof. Tisočeri njegovih vernikov so imeli lepša, dragocenejša in udobnejša stanovanja kakor njihov škof. Edino, kar mu je ugajalo, so bile umetniške slike, ki so obilo visele po stenah. Njegovo stalno veselje je bil tudi klavir, za katerega se je rad vsedel in zaigral."

Zase skromen je bil do drugih skrajno radodaren, pri čemer ni gledal ne na vero, ne na narodnost. Svojemu spovedniku Kosarju je moral večkrat odgovoriti, ko ga je prosil podpore za kake potrebne ljudi: Sedaj nimam ničesar, spomnite me drugikrat, ko bom spet kaj dobil.

Slomškov življenjepis bi ne bil popoln, če bi ne omenil njegove osebne pobožnosti. Kljub delavnosti, kateri se moramo čutiti, da je preklečal marsikatero uro zatopljen v molitev. Kakšnih posebnih zatajevanj pa ni poznal. Potem bi tudi svojega težkega dela ne zmogel. Vendar je že nekaj, če je tudi kot škof ležal na slavnati blazini, imel za zglavje mesto pernice zidno opeko — spal je izredno malo — in ostajal brez zajtrka

Moški pevski zbor, v katerem so se zbrali sami Rihemberčani, da zapoje rajnim v slovo, živim v tolažbo, Slovence v pohos in Bogu v čast.

vsako sredo in vsak petek in tako svoje telo deval v sužnost duha.

Za svoje ogromno delo Slomšek med poklicanimi ni našel priznanja, če ne vzamemo za svojevrstno priznanje in odlikovanje, da je bil Slomšek edini avstro-ogrski škof, ki ga avstrijska vlada sploh ni odlikovala — in sicer zgolj zato ne, ker je bil preveč navezan in se je preveč odločno boril za pravice svojega uboge in takrat še posebno preziranega slovenskega ljudstva — da so ga njegovi narodni nasprotniki nečuvno črtili

in sramotili in je celo kamenje letelo proti njegovim oknom. Ko je Slomšek kljub temu še nekaterikrat govoril v mariborski stolnici, si ni bil več svest osebne varnosti in so mu prijatelji svetovali, naj mesto zapusti.

Splošno bo tudi že znano, da je bila imenovana zadnji čas posebna komisija, ki naj natančno preišče Slomškovo življenje, da bi bil tudi javno in slovesno svetnikom prišteti, kar je pač največje priznanje in odlikovanje, dano človeku na zemlji."

Upam, da bo "član Prosvete" že iz teh kratkih vrstic spoznal, da te vrste vprašanja nikakor niso tako enostavna, kakor bi se zdelo na prvi pogled, kar bo še bolj spoznal, če se bo v te vrste študije tudi uživel. Zlasti pa bo brez vsakega dvoma na lepši način počastil spomin velikega Slomška, če bo kdaj njegovo življenje količkaj temeljiteje preštudiral, kar po vsem tem smatram naravnost za njegovo dolžnost.

Končno bi rad še eno ponižno vprašanje stavil gospodu "članu Prosvete": ali ga je sram ali ga je strah, ali se mu vredno ne zdi da bi se s polnim imenom podpisal, če misli, da je že potreben kakšen podpis. Da bi podobne "ugotovitve" objavljali v imenu celotnega Slovenskega prosvetnega društva, si namreč ne morem misliti.

-| Dr. Francisco Alberti, nadškof v La Plati.

Nenadoma je umrl nadškof msgr. Alberti, v čigar škofijo spada prav mnogo slovenskih izseljencev, saj spada pod škofijo La Plata vsa buenosajreška okolica. Pokojni nadškof je bil znan po svoji veliki plemenitosti in srčni dobroti, kar so ob njegovi smrti vsi listi posebno povdarjali. Lahko se reče, da je umrl brez vsakih sredstev. Veliki buenosajreški dnevnik La Nación je poročal, da so našli v njegovi omari — cela dva para že popravljenega perila. Ker je bil že dalj časa bolehen, je daroval tudi svoje škofovske šolne, in so jih morali izposoditi za mrtvaški oder pri njegovem pomožnem škofu msgr. Serafiniju. Njegovo zaničevanje posvetnega premoženja, po katerem danes tako zelo vse hlepi, je sedaj brez dvoma njegovo največje bogastvo. QEPD!

-| Msgr. JOSIP ABRAM

V Ljubljani, kamor je prispel v poslovnih in privatnih zadevah, je dne 22. junija zjutraj nenadoma umrl naš veliki prijatelj msgr. Josip Abram, župnik v Pevni pri Gorici.

Pokojni, ki je bil zelo priljubljen med Goricani, zlasti pa med Tolminci, se je rodil leta 1875 v štanjelu na Krasu. Nižjo gimnazijo je študiral v Gorici, višjo v Ljubljani ter se vrnil spet v Gorico, kjer je končal bogoslovje in l. 1899 pei novo mašo v rojstnem kraju štanjelu. Potem je nastopil službo kaplana v Boveu, kjer je ostal tri leta, dobil mesto vikarja v Trenti, kjer so ga navdušile naše gore, da jim je ostal zvest do smrti. Nato je služboval v Novakih pri Cerknem, potem nekaj let v Biljah pri Gorici ter med vojno na Oblokah pri Hudajužni. Po vojni je prevzel župnijo Sv. Lucije ob Soči, in naposled župnijo v Pevni pri Gorici. To je bilo njegovo zadnje službeno mesto.

Znan je bil kot vzoren duhovnik, priljubljen pri svojih župljanih, za katere se ni zavzemal samo kot duhovnik, ampak jim je pomagal kjer koli je le mogel. Veliko pozornost je posvečal raznim organizacijam, zlasti gospodarskim. Veliko dobrega je storil našim ljudem v svetovni vojni, pa tudi v težkih povojnih časih. Poleg vsega tega dela mu je bilo ljubo tudi pero. Zlasti naši planinci se ga bodo dobro spominjali po njegovih spisih v "Planinskem vestniku", kjer se je oglašal pod psevdonimom Trentar. Njegove prispevke naletimo vse povsod: v "Dom in svetu", "Mladiki" in "Mentorju". V dr. Kugyjevo knjigo "Pet stoletij Triglava" je prispeval lepo študijo o bajkah in pripovedkah o

Triglavu, Trenti in Bogatinu.

Naj mu bo lahka slovenska zemlja in naj mu sveti večna luč! Mi pa se bomo še povrnili na njegovo življenje.

Slovensko pivo na Francoskem in v Italiji.

V Vidmu (Udine) je po vsej Furlaniji znana pivovarna, Dormisch njen lastnik pa ni kak Furlan, ampak Slovenec, Kranjec. Cavaliere Fran Dormiš se je rodil 26. oktobra 1847 na Vrhniku, kjer je bila, kakor pravijo, svojčas tudi pivovarna s tem imenom in je bilo pivovarstvo stara obrt. Mladi Dormiš se je kot pivovarniški vajenec kmalu po letu 1866 izselil iz svojega rojstnega kraja v Videm, kjer je v malem začel pivovarniško obrt. Pivo je bilo v tisti dobi v Zgornji Italiji že vpeljano, bilo pa ni nobene večje pivovarne. Zato se je Dormiševa pivovarna hitro razvila in je v kratki dobi zajela ves lombardijski trg. Nekdanji pivovarniški vajenec z Vrhnike je postal mogočen tovarnar, milijonar. Te dni je praznoval svojo 90-letnico. Ob tej priliki sta mu kot velikemu podporniku katoliških organizacij poslala svoje čestitke sam sv. oče in kardinal Pacelli, videmski nadškof se je pa osebno udeležil slavlja, ki se je vršilo v vasi Qualso, kjer ima družina Dormiš svoje poletno bivališče. Sivi starček je še čil in zdrav in je bil ves razigran med svojimi sinovi in vnuki.

Zanimivo je, da je tudi lastnik največje francoske pivovarne v Champignelles poleg mesta Nancy Slovenec, koroški rojak g. Trampič, ki je pred mnogimi leti prišel v Francijo ravno tako kot preprost vajenec brez vsakega imetja.

Poklicna posvetovalnica.

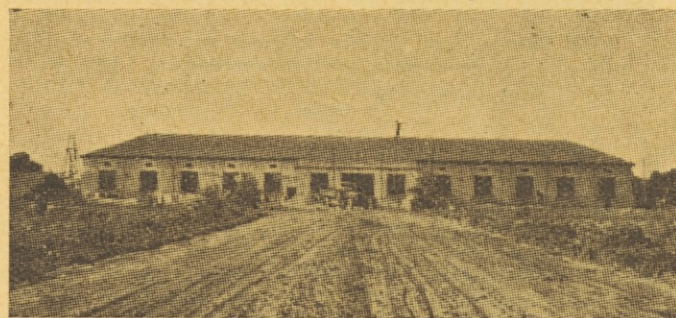
V službenem listu banske uprave z dne 14. maja tega leta je izšla odredba, s katero se ustanavlja pri banski upravi poklicna svetovalnica in posredovalnica. Namen in naloga te poklicne svetovalnice in posredovalnice bo:

Ugotavljanje, če imajo osebe, ki prosijo za zadevno mnenje oziroma nasvet, potrebne telesne in duševne sposobnosti, prikladen značaj in nagnjenje ter gospodarsko možnost:

1. za obiskovanje strokovne šole;
2. za vstop kot vajenec v obrtniški, gostinski in trgovski poklic, kot vajenec ali pomožni delavec v industrijo;
3. za obiskovanje ostalih šol in vstop v ostale poklice.

Skrb za smotrno in racionalnejšo porazdelitev obrtniškega gostinskega, trgovskega in industrijskega naraščanja v posamezne stroke s posredovanjem pri starših in delodajalcih, pri katerih je treba upoštevati posebne želje in sposobnosti vajencev samih. je nadaljna važna naloga te nove in koristne ustanove.

Mnenja poklicne svetovalnice pa so seveda neobvezna.

Argentina je dobila nov dom za gobave bolnike. Mi smo včasih mislili, da je ta strahotna bolezen, ki je sveto pismo tolikokrat imenovala, povsem izginila iz zemlje, sedaj so pa ugotovili, da je danes na svetu še okoli šest milijonov gobavecev. V Argentini računajo, da jih je 2.000; v samem mestu Buenos Aires pa so jih našli 95. Posebno je ta bolezen razširjena v severnih argentinskih pokrajinah. Tisti ki razmere od blizu poznajo, računajo, da jih bo samo v provinci Corrientes mnogo več. Dom za gobavece, ki ga predstavlja zgornja slika, so ravnokar dovršili v Formosi, mestecu blizu paraguajske meje, kjer so se bili naselili prvi Slovenci v Argentini (glej Duhovno življenje št. 59) in kjer imajo danes mariborske šolske sestre razne šole, v krajšem času pa mislijo ustanoviti tudi učiteljske za argentinske učiteljice.

Najnavadnejši pozdravi pomenijo:
 Angleško: How do you do? — Kako de-
 late?
 Francosko: Comment vous portez-vous? —
 Kako se nosite?
 Nemško: Wie geht's Ihnen? — Kako vam
 gre?
 Češko: Jak se Vám daří? — Kako vam
 uspeva?
 Slovaško: Ako se maš? — Kako se imaš?
 Madjarsko: Hogy vagy? — Kako si?
 Poljsko: Jak się panu powodzi? — Kako
 se vozi gospodu?
 Hebrejsko: Mah šlomecha? — Kako je
 tvoj mir?
 Židovsko (jiddisch): Vos tüt sich? — Kaj
 se dela?
 Orientalško: Salaam! — Mir!
 Italijansko: Come stá? — Kako stojite?
 Holandsko: Hoe vaart U? — Kako vozite?
 Rusko: Kak poživajete? — Kako živite?
 Švedsko: Hur kunna ni? — Kako morete?
 Kitajsko: Li č' liu fan ma? — Ali ste
 svoj riž pojedli?
 Japonsko: Onaka no gualta va ikagadesu-
 ka? — Kako je z vašim želodecem?

FRANC KLAJNŠEK
 v mestu Bs. Aires edini slovenski kon-
 struktor s firmo. Izdeluje načrte in pro-
 račune za hiše in vse druge stavbe, vodi
 vsa zidarska in stavbarska dela, in daje
 firmo.

MARCO SASTRE 4351 (Villa Devoto),
 Bs. Aires. U. T. 50—0277.

Najstarejša slovenska gostilna na Avella-
 nedi! — Dobra jedača — izborna pijača
 veselja polna hiša

Pridi in prepričaj se!

ŠTEFAN CELEC
MANUEL ESTEVEZ 499
 Avellaneda, F.C.S.

LADIJSKE VOZNE LISTE

za vse paroplovne družbe dobite pri

CA. CENTRAL EUROPEA

SAN MARTIN 469

po najnižji ceni

KABINO

zagotovimo vsakemu potniku brezplačno

VPOKLICNE KARTE PO ZELO
ZNIŽANIH CENAH

če ti je všeč dobra kapljica,
 če ti diši okusna klobasica,
 če si kaj zaveden slovenski rojak,
 kadar te zanese pot na Avellaneda, potem
 se oglasi v slovenskem baru,
RESTAURANT INTERNACIONAL
KARL TERPLAN
 Chacabuco 501, Avellaneda, F.C.S.

Zima, zima bela...

Ali veš, kje je najboljši krojač, ki te ho
 za zimo primerno oblekel?

Jaz ti ga ovađim:

MARTIN PETEK
 s krojnim izpitom v Zagrebu in Bs. Airesu
MEJICO 686, PIÑEYRO
 Avellaneda, F.C.S.

— Dal sem si zavarovati življenje za pol milijona din, da boš brez skrbi, če se mi kdaj
 kaj pripeti.

— Vendar enkrat! Sedaj ti vsaj ne bo treba takoj letati k zdravniku, če bi te kje kaj ma-
 lega zaščipalo.

Kadar rabite novo obleko, si v Mozetičevi
 krojačnici oglejte vzorce blaga in krojev,
 pa Vam ne bo žal. V zalogi imamo tudi
 veliko izbiri srajc, klobukov in vseh dru-
 gih možkih potrebščin po tako ugodnih
 cenah, kakor jih ne boste našli nikjer
 drugje.

Priporoča se Vam:

KROJAČNICA MOZETIČ

OSORIO 5052 (Paternal), Bs. Aires

REVMA TIZEM

Vas muči? Ne bodite vendar nespametni
 in ne pustite, da bi Vas mučil naprej! Še
 danes pišite gospej Anici Smola, soprogi
 okrajnega zdravnika, Žužemberk, Dravska
 banovina, Jugoslavija, naj Vam pošlje par
 zavitkov zdravilnega čaja, ki je dobro pre-
 izkušena mešanica naših najboljših doma-
 čih zdravilnih rož. Za popolno ozdravlje-
 nje je navadno dovolj pet zavitkov, ki
 veljajo s poštnino vred 10 argentinskih
 pesov.

VARNOST

VEČ VARNOSTI

POPOLNO VARNOST

za Vaše prihranke potrebujete sedaj bolj kakor kdajkoli v HRANILNICI
 z dobrimi obrestmi.

NAJVEČJO VARNOST

Vam nudi Vaš stari prijatelj

SLOVENSKI ODDELEK

BANCO HOLANDÉS UNIDO

PODRUŽNICA BUENOS AIRES

Centrala:

Bmé, Mitre 234
 Vagal 25 de Mayo

Filialka:

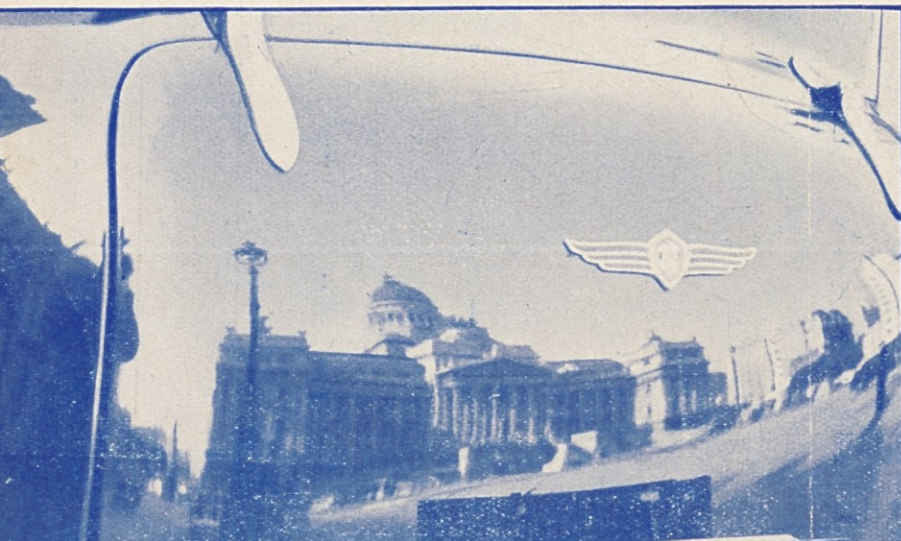
CORRIENTES 1900
 Vagal Río Bamba

U. T. 33—7013

DENARNE POSILJKE v vsakem denarju z zračno pošto brez posebnih
 stroškov za aeroplan.

LADIJSKE PREVOZNE KARTE po konkurenčnih cenah za najboljše ladje.

Kakor v lakih različnih razkošnih buenosajreških avtomobilov, tako so različni odsevi okolice, ki nas obdaja, tudi v različnih človeških dušah, kar velja za vse duhovne in stvarne pojave okrog nas. Čim finejši je lak in čim lepše je vreme, tem bolj jasen in razločen je v njem odsev okolice, mimo katere vozi avtomobil. Čim bolj ravna je odsevajoča ploškev, tem bolj naravna je slika, ki jo odseva, čim bolj pa je skrivljena ravnina lakirane avtomobilove pločevine, tem bolj neverjetno izmaličeni so na tej ploskvi liki tudi najlepših in najsolidnejših velemest, zgradb in naprav. Oglejmo si samo prezanimive pričujoče fotografije! Čim bolj je lakiran, civiliziran, že po naravi nadarjen ali pa v študijah verziran

Zgoraj: Buenosajreški kongres, palača poslanske zbornice in senata, kakor jo smešno odseva mimovozeči avtomobil.

Spodaj: Refleks obelisk na križišču ulic Corrientes, Diagonal Norte in 9 de Julio v enem izmed bližnjih trgovskih izložbenih lokalov.

človekov duh, toliko jasnejše so podobe duhovne in stvarne okolice, ki nas obdajajo in odsevajo v njem. Toda čim bolj ravna je ploškev gledalčeve duše, čim bolj je brez zvijače in poštena, tem pravilnejši so odsevi v njej in v tem večjem skladu so z resnič. Kar ne velja samo za njihovo spoznavanje, marveč samo ob sebi umevno, tudi za njihovo izražanje bodisi v govorjenju, bodisi v pisanju, bodisi v listih in časopisih, bodisi v knjigah. To je tudi glavni vzrok, da smo si ljudje tako različni med seboj po mišljenju, govorjenju, pisanju in delovanju.

Zgornja slika nam predstavlja nebotičnik argentinskega ministristva javnih del, ki se zreali v blatniku razkošnega avtomobila, dočim vidimo na spodnji sliki odsev bloka hiš v ulici Uruguay med Corrientes in Lavalle, ki nam ga nudi svetilka modernega avtomobila. Levo odsev trga Congreso v izložbenem oknu in delavnici nekega slaščičarja.

